

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПІДГОТОВЧОГО, 1-4 КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ
РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ**

УКРАЇНСЬКА МОВА
Підготовчий, 1-4 класи

Укладач: Висоцька А.М., кандидат педагогічних наук, ст.наук.співробітник
лабораторії олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Київ - 2014

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА¹

Українська мова – важлива складова загального змісту початкової освіти, оскільки є не тільки окремим навчальним предметом, а й найважливішим засобом навчання, виховання і розвитку особистості у процесі опанування всіх інших навчальних дисциплін.

Метою навчання української мови як навчального предмету є формування у школярів елементарних знань з мови і правопису та відповідних їм умінь, забезпечення початкового рівня комунікативної компетентності з урахуванням інтересів і можливостей учнів початкових класів, корекція недоліків психофізичного розвитку.

Для досягнення зазначеної мети передбачається вирішення таких завдань:

- створення позитивної мотивації до засвоєння знань;
- формування елементарних знань про найважливіші мовні одиниці, необхідні та достатні для формування мовленнєвих навичок і вмінь;
- формування елементарних навичок і вмінь з усіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письма), забезпечення їх гармонійного розвитку;
- залучення до національної культури народу, мова якого вивчається;
- сприяння розумовому, моральному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості;
- формування вміння вчитися.

Водночас із розвитком основних видів мовленнєвої діяльності в початкових класах для дітей з розумовою відсталістю розв'язуються й специфічні завдання, спрямовані на корекцію відхилень у розвитку. Такими є: порушення процесів пізнавальної діяльності (сприймання, уяви, пам'яті, уваги, мовлення й мислення), недорозвиток емоційно-вольової сфери, недостатня розвиненість артикуляційної моторики, порушення моторики та координації рухів та ін.

Саме тому спеціальним завданням навчального курсу української мови визначено формування та корекцію зв'язного мовлення, що має відбуватися в тісному зв'язку з розвитком пізнавальної діяльності дітей, зокрема, сенсорики, предметно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного, абстрактного мислення, спостережливості, уваги тощо. Відтак зміст цього навчального предмета, з метою посилення його компенсаторно-корекційних та розвивальних функцій, має комунікативно-практичну спрямованість: містить фактичний матеріал, опанування якого має забезпечити формування комунікативних умінь, конкретизацію в слові чуттєвого і практичного досвіду учнів, розвиток основних пізнавальних процесів на предметно-практичній і вербальній основі.

Навчання мовлення здійснюється на міжпредметному рівні в системі, що передбачає виховання потреби у мовленнєвому спілкуванні, мовленнєвої активності; широке використання збереженого потенціалу та можливостей різних аналізаторів; постійне тренування у

---

¹Навчальну програму з української мови розроблено на основі Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами (2013 р.), з урахуванням змісту чинних навчальних програм для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів (М.С.Вашуленко, К.І.Пономарьова, О.Ю.Прищеп, В.О.Мартиненко, С.О.Караман, Н.І.Луцько); для підготовчого, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей (Н.П.Кравець); для дітей із помірною розумовою відсталістю (Л.С.Вавіна).

сприйманні та розумінні зверненого мовлення та продукуванні власного мовлення; набуття позитивного досвіду контактів з однолітками, вчителями, іншими людьми; усвідомлення норм і правил співжиття в колективі.

Відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з з особливими потребами у програмі з **української мови** реалізовано такі основні змістові лінії: мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна.

Мовленнєва змістова лінія, яка є основною, передбачає розвиток усного і писемного мовлення учнів, їхнє вміння користуватися мовою як засобом спілкування, пізнання, впливу. З цією метою розвиваються, удосконалюються усні види мовленнєвої діяльності, якими учні певною мірою оволоділи у дошкільному віці (слухання-розуміння, говоріння), а також формуються, вдосконалюються види мовленнєвої діяльності, пов'язані з писемним мовленням (читання вголос і мовчки, робота з дитячою книжкою, письмові види робіт).

Мовна змістова лінія, маючи спрямованість на засвоєння школярами знань про мову, мовні вміння, розробляється з урахуванням того, що в початковому курсі формування в учнів знань про мову, умінь виконувати певні види елементарного мовного аналізу, є пропедевтичним. Цю роботу слід підпорядковувати розвитку в учнів орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних умінь.

Соціокультурна змістова лінія передбачає формування в учнів уявлення про мову як форму вияву культури українського народу; розширення уявлень школярів про свою державу Україну, культуру українського народу, засвоєння національних формул мовленнєвого етикету тощо. Ця робота має органічно поєднуватися з іншими аспектами навчання і реалізовуватися за допомогою дібраних навчальних текстів, тем для побудови діалогів і монологічних зв'язних висловлювань різних видів, використання тематичних груп слів, стійких висловів, у яких відображаються особливості матеріальної і духовної культури народу, його національного характеру.

Діяльнісна змістова лінія спрямована на формування у молодших школярів умінь вчитися, яке дає їм змогу організувати і контролювати свою навчальну діяльність і забезпечується послідовною мотивацією навчання, розвитком здатності докладати власних зусиль для досягнення результату, виконувати мисленнєві операції і практичні дії, формуванням навичок самоконтролю і самооцінки.

Ці змістові лінії відображено в програмі для кожного класу в таких розділах: «Мовленнєвий розвиток», «Знання про мову. Мовні вміння», «Правопис», «Графічні навички письма. Техніка письма».

Розділ **«Мовленнєвий розвиток»** передбачає роботу з розвитку мовлення школярів. Для формування та розвитку навичок мовленнєвої діяльності надзвичайно важливе вміння сприймати і розуміти усне мовлення. З огляду на це змістом Програми передбачено навчання учнів уважно слухати, розуміти усне мовлення, розуміти пояснення, завдання та інструкції вчителя. Значна увага приділяється формуванню вміння розрізняти інтонації та розуміти їхнє значення, правильно сприймати емоційне забарвлення зверненого мовлення, співвідносити слова з відповідними предметами та явищами довкілля.

Надзвичайно важливо навчити дітей сприймати і правильно розуміти фактичний зміст сприйнятого висловлювання (тексту, завдання, пояснення, інструкції тощо). При цьому не завжди передбачається виконання учнями якогось усного чи письмового завдання. Завданням, наприклад, може бути виконання доручення та дотримання інструкції вчителя про його виконання; виконання описаної в тексті дії; підбір предметів (малюнків) до змісту тексту та ін.

Головна мета з розвитку усного мовлення (*говоріння*) – навчати учнів будувати власні висловлювання (у вигляді простих коротких

речень); формувати у них елементарні навички діалогічного та монологічного мовлення; спонукати їх до самостійних висловлювань. Для цього передбачається проводити роботу з формування у дітей уміння відповідати на запитання, репліки, самим формулювати і ставити запитання. Слід також навчати учнів правильно, емоційно сприймати мовлення дорослих і однолітків, використовувати під час спілкування різні засоби: природні жести, міміку, інтонацію тощо. Необхідно залучати школярів до діалогу, до участі в колективних видах роботи (обговоренні прочитаного, побаченого; інсценуванні), до передачі змісту епізодів прочитаного тексту; залучати їх до спеціально створюваних ситуацій, які спонукали б їх висловлюватися, виявляти відповідні емоції.

Навчання української мови, як і інших дисциплін, на певному етапі передбачає читання завдань, вправ тощо, перевірки розуміння сприйнятого. Тому у роботі з розвитку *читання*, як одного з найважливіших видів мовленнєвої діяльності, слід звертати увагу на розуміння учнями прочитаного, а також правильне вимовляння звуків і слів, наголошування слів, інтонування різних за метою висловлювання речень, дотримання пауз як у середині речень, так і між реченнями та частинами тексту.

Варто також звернути увагу на добір мовленнєвого матеріалу (зокрема формулювання завдань), який повинен відповідати можливостям дітей (знайомі слова, прості конструкції, адаптовані тексти тощо).

Розвиток *письма* як виду мовленнєвої діяльності має бути спрямованим на те, щоб навчити учнів користуватися писемним мовленням не лише на уроках української мови (виконання вправ; списування, в тому числі вибіркове, нескладних слів, речень, текстів; написання під диктовку (з навчальною, а не контрольною метою) тощо), а й під час вивчення інших предметів.

Розділ **«Знання про мову. Мовні вміння»** передбачає отримання учнями елементарних відомостей із мови на різних рівнях – фонетико-графічному, граматичному, орфоепічному, орфографічному, а також на рівні тексту (зв'язного висловлювання). Відповідно до цього програмою передбачено вивчення таких підрозділів, як: «Мова і мовлення», «Звуки і букви», «Слово», «Речення, словосполучення», «Текст». При цьому головна увага приділяється практичному формуванню в учнів мовних умінь: стежити за розвитком думки під час сприймання або читання, членувати тексти на складові частини, визначати тему й головну думку тексту (про що йдеться у тексті); будувати розповіді за сюжетними малюнками, змістом прочитаного, за власними діями та спостереженнями. Учні знайомляться з різними за метою висловлювання реченнями, навчаються встановлювати зв'язки між словами за допомогою запитань.

Протягом усього періоду навчання ведеться робота щодо розуміння та побудови учнями поширених нескладних, типових для української мови, синтаксичних конструкцій; навчок їх розпізнавання та побудови. Формування свідомого ставлення до побудови висловлювань поєднується з цілеспрямованим розвитком чуття мови через постійне тренування у сприйманні та розумінні мовлення і говорінні на всіх уроках як мовного, так і немовного циклів.

Розширення словника дітей доцільно здійснювати на предметно-практичній основі у процесі живого спілкування, навчання, ситуація та умови якого є вирішальними для добору словесного матеріалу. Робота з лексикою має індивідуальний характер і зорієнтована на збагачення словника кожної дитини, оскільки, залежно від задатків, інтелектуальних можливостей, рівня підготовки дитини лексичний запас на початкових етапах навчання може суттєво різнитися.

Для розвитку мовлення вихідними є практичні мовленнєві навички, що формуються, та необхідні для цього знання про мову. Вони формуються на мовленнєвому матеріалі близької дітям, цікавої і доступної тематики (розд. «Орієнтовна тематика мовленнєвого матеріалу»).

Зміст навчального матеріалу є наскрізним для всіх мовленнєвих тем. Учитель самостійно вирішує, які саме навички відпрацьовувати на тому чи іншому матеріалі, як часто і в якому обсязі необхідно приділяти увагу їх формуванню, зважаючи на контингент учнів класу.

Одним із важливих завдань початкового навчання мови є формування навичок правильного письма. З цієї причини *«Правопис»*, *«Графічні навички письма. Техніка письма»* у Програмі виділено в окремі підрозділи, хоча робота над правописом відбувається постійно під час вивчення будь-якої граматичної теми і виконання будь-якого завдання.

Літературне читання

«Літературне читання» – органічна складова освітньої галузі «Мови і літератури». Мета літературного читання у початковій ланці полягає у формуванні читацької компетентності учнів, яка є базовою складовою комунікативної і пізнавальної компетентності; ознайомленні учнів з дитячою літературою, підготовці їх до систематичного вивчення літератури в основній школі, вихованні інтересу до читання, корекції недоліків емоційно-вольової сфери і розумового розвитку. Читацька компетентність є особистісно-діяльнісним інтегрованим результатом взаємодії знань, умінь, навичок та ціннісних ставлень учнів, що набувається у процесі реалізації усіх змістових ліній предмета «Читання».

У процесі навчання відбувається становлення читача, здатного до читацької діяльності, створюються умови для його мовленнєвого, інтелектуального розвитку, формування морально-естетичних уявлень і понять, збагачення почуттів, виховання потреби у систематичному читанні.

Для досягнення зазначеної мети передбачається вирішення таких завдань:

- формування в учнів навички читання як виду мовленнєвої діяльності;
- формування умінь сприймати, розуміти, аналізувати різні види літературних і навчальних текстів;
- ознайомлення з дитячою літературою в авторській, жанровій, тематичній різноманітності; формування в учнів соціальних, морально-етичних цінностей за допомогою художніх образів літературних творів;
- розвиток зв'язного мовлення учнів, формування умінь створювати власні висловлювання за змістом прочитаного (прослуханого);
- формування в учнів прийомів самостійної роботи з різними типами і видами дитячих книжок; умінь здійснювати пошук, відбір інформації для виконання навчально-пізнавальних завдань;
- розвиток творчої літературної діяльності школярів;
- виховання потреби у систематичному читанні як засобі пізнання світу, самопізнання та загальнокультурного розвитку.

З урахуванням зазначеної мети і завдань мовного компонента освітньої галузі, відповідно до змістових ліній Державного стандарту з читання, програму структуровано за такими розділами: «Коло читання», «Формування і розвиток навички читання», «Літературознавча пропедевтика», «Досвід читацької діяльності», «Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією», «Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного».

Зміст Програми з читання ґрунтується на врахуванні особливостей мовленнєвого розвитку молодших школярів. До важливих завдань читання належать: оволодіння свідомим, правильним, виразним читанням в оптимальному для кожного учня темпі; формування

найпростіших умінь повноцінного сприймання художніх і пізнавальних доступних адаптованих текстів; розвиток діалогічного і монологічного мовлення; виховання в учнів позитивних рис особистості на основі аналізу змісту прочитаного і ставлення до нього; формування в учнів інтересу до книжки, самостійного читання.

Техніка читання вдосконалюється послідовно. При цьому основну увагу необхідно приділяти формуванню мовленнєвого дихання, голосу та плавності читання, оскільки, з огляду на особливості психічного і мовленнєвого розвитку даної категорії дітей, їм важко оволодіти цими навичками.

Техніка читання охоплює такі компоненти, як спосіб читання, правильність, виразність, темп. Від кожного з них залежить *усвідомлення змісту прочитаного*. Ось чому в процесі роботи над текстом особливу увагу слід звертати на встановлення послідовності перебігу подій, часових і причинно-наслідкових зв'язків. Учні вчаться відповідати на запитання за змістом прочитаного, а також самостійно переказувати спочатку невеликі епізоди, а потім увесь прочитаний текст після аналізу змісту (з допомогою вчителя).

У процесі навчання читання ведеться робота з розвитку усного мовлення: учні вчаться правильно, повно і послідовно переказувати прочитане. Це робиться за допомогою запитань, готового плану, колективно складеного плану, поділу тексту на частини, розповіді за ілюстраціями до тексту тощо. Робота з розвитку усного мовлення має бути спрямована на те, щоб діти розуміли зміст прочитаного, навчилися будувати речення і зв'язно висловлюватися.

Тематику читання та відповідну кількість годин вчитель визначає, зважаючи на наявний мовленнєвий матеріал, а також на складність матеріалу та рівень підготовленості учнів до його сприймання та засвоєння.

Для підвищення в учнів інтересу до читання і стимулювання їхніх творчих здібностей, а також з метою перевірки розуміння ними прочитаного, рекомендується використовувати такі прийоми, як: читання за ролями, інсценізацію тощо.

Позакласне читання – складова частина читання й розвитку мовлення. Воно розпочинається паралельно з навчанням грамоти і готує молодших школярів до самостійного читання. Його мета – ознайомити учнів з різноманітною дитячою літературою, сформувати інтерес до книжки, виховати позитивне ставлення до самостійного читання.

Структурно цей розділ роботи може передбачати відповідну роботу в 1-му класі протягом 15-20 хвилин на одному з уроків читання на тиждень; у 2-3 класах – один урок на тиждень, у 4-му класі – один урок на два тижні.

Орієнтовна сітка розподілу навчальних годин за темами програмового матеріалу²

Підготовчий клас

№	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
---	-----------------------------	-----------------

²Пропонований розподіл навчальних годин є орієнтовним і за необхідності може змінюватися вчителем.

пор.		
1.	<u>Адаптаційний період</u>	56
2.	<u>Добукварний період</u>	189
2.1.	<i>Мовленнєвий розвиток</i>	38
2.1.1.	Слухання-розуміння усного мовлення	18
2.1.2.	Говоріння	20
2.2.	<i>Знання про мову. Мовні вміння</i>	151
2.2.1.	Звуки і букви	29
2.2.2.	Слово	25
2.2.3.	Речення	25
2.2.4.	Текст	35
2.2.5.	Підготовка до письма	27
2.2.6.	Повторення і закріплення вивченого за рік	10
3.	Усього	245

1 клас

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
	<i>Розвиток мовлення</i>	70
1.	<u>Добукварний період (продовження)</u>	8
2.	<u>Букварний період</u>	62
2.1.	<i>Мовленнєвий розвиток</i>	62
2.1.1.	Слухання-розуміння усного мовлення	10
2.1.2.	Говоріння	15
2.1.3.	Читання	15
2.1.4.	Письмо	17
2.1.5.	Повторення і закріплення вивченого за рік	5
	<i>Навчання грамоти</i>	175

3.	<u>Букварний період</u>	175
3.1.	<i>Знання про мову. Мовні вміння</i>	175
3.1.1.	Звуки і букви. Склад. Наголос.	96
	– <i>Звуки і букви I етапу (а, о, у, м, с, х);</i>	14
	– <i>звуки і букви II етапу (и, ш, р, п, н, л, к);</i>	20
	– <i>звуки і букви III етапу (е, т, б, д, і, г, з, в, ж, з, й, в);</i>	36
	– <i>звуки і букви IV етапу (я, ю, є, ї, ч, ц, щ, ф).</i>	26
3.1.2.	Слово	12
3.1.3.	Речення	12
3.1.4.	Текст	10
3.1.5.	Спеціальна підготовка до письма. Правопис	35
3.1.6.	Повторення і закріплення вивченого за рік	10
4.	Усього	245

2 клас

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1.	<u>Післябукварний період</u>	28
	– <i>читання і розвиток усного мовлення</i>	12
	– <i>письмо і розвиток писемного мовлення</i>	16
2.	<u>Літературне читання</u>	93
3.	<u>Українська мова</u>	124
3.1.	<i>Повторення</i>	5
3.2.	<i>Мовленнєвий розвиток</i>	10
3.3.	<i>Знання про мову. Мовні вміння</i>	109
3.3.1.	Мова і мовлення	4
3.3.2.	Звуки і букви	35
3.3.3.	Слово	37
3.3.4.	Речення, словосполучення	18

3.3.5.	Текст	9
3.3.6.	Повторення та узагальнення вивченого за рік	6
4.	Усього	245

3 клас

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1.	<u>Літературне читання</u>	105
2.	<u>Українська мова</u>	140
2.1.	Повторення	6
2.2.	<i>Мовленнєвий розвиток</i>	10
2.3.	<i>Знання про мову. Мовні вміння</i>	124
2.3.1.	Мова і мовлення	6
2.3.2.	Звуки і букви	35
2.3.3.	Слово	39
2.3.4.	Речення, словосполучення	20
2.3.5.	Текст	16
2.3.6.	Повторення та узагальнення вивченого за рік	8
3.	Усього	245

4 клас

№ пор.	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1.	<u>Літературне читання</u>	105
2.	<u>Українська мова</u>	140
2.1.	Повторення	6
2.2.	<i>Мовленнєвий розвиток</i>	10

2.3.	<i>Знання про мову. Мовні вміння</i>	124
2.3.1.	Мова. Культура мовлення	6
2.3.2.	Звуки і букви.Алфавіт	30
2.3.3.	Слово	39
2.3.4.	Речення, словосполучення	24
2.3.5.	Текст	17
2.3.6.	Повторення та узагальнення вивченого за рік	8
3.	Усього	245

Підготовчий клас

(245 год. на рік, 7 год. на тиждень)

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.		<p style="text-align: center;"><u>Адаптаційний період</u></p> <p>Формування уявлення про себе і найближче оточення. Уявлення про себе (ім'я та прізвище, стать і вік учня).</p> <p>Уявлення про тих, хто оточує (членів сім'ї, педагогів, учнів класу).</p> <p>Вербальні та невербальні засоби комунікації: слова, спрямовані на налагодження контактів, ввічливі слова, слова-вибачення тощо; відповідні міміка та жести.</p> <p>Орієнтування в межах школи (школа, клас, шкільні приміщення, шкільне подвір'я).</p> <p>Дотримання правил поведінки.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає та називає своє ім'я та прізвище; відгукується на нього, відповідно реагує (емоційно, словесно, рухами); – ідентифікує себе за віком, належністю до певної статі та соціальної ролі (хлопчик, дівчинка, син, донька); – знає та називає імена рідних, учнів класу; ім'я та по-батькові педагогів класу; – знає та застосовує на практиці найпростіші слова-привітання, прощання, подяки, прохання: вітається при зустрічі, прощається, дякує за послуги, висловлює прохання (за наслідуванням, за нагадуванням дорослого); – при спілкуванні користується простими невербальними засобами комунікації (за підказкою та наслідуванням); – знає своє місце в класі, назви і призначення шкільних приміщень; орієнтується у класі, школі, на шкільній території; (* знає своє місце в класі); – дотримується правил поведінки у школі та 	<p>Розвиток уявлень про себе, про власну зовнішність;</p> <p>формування адекватної самооцінки;</p> <p>збагачення словникового запасу;</p> <p>стимулювання словесних висловлювань, активізація потреби у спілкуванні;</p> <p>формування елементарних навичок спілкування та групової взаємодії (у грі та спільній діяльності);</p> <p>розвиток орієнтування в класі, приміщенні та на території школи;</p> <p>виховання ввічливості, доброзичливості, стриманості;</p>

2.	<p>Розвиток дрібної та загальної моторики. Орієнтування на площині аркуша паперу, поверхні стола, класної дошки.</p> <p>Порівняння предметів за формою, величиною та розташуванням у просторі.</p> <p>Розвиток і координація рухів кисті руки і пальців (робота з пластиліном, сипучими матеріалами, мозаїкою, конструктором).</p> <p>Зображення від руки предметів різної форми (округлої, прямокутної, трикутної, квадратної).</p>	<p>режиму дня під керівництвом дорослих; (*старається правильно поводити себе на уроці та перерві).</p> <p>Учень: – орієнтується на площині аркуша паперу, поверхні стола, класної дошки (при необхідності – з допомогою вчителя); – за інструкцією вчителя розташовує предмети (малюнки) на поверхні аркуша, стола, дошки (зверху, знизу, посередині, в лівому верхньому, лівому нижньому, правому верхньому та правому нижньому кутах); (*намагається розкласти з допомогою вчителя); – на дотик визначає предмет, його форму, величину, складові частини; знаходить заданий предмет серед групи інших предметів; – ліпить із пластиліну, складає за зразком з мозаїки, деталей конструктора, сипучих матеріалів, дотримується інструкції вчителя при виконанні завдання; (*разом із учителем); –*бере до рук різні предмети, утримує їх у руці; з допомогою вчителя робить спроби збирати дрібні предмети до коробочки, сортувати їх за розміром); – разом із учителем відшукує і виправляє помилки, дотримується вимог пояснювального мовлення: <i>Поясни, як це зробив? Що ти змінив?</i> – за зразком малює від руки предмети різної форми (округлої, прямокутної, трикутної, квадратної);</p>	<p>виховання самостійності, дисциплінованості, довільності поведінки.</p> <p>Розвиток та корекція дрібних рухів пальців, рухів кисті руки;</p> <p>розвиток предметно-практичної діяльності;</p> <p>формування узгодженості дій;</p> <p>формування співвіднесеності дій очей і рук;</p> <p>формування вміння обстежувати предмети за допомогою дотику та (або) зору, визначати їх просторове розташування;</p> <p>розвиток уявлень про напрямки виконуваних дій (прямо, похило, по колу, вертикально, згори донизу, зліва направо та ін.);</p> <p>формування вміння працювати за зразком;</p> <p>формування навички уважно слухати та сприймати інструкцію вчителя;</p>
----	---	---	--

3.		<p>Пальчикова гімнастика (на стискання, розтягування та розслаблення). Жести, рухи, міміка як засоби спілкування.</p> <p>Розвиток слухового сприймання, фонематичного слуху. Немовні звуки. Розпізнавання звуків довкілля. Основні параметри звучання: голосно-тихо; швидко-повільно; високо-низько.</p> <p>Сила голосу; темп мовлення.</p>	<p>– повторює за вчителем вправи пальчикової гімнастики; (*робить вправи з безпосередньою допомогою вчителя); – у процесі гри повторює за вчителем жести, рухи, наслідує міміку.</p> <p>Учень: – сприймає та розпізнає звуки довкілля (голоси тварин і птахів, шум транспорту, звучання музичних інструментів, стук, дзвін та ін.); (*робить спроби сприймати і розрізняти); –*наслідуючи вчителя, імітує немовленнєві звуки; – з допомогою вчителя визначає основні властивості звучання (<i>голосно-тихо; швидко-повільно; високо-низько</i>); – розрізняє звучання голосу різної сили та промовляння у різному темпі; – наслідуючи вчителя, промовляє слова, словосполучення і прості речення з різною силою голосу (<i>голосно-тихо-пошепки-з нормальною силою голосу</i>); – наслідуючи вчителя, промовляє слова, словосполучення, прості речення у різному темпі (<i>швидко-повільно-у нормальному темпі</i>); (*намагається повторювати за вчителем слова,</p>	<p>розвиток узгодженості та координованості рухів;</p> <p>формування невербальних засобів спілкування (міміка, природні жести);</p> <p>виховання охайності, старанності, дисциплінованості.</p> <p>Розвиток слухового сприймання;</p> <p>розвиток уміння слухати, сприймати і розпізнавати звуки довкілля;</p> <p>формування уміння імітувати звуки довкілля;</p> <p>формування правильної артикуляції, корекція звуковимови;</p> <p>розвиток мовного (фонематичного слуху);</p> <p>поширення словникового запасу;</p> <p>формування чіткості та виразності усного мовлення;</p>
----	--	--	--	--

	<p>Розрізнення інтонацій, їх наслідування.</p> <p>Розрізнення звуків і звукосполучень, простих за структурою слів.</p> <p>Голосні та приголосні звуки (без визначення поняття). Тверді та м'які приголосні (без визначення поняття).</p> <p>Виділення окремих звуків зі слова (на початку слова).</p> <p>Поділ на склади простих двоскладових слів.</p> <p>Вправи на розвиток мовленнєвого</p>	<p>словосполучення);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розрізняє інтонації у мовленні оточуючих; – повторюючи за вчителем, намагається відтворювати різні інтонації у власному мовленні; – демонструє емоційну, мімічну реакцію на ласкаве звернення знайомого дорослого; – адекватно реагує на сувору інтонацію дорослого; <p>–уважно слухає та повторює за вчителем окремі звуки, звукосполучення, прості за структурою слова (*намагається повторювати);</p> <ul style="list-style-type: none"> – називає предмети довкілля, а також предмети, зображені на малюнках; (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя знаходить предмет (малюнок) за названим словом; (*разом із учителем); – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки, *повторює за вчителем їх артикулювання; – повторює за вчителем тверді та м'які приголосні; –*намагається уважно слухати вчителя; – з допомогою вчителя виділяє на слух голосні звуки (на початку слова), повторює слово, виділяючи голосом вказаний звук; – проговорює за вчителем склади (прямі та обернені) і слова; –*разом з учителем, плескаючи в долоні, поділяє слова на склади; –*повторює за вчителем вправи на розвиток 	<p>регулювання сили голосу;</p> <p>дотримання нормального темпу мовлення;</p> <p>вправляння у розрізненні та відтворенні різних інтонацій;</p> <p>розвиток виразності міміки та пантоміміки;</p> <p>збагачення активного словника;</p> <p>конкретизація в слові назв оточуючих предметів (частин класної кімнати, шкільних меблів, навчального приладдя, шкільного одягу, приміщень школи тощо);</p> <p>розвиток артикуляційного апарату;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності;</p> <p>розвиток цілеспрямованої уваги;</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання;</p> <p>розвиток розуміння значення слів-назв предметів та слів-назв найпоширеніших дій, найчастіше виконуваних учнями;</p>
--	--	--	---

4.	<p>дихання.</p> <p>Розрізнення подібних за звучанням слів.</p> <p>Самостійне виконання дій, завдань і доручень.</p> <p>Розвиток зорового сприймання. Розрізнення кольорів.</p> <p>Порівняння предметів за кольором, формою, розміром.</p> <p>Співвіднесення натуральних об'єктів із їх графічними зображеннями. Розглядання та називання предметних малюнків. Розглядання сюжетних малюнків, визначення в них сюжетних ліній.</p>	<p>мовленнєвого дихання (виспівування голосних, надування повітряної кульки, дмухання на папір з різною силою тощо);</p> <p>– з допомогою вчителя розрізняє за значенням подібні за звучанням слова, що різняться одним звуком (<i>коса-коза, мак-рак</i>), повторює їх;</p> <p>– з допомогою вчителя співвідносить звучання слова з предметом (малюнком);</p> <p>– розуміє і виконує прості дії за інструкцією вчителя (<i>дай, принеси, поклади, встань, сядь</i> та ін.); (*намагається виконувати);</p> <p>– співвідносить власні дії зі змістом гри (ситуації).</p> <p>Учень:</p> <p>– розпізнає та називає основні кольори; упізнає їх у предметах довкілля; (*робить спроби розпізнавати та правильно називати);</p> <p>–*з допомогою вчителя порівнює предмети за кольором, формою, розміром;</p> <p>– з допомогою вчителя знаходить предмет вказаного кольору (форми, розміру) серед інших предметів, називає його;</p> <p>–*з допомогою вчителя співвідносить натуральні об'єкти з їх графічними зображеннями;</p> <p>– розпізнає та називає знайомі предмети на малюнках; (*з допомогою вчителя);</p> <p>- відповідаючи на питання, визначає, що на них зображено; (*разом із учителем розглядає прості сюжетні малюнки);</p>	<p>формування уміння взаємодіяти з іншим (учителем, однокласником);</p> <p>формування упевненості у своїх можливостях;</p> <p>виховання самостійності, довільності поведінки;</p> <p>виховання дисциплінованості.</p> <p>Розвиток зорового сприймання, зорової пам'яті;</p> <p>розвиток кольоросприймання та кольоророзрізнення;</p> <p>корекція процесів сприймання, упізнавання, порівняння предметів за суттєвою ознакою;</p> <p>розвиток просторових уявлень;</p> <p>формування навичок зорового контролю та самоконтролю;</p> <p>розвиток відчуття форми, розміру,</p>
----	--	---	---

5.	<p>Відтворення нескладних комбінацій з прямих ліній та фігур зліва направо в горизонтальному положенні.</p> <p style="text-align: center;"><u>Добукварний період</u> Мовленнєвий розвиток (протягом року)</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення. Ознайомлення з основними органами мовлення.</p> <p>Сприймання на слух зверненого мовлення, простого (доступного учням) мовного матеріалу.</p>	<p>(*намагається повторювати за вчителем); –*з допомогою вчителя відтворює (за показом, за зразком, за інструкцією) нескладні комбінації з прямих ліній та фігур з паличок, паперових смужок різного кольору у певній послідовності, зліва направо, в горизонтальному положенні; – відповідаючи на питання вчителя, коментує власні дії.</p> <p>Учень: – знає, наслідуючи вчителя, показує основні органи мовлення; – виконує артикуляційні вправи за показом та інструкцією вчителя; (*залежно від можливостей учня); – уважно слухає та розуміє зміст прослуханого; (*намагається уважно слухати); – розуміє і виконує інструкції та завдання вчителя, продуктивно використовує допомогу; (*намагається виконувати інструкції та використовувати допомогу); – разом із вчителем контролює правильність виконання завдання, виправляє помилки; – повторює за вчителем короткі забавлянки, віршики; (*залежно від можливостей учня); –*розуміє запитання вчителя; повторює</p>	<p>просторового розташування предметів та їх елементів;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук та координації рухів;</p> <p>формування навичок коментування практичних дій;</p> <p>формування оцінного ставлення до продуктів власної діяльності.</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання;</p> <p>виховання цілеспрямованої та довільної уваги;</p> <p>формування вміння слухати та виконувати інструкції вчителя;</p> <p>формування усвідомленого розуміння фактичного змісту прослуханого;</p> <p>розвиток уміння співвідносити слово з реальним предметом;</p>
----	---	---	--

		<p>Сприймання на слух, розуміння змісту дитячих народних закличок, забавлянок, казок.</p> <p>Відповіді на запитання вчителя; відповіді на запитання за змістом прослуханого.</p> <p>Слухання простої казки (типу «Курочка-ряба»), розглядання ілюстрацій до неї, відповіді на прості запитання до змісту казки.</p> <p>Практичне ознайомлення (без засвоєння термінології) зі словами, що означають назви предметів, їх дії, ознаки, приналежність.</p> <p>Співвідношення предметів з малюнками, реальних об'єктів зі словами, які позначають їх.</p>	<p>запитання та відповідає на нього (повторює зразок відповіді);</p> <p>– уважно слухає та розуміє зміст невеликого віршика (казки), відповідає одним словом на запитання за змістом прослуханого; (*намагається повторити відповідь);</p> <p>–*разом із учителем уважно розглядає ілюстрації до казки, співвідносить їх зі змістом казки;</p> <p>– з допомогою вчителя висловлює враження від побаченого (почутого) (<i>сподобалася – не сподобалася</i>);</p> <p>– наслідуючи вчителя, називає знайомі предмети; (*намагається повторити за вчителем);</p> <p>–повторює за вчителем запитання та відповіді на запитання: „<i>хто це?</i>”, „<i>що це?</i>”(*намагається, залежно від мовленнєвих можливостей учня);</p> <p>–повторює за вчителем слова-ознаки предмета(*намагається, залежно від мовленнєвих можливостей учня);</p> <p>–повторює за вчителем запитання та відповіді на запитання: „<i>який?</i>”, „<i>яка?</i>”, „<i>яке?</i>” (*намагається, залежно від мовленнєвих можливостей учня);</p> <p>–з допомогою вчителя визначає та називає дії, пов'язані з рухом предмета у просторі та на малюнках, повторює за вчителем запитання та відповіді на запитання: „<i>що робить?</i>”; (*намагається повторити, залежно від мовленнєвих можливостей учня);</p>	<p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>розвиток оперативної та довготривалої пам'яті;</p> <p>розвиток емоційно-вольової сфери через усвідомлення власних емоцій та довільність їх виявлення;</p> <p>розвиток уміння довільно спрямовувати свою увагу на власні емоційні відчуття;</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю;</p> <p>формування навичок користування інструкціями та допомогою вчителя при виконанні завдань;</p> <p>активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова;</p> <p>розвиток усного мовлення;</p> <p>формування уміння знаходити предмети за словесним описом;</p> <p>збагачення і конкретизація уявлень про предметний світ;</p>
--	--	---	--	--

		<p>Відповіді на запитання педагога щодо змісту предметних та сюжетних малюнків.</p> <p>Говоріння. <i>Діалогічне мовлення.</i> Розуміння реплік співрозмовника. Відповіді на запитання. Інсценування діалогічного звертання до співрозмовника.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знаходить предмети за словесним описом, вказівками вчителя (з допомогою табличок); – застосовує нові слова в повсякденному житті; – співвідносить знайомі слова і реальні предмети (об'єкти); – співвідносить зміст знайомих слів з ілюстрацією, малюнком (предметним, сюжетним); – називає знайомі та вивчені об'єкти; (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя відповідає на запитання „що це?“, „хто це?“, „що робить?“ щодо змісту предметних і сюжетних малюнків; (*намагається повторити відповідь за вчителем). <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відповідає на поставлені запитання в межах знайомого мовленнєвого матеріалу; (*намагається повторити за вчителем); –* називає імена, вміє звертатися по імені та по батькові (залежно від мовленнєвих можливостей учня); – включається в діалог з учителем, учнями (звертається із запитанням, проханням, повідомляє про свої бажання, про виконану роботу у побутових та навчальних ситуаціях) за умови стимулювання з боку вчителя, відповідаючи на поставлені запитання (використовуючи природні жести); –*починає виявляти зацікавленість у спілкуванні за допомогою вчителя; 	<p>попередження вербалізму слів і уявлень;</p> <p>збагачення активного словника (назви предметів, їх якостей, властивостей, дій тощо);</p> <p>формування просторових та часових уявлень.</p> <p>Формування чіткості та виразності усного мовлення;</p> <p>регулювання сили голосу, дотримання нормального темпу мовлення;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення;</p> <p>формування вміння узгоджувати слова в реченні;</p> <p>формування навичок діалогічного й монологічного усного мовлення;</p>
--	--	--	---	---

		<p><i>Монологічне мовлення. Відтворення чужого мовлення.</i></p> <p>Самостійне висловлювання: опис предмета, пояснення (коментування) власних дій, розповідь про прослухане (побачене).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадування вчителя дотримується правил культури спілкування; (* під контролем учителя); – бере участь в інсценуванні діалогів (1-2 короткі репліки) на близькі теми, під час гри, в межах знайомого мовленнєвого матеріалу (під керівництвом учителя, з використанням опорних слів); – під контролем учителя дотримується відповідних інтонацій під час діалогу (запитальна, оклична, розповідна); –*слухає і намагається повторити за вчителем прості висловлювання (запитання, відповіді, забавлянки тощо), наслідуючи інтонацію; – за питаннями будує короткі зв'язні висловлювання (за допомогою вчителя, з опорою на слова, словосполучення, предметні та сюжетні малюнки тощо); – з допомогою та за питаннями вчителя пояснює власні дії (з опорою на слова чи словосполучення, малюнки); – словесно описує знайомі предмети, явища тощо (за допомогою та запитаннями вчителя, з опорою на слова чи словосполучення, малюнки); – з допомогою вчителя переказує просту казку (віршик та ін.) за ілюстраціями та запитаннями; (*робить спробу); –*з допомогою вчителя висловлює враження від побаченого (почутого) (<i>сподобалася казка (малюнок) чи ні тощо</i>). 	<p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>формування уміння починати і підтримувати діалог зі своїми ровесниками та близькими дорослими;</p> <p>вправлення у розрізненні та відтворенні різних інтонацій;</p> <p>формування невербальних засобів спілкування (міміка, природні жести);</p> <p>розвиток емоційного ставлення до побаченого, почутого;</p> <p>розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостереження;</p> <p>формування вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.</p>
--	--	---	--	---

6.		<p>Знання про мову. Мовні вміння (протягом року)</p> <p>Звуки і букви. Практичне ознайомлення з голосними і приголосними, твердими і м'якими звуками. Місце звука в слові (на початку).</p> <p>Слово. Практичне ознайомлення зі словом. Поділ на склади двоскладових слів. Ритмічна модель слова. Практичне розрізнення складу, слова.</p>	<p>Учень: – з допомогою вчителя розрізняє на слух голосні та приголосні звуки, тверді та м'які приголосні і повторює за вчителем їх артикулювання; (*слухає і повторює за вчителем– залежно від мовленнєвих можливостей учня); – з допомогою вчителя виділяє на слух голосні звуки (на початку слова), повторює слово, виділяючи голосом вказаний звук; (* повторює слово за вчителем - залежно від мовленнєвих можливостей учня); – з допомогою вчителя розпізнає слова, які починаються на заданий звук.</p> <p>Учень: – вимовляє слова у прийнятному темпі; (*повторює за вчителемзалежно від можливостей учня); – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його, повторюючи за вчителем; –*проговорює за вчителем склади (прямі та обернені) і слова (залежно від мовленнєвих можливостей учня); –*разом з учителем, плескаючи в долоні, поділяє слова на склади; –*разом з учителем будує моделі одно-, двоскладових слів за допомогою фішок;</p>	<p>Розвиток довільної уваги; розвиток процесів аналізу та синтезу звуків мовлення; формування правильної артикуляції звуків; розвиток фонематичного слуху; розвиток мовленнєвої моторики; розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням.</p> <p>Розвиток слухового сприймання; формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю; корекція та удосконалення звуковимови; розвиток довільної уваги; розвиток оперативної пам'яті;</p>
----	--	---	--	---

		<p>Проговорювання, розуміння лексичного значення слів та їх застосування.</p> <p>Практичне розрізнення слів, що позначають один або кілька предметів. Узгодження слів.</p> <p>Слова, що належать до певних тематичних груп.</p> <p>Слова, що означають приналежність.</p> <p>Пестливі слова.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – практично розрізняє та називає склад, слово (з допомогою вчителя); – співвідносить знайомі слова з предметами, діями, ознаками предметів, які ці слова позначають; – за питаннями педагога називає предмети, явища, дії, людей (у межах знайомого мовленнєвого матеріалу); (*намагається називати, повторюючи за вчителем); – розуміє значення слів «<i>один-багато</i>»; – за допомогою вчителя пояснює значення слів (з опорою на малюнок тощо). – знаходить і називає один або багато предметів, узгоджує слова (один м'яч – багато м'ячів); (*повторює за вчителем); – розуміє лексичне значення слів, що належать до певних тематичних груп (тварини, рослини, одяг, посуд, меблі, овочі, фрукти, професії тощо); – добирає слова до певної тематичної групи (з опорою на малюнки); (* разом із учителем); – добирає малюнки до певної групи слів; (*разом із учителем); –*розуміє значення слів, що означають приналежність, відповідає на запитання <i>чий? чия?</i>; узгоджує слова; – розуміє значення пестливих слів, емоційно реагує на них, повторює, застосовує у власному мовленні; (* розуміє та реагує на них). 	<p>збагачення і конкретизація уявлень про предмети і явища довкілля;</p> <p>активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова;</p> <p>формування розумових операцій порівняння, узагальнення та систематизації;</p> <p>формування процесів абстрагування та класифікації в процесі вивчення тематичних груп слів-назв предметів довкілля;</p> <p>формування умінь групувати предмети за різними ознаками;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>збагачення активного словника;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення.</p>
--	--	--	---	---

	<p>Речення. Практичне ознайомлення з реченням.</p> <p>Поділ речення на слова.</p> <p>Складання речень із двох-трьох слів за предметними і сюжетними малюнками.</p> <p>Інтонування речень.</p> <p>Текст. Переказування невеликого прослуханого тексту з опорою на подані слова, запитання, ілюстрації.</p>	<p>Учень: –з допомогою вчителя визначає межі речення, повторює його; (* повторює за вчителем прості речення – залежно від мовленнєвих можливостей учня); –вимовляє словосполучення і речення в нормальному темпі (*намагається повторити); – добирає малюнки до речення; (*разом із учителем); – разом із учителем поділяє прості речення на слова, визначає їх кількість і послідовність (з опорою на малюнки, з використанням фішок); – разом із учителем складає речення з одного, двох, трьох слів за предметними та сюжетними малюнками, за наочністю; – наслідуючи вчителя, вимовляє речення з заданою інтонацією; (*повторює за вчителем-залежно від мовленнєвих можливостей).</p> <p>Учень: –слухає і розуміє зміст нескладних текстів (казки, віршика);(*намагається); – відповідає на запитання за змістом прослуханого; (*повторює відповіді за вчителем – залежно від мовленнєвих можливостей учня); – з допомогою вчителя переказує простий текст з опорою на подані слова, запитання, ілюстрації;</p>	<p>Розвиток слухової уваги;</p> <p>корекція розумового розвитку;</p> <p>формування вміння здійснювати операції порівняння, аналізу та синтезу;</p> <p>формування інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування навичок самоконтролю при виконанні завдання;</p> <p>виховання самостійності.</p> <p>Розвиток зв'язного мовлення;</p> <p>формування уміння дотримуватися нормального темпу мовлення та регулювання сили голосу;</p> <p>розвиток мовленнєвого слуху (уважно слухати, чути, ідентифікувати, розрізняти й повторювати слова, речення);</p> <p>стимулювання мовленнєвої</p>
--	---	---	---

7.		<p style="text-align: center;">Підготовка до письма (протягом року)</p> <p>Ознайомлення з навчальним приладдям. Організація робочого місця.</p> <p>Орієнтування на площині аркуша паперу, зошита, альбому, поверхні стола, класної дошки.</p> <p>Постава учня під час письма. Правила тримання у руці ручки (олівця, фломастера).</p> <p>Виконання вправ для кисті та пальців рук.</p> <p>Обведення трафаретів за вкладкою чи контуром.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає назви і призначення навчального приладдя, знаходить його серед інших предметів, уміє користуватися; (*робить спроби користуватися олівцем); – знає своє робоче місце, з допомогою вчителя розташовує на парті навчальне приладдя; (*намагається правильно розташувати з допомогою вчителя); – орієнтується на площині аркуша паперу, поверхні стола, класної дошки (при необхідності – з допомогою вчителя): розрізняє верх, низ, ліву і праву сторони; розуміє призначення ліній сітки і полів у зошиті; – під контролем учителя дотримується правильної постави під час письма; (*намагається правильно сидіти під час письма); – вміє правильно тримати ручку (олівець, фломастер); (* робить спроби); – повторює за вчителем вправи, спрямовані на розвиток координації рухів кисті і пальців рук; (* разом із учителем); – обводить трафарети за вкладкою та контуром; (* з допомогою вчителя); – розуміє завдання, виконує роботу за зразком, використовує допомогу; звітується про виконану роботу, відповідаючи на запитання вчителя; (*розуміє завдання, відповідає на запитання, повторюючи відповідь – залежно від 	<p>активності.</p> <p>Розвиток довільного сприймання, запам'ятовування та відтворювання навчального матеріалу;</p> <p>формування практичних навичок з організації власного робочого місця;</p> <p>розвиток уміння орієнтуватися у просторі;</p> <p>корекція постави;</p> <p>розвиток координованості рухів пальців і руки;</p> <p>розвиток дрібної моторики пальців рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів) і тактильних відчуттів;</p> <p>формування вміння координувати й диференціювати зорові, слухові й рухові дії;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності під час попереднього аналізу зразків, завдань, предметів тощо;</p>
----	--	--	--	--

8.		<p>Штрихування трафаретів паралельними лініями у заданому напрямі. Штрихування хвилястими, круговими, фігурними лініями, півовалами, петлями.</p> <p>Повторення і закріплення вивченого за рік</p>	<p>мовленнєвих можливостей учня);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розрізняє напрямки штрихування, дотримується їх під контролем учителя; – під контролем учителя дотримується правил штрихування, звітується про виконану роботу; –*під керівництвом учителя малює олівцем на папері прямі лінії різних напрямках (вертикально, горизонтально, похило) та нескладні предмети з них (драбинка, паркан, прапорець та ін.). 	<p>розвиток довільної уваги та контролюючих дій;</p> <p>формування та корекція уявлень про напрямки (розташування предметів, проведення ліній тощо).</p>
----	--	---	--	--

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень учнів на кінець року:

- орієнтуватись у малому просторі, приміщенні класу та школи;
- користуватися навчальним приладдям;
- слухати, сприймати і розуміти звернене мовлення (питання, завдання, інструкції тощо);
- слухати і розуміти зміст простих і коротких казок (пісень, віршів, лічилок тощо);
- відповідати на поставлені запитання у межах знайомого мовленнєвого матеріалу;
- сприймати та розпізнавати звуки довкілля;
- сприймати та розпізнавати мовленнєві звуки;
- повторювати за вчителем вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвого дихання;
- уміти правильно вимовляти звуки (залежно від стану мовленнєвого розвитку);
- слухати та повторювати за вчителем окремі звуки, звукосполучення, прості за структурою слова;
- під контролем учителя дотримуватися правильної постави під час письма;
- правильно тримати ручку (олівець, фломастер);
- розрізняти предмети за формою, кольором, величиною;
- диференціювати один-кілька предметів;
- повторювати за вчителем вправи, спрямовані на розвиток координації рухів кисті і пальців рук;
- дотримуватися правил штрихування;
- розуміти завдання, повторювати інструкцію, виконувати роботу за зразком, використовувати допомогу;
- коментувати власні дії, відповідаючи на запитання вчителя;
- звітуватися про виконану роботу, відповідаючи на запитання вчителя.
- дотримуватися основних правил поведінки в класі.

*Орієнтовні вимоги до стану сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:

- орієнтуватись у малому просторі, у приміщенні класу (з допомогою вчителя);
- знати про навчальне приладдя, упізнавати його і називати, повторюючи за вчителем (залежно від мовленнєвих можливостей учня);
- намагатися уважно слухати і розуміти звернене мовлення (питання, завдання, інструкції тощо);
- намагатися уважно слухати і розуміти зміст простих і коротких казок (пісень, віршів, лічилок тощо);
- відповідати на поставлені запитання у межах знайомого мовленнєвого матеріалу, повторюючи відповідь за вчителем (залежно від мовленнєвих можливостей учня);
- сприймати звуки довкілля;
- сприймати мовленнєві звуки;
- повторювати за вчителем доступні вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвого дихання;
- уміти вимовляти звуки (залежно від стану мовленнєвого розвитку);
- слухати та повторювати за вчителем окремі звуки, звукосполучення, прості за структурою слова (залежно від мовленнєвих можливостей учня);
- під контролем учителя дотримуватися правильної постави під час письма;
- правильно тримати ручку (олівець) під контролем учителя;
- повторювати за вчителем (або разом із ним) доступні вправи, спрямовані на розвиток координації рухів кисті і пальців рук;
- малювати (штрихувати) олівцем з допомогою вчителя;
- намагатися зрозуміти завдання, повторювати інструкцію, виконувати роботу разом із учителем;
- дотримуватися основних правил поведінки в класі під контролем та з допомогою вчителя.

1 клас

Розвиток мовлення

(70 год. на рік, 2 год. на тиждень)

№ п/п	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.		<p align="center"><u>Добукварний період</u> (продовження)</p> <p align="center">Повторення, закріплення і розширення вивченого в підготовчому класі</p> <p>Формування навичок навчальної діяльності.</p> <p>Уявлення про себе (ім'я та прізвище, стать і вік учня).</p> <p>Уявлення про тих, хто оточує (членів сім'ї, педагогів, учнів класу).</p> <p>Орієнтування у шкільному просторі (школа, клас, шкільні приміщення; територія школи).</p>	<p>Учень:</p> <p>–знає та називає своє ім'я та прізвище; відгукується на нього, відповідно реагує (емоційно, словесно, рухами); (*по можливості називає)</p> <p>–*ідентифікує себе за віком, належністю до певної статі та соціальної ролі (хлопчик, дівчинка, син, донька);</p> <p>–знає та називає імена рідних, учнів класу; ім'я та по-батькові педагогів класу(*залежно від мовленнєвих можливостей учня);</p> <p>– знає своє місце в класі, назви і призначення шкільних приміщень; орієнтується у приміщеннях класу, школи, на шкільній території; (*з допомогою вчителя орієнтується в приміщенні школи, в класі, на шкільному подвір'ї);</p>	<p>Розвиток уявлень про себе, про власну зовнішність;</p> <p>формування адекватної самооцінки;</p> <p>формування та розвиток усіх видів сприймання (слухового, зорового, тактильного);</p> <p>розвиток орієнтування у малому і великому просторі;</p> <p>збагачення словникового запасу;</p> <p>формування навичок мовленнєвого етикету;</p>

		<p>Організація робочого місця.</p> <p>Адаптація до соціальної ролі учня (обов'язки учня, правила поведінки у школі; режим дня).</p> <p>Взаємодія з іншими учасниками навчального процесу.</p>	<p>–*з допомогою вчителя добирає необхідне обладнання до уроку, розташовує його на парті у правильному порядку;</p> <p>–має уявлення про обов'язки учня, про необхідність шанобливого ставлення до вчителя, культурного звернення (до вчителя класу, до інших вчителів, до дорослих, до інших учнів);(*має елементарні уявлення);</p> <p>– знає та застосовує на практиці найпростіші слова-привітання, прощання, подяки, прохання: вітається при зустрічі, прощається, дякує за послуги, висловлює прохання (за наслідуванням, за нагадуванням дорослого);</p> <p>–знає своє місце в класі; вміє правильно сидіти за партою, вставати з-за парті (на уроці, під час перерви); уважно слухати вчителя, виконувати його вказівки, відповідати на питання;(*залежно від можливостей учня);</p> <p>–*під контролем дорослих дотримується режиму дня та правил поведінки у класі, школі (під час уроку та на перерві).</p>	<p>корекція постави та моторики;</p> <p>формування вміння використовувати допомогу вчителя;</p> <p>стимулювання словесних висловлювань, активізація потреби у спілкуванні;</p> <p>формування елементарних навичок спілкування та групової взаємодії;</p> <p>формування вміння використовувати допомогу вчителя;</p> <p>оптимізація процесу адаптації до соціальної ролі учня;</p> <p>створення умов для формування оптимістичного погляду на себе, свої можливості, результати діяльності;</p> <p>задоволення потреби в доброзичливій увазі, турботі, спілкуванні.</p> <p>виховання самостійності, дисциплінованості, довільності поведінки.</p>
--	--	---	--	--

		<p>Розвиток дрібної та загальної моторики.</p> <p>Орієнтування на площині аркуша паперу, поверхні стола, класної дошки.</p> <p>Порівняння предметів за формою, величиною та розташуванням у просторі.</p> <p>Розвиток і координація рухів кисті руки і пальців (робота з пластиліном, папером, сипучими матеріалами, мозаїкою, конструктором тощо).</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтується на площині аркуша паперу, поверхні стола, класної дошки (при необхідності – * з допомогою вчителя); – за інструкцією вчителя розташовує предмети (малюнки) на поверхні аркуша, стола, дошки (зверху, знизу, посередині, в лівому верхньому, лівому нижньому, правому верхньому та правому нижньому кутах); (*разом із учителем); – з допомогою вчителя сортує дрібні предмети за кольором, розміром, формою, збираючи їх до відповідних коробочок; (* робить спроби); – розуміє інструкцію, разом із учителем аналізує завдання; – уміє скласти папір по прямих лініях, розірвати його, розрізати ножицями; – під керівництвом учителя складає за зразком різні комбінації (фігури: паркан, вікно, драбинку, ялинку) із тонких паличок, смужок паперу, кольорових гудзиків тощо; (*робить спроби); – ліпить із пластиліну, складає за зразком з мозаїки, деталей конструктора, сипучих матеріалів, дотримується інструкції вчителя при виконанні завдання; (* робить спроби); –*з допомогою вчителя нанизує на дротинку гудзики, бусинки; –*з допомогою вчителя розкладає зліва направо предмети, іграшки, кружечки тощо; – з допомогою вчителя розкладає під диктовку 	<p>Розвиток та корекція дрібних рухів пальців, рухів кисті руки;</p> <p>формування узгодженості дій;</p> <p>корекція постави;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності (аналізу, порівняння, співставлення, синтезу) в процесі сортування дрібних предметів за різними ознаками;</p> <p>розвиток тактильного сприймання і тактильних відчуттів;</p> <p>формування вміння обстежувати предмети за допомогою дотику та (або) зору, визначати їх просторове розташування;</p> <p>розвиток предметно-практичної та контролюючої діяльності;</p> <p>розвиток уявлень про напрямки виконуваних дій (прямо, похило, по колу, вертикально, згори донизу, зліва направо та ін.);</p>
--	--	--	---	---

		<p>Пальчикова гімнастика (на стискання, розтягування та розслаблення). Малювання крейдою на дошці.</p> <p>Дотримання правильної пози під час письма.</p> <p>Положення ручки (олівця) в руці під час письма.</p> <p>Розташування зошита на парті під час письма.</p> <p>Рух кисті і передпліччя уздовж рядка у процесі виконання графічних вправ і письма.</p> <p>Обведення олівцем на папері трафаретів геометричних фігур, заштриховування їх.</p> <p>Малювання нескладних предметів прямими лініями (вікно, прапорець,</p>	<p>предмети у необхідному порядку; (*разом з учителем);</p> <p>– разом із учителем відшукує і виправляє помилки, дотримується вимог пояснювального мовлення: <i>Розкажи, що ти зробив? Поясни, як ти це зробив? Що ти змінив?</i></p> <p>–*наслідуючи вчителя, виконує вправи пальчикової гімнастики, повторюючи вголос короткі знайомі віршики;</p> <p>– знає призначення крейди, вміє тримати її у руці; самостійно (або з допомогою вчителя) малює прямі лінії в різних напрямках; з переходом із одного напрямку на інший; (*намагається тримати і разом з учителем малювати);</p> <p>–*приймає правильну позу перед початком письма (під контролем учителя);</p> <p>– показує правильне положення ручки в руці, тримає її великим, середнім і вказівним пальцями; (* з допомогою вчителя);</p> <p>– кладе правильно зошит (альбом) на парту під час письма і зберігає таке його положення у процесі письма (під контролем учителя); (*намагається);</p> <p>– вміє правильно переміщувати руку в процесі виконання графічних вправ і письма; (*під контролем учителя);</p> <p>–*під час штрихування намагається дотримуватися меж зображеної фігури (під контролем учителя);</p> <p>–*під контролем учителя малює нескладні предмети прямими лініями (за зразком):</p>	<p>формування вміння працювати за зразком;</p> <p>формування навички уважно слухати та сприймати інструкцію вчителя;</p> <p>розвиток узгодженості та координованості рухів;</p> <p>формування невербальних засобів спілкування (міміка, природні жести);</p> <p>формування навичок позначення словом предметів, уточнення їх назв, назв дій із ними;</p> <p>збагачення і конкретизація словникового запасу;</p> <p>формування вміння орієнтуватися на зразок у процесі виконання завдання;</p> <p>розвиток усного мовлення у процесі пояснення власних дій та звітування про виконану роботу;</p> <p>формування навичок самоконтролю;</p> <p>виховання уважності, дисциплінованості, старанності, охайності, інтересу до роботи.</p>
--	--	--	--	--

	<p>фігури за формою букв).</p> <p>Розвиток слухового сприймання, фонематичного слуху. Розрізнення немовних звуків і звуків мовлення. Розрізнення та повторення звуків і звукосполучень, простих за структурою слів і фраз. Практичне ознайомлення зі словами - назвами предметів, ознак, дій, граматичними питаннями до них. Розрізнення назв предметів за питаннями <i>хто це? що це?</i></p> <p>Розрізнення голосних та приголосних звуків, твердих та м'яких приголосних. Виділення окремих звуків зі слова (на початку слова).</p> <p>Промовляння коротких лічилоч (віршиків).</p>	<p>драбинка, паркан, вікно, прапорець та ін.</p> <p>Учень: –*сприймає на слух і розрізняє звуки мовлення та немовні звуки, упізнає їх, називає з допомогою вчителя; –уважно слухає та повторює за вчителем окремі звуки, звукосполучення, прості за структурою слова і фрази(*залежно від мовленнєвих можливостей учня); – називає предмети довкілля, а також предмети, зображені на малюнках; (*з допомогою вчителя); – практично розрізняє назви істот і неживих предметів, відповідаючи на питання <i>хто це? що це?</i> –*з допомогою вчителя знаходить предмет (малюнок) за названим словом і фразою; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки, тверді та м'які приголосні і повторює за вчителем їх артикулювання; (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя виділяє на слух голосні звуки (на початку слова), повторює слово, виділяючи голосом вказаний звук; (* повторює за вчителем); – з допомогою вчителя розпізнає слова, які починаються на заданий звук; – повторює за вчителем прості лічилки (віршики) зі звуками, вимову яких необхідно</p>	<p>Розвиток уміння слухати, сприймати і розпізнавати звуки довкілля;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>активізація засвоєння семантики слів;</p> <p>формування уміння дотримуватися правил звуковимови;</p> <p>формування правильної артикуляції, корекція звуковимови;</p> <p>формування чіткості та виразності усного мовлення;</p> <p>регулювання інтонаційної виразності, темпу і сили голосу;</p> <p>збагачення активного словника;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності в процесі роботи зі звуками, звукосполученнями та словом;</p>
--	--	---	---

	<p>Поділ на склади простих двоскладових слів. Складова модель слова.</p> <p>Вправи на розвиток мовленнєвого дихання.</p> <p>Розрізнення подібних за звучанням слів.</p> <p>Сприймання на слух інструкцій, що стосуються навчальних дій чи ігрових завдань.</p> <p>Розвиток зорового сприймання. Порівняння предметів за кольором, формою, розміром.</p>	<p>засвоїти (у темпі, доступному учневі); –проговорює за вчителем склади (прямі та обернені) і слова(*залежно від мовленнєвих можливостей); – *разом з учителем, плескаючи в долоні, поділяє слова на склади; – разом з учителем складає модель слова із фішок; (*робить спроби); – *повторює за вчителем вправи на розвиток мовленнєвого дихання (виспівування голосних, надування повітряної кульки, дмухання на папір з різною силою тощо); – з допомогою вчителя розрізняє за значенням подібні за звучанням слова, що різняться одним звуком (<i>коса-коза, мак-рак, мишка-миска</i>), повторює їх; (*повторює за вчителем, залежно від мовленнєвих можливостей учня); –*з допомогою вчителя співвідносить звучання слова з предметом (малюнком); – розуміє інструкцію вчителя і виконує навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції; (*намагається виконувати); – співвідносить власні дії зі змістом гри (ситуації).</p> <p>Учень: – знає та визначає колір, форму, розмір предмета; –* з допомогою вчителя порівнює предмети за кольором, формою, розміром; – з допомогою вчителя знаходить предмет</p>	<p>розвиток цілеспрямованої уваги;</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання;</p> <p>формування умінь взаємодіяти з іншим (учителем, однокласником);</p> <p>формування впевненості у своїх можливостях;</p> <p>виховання дисциплінованості, самостійності, довільності поведінки.</p> <p>Розвиток зорового сприймання, зорової пам'яті;</p> <p>корекція процесів сприймання, упізнавання, порівняння предметів за</p>
--	--	---	--

2.		<p>Викладання та називання предметів (їх зображень) у певній послідовності (зліва направо у горизонтальному положенні, зверху вниз тощо).</p> <p>Складання за зразком простих комбінацій і фігур із паперових смужок, паличок, деталей конструктора (<i>вікно, драбинка, ялинка, будиночок</i>).</p> <p style="text-align: center;"><u>Букварний період</u></p> <p style="text-align: center;">Мовленнєвий розвиток (протягом року)</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення.</p> <p>Сприймання на слух зверненого мовлення, простого мовного матеріалу, що складається з кількох звуків, складів, слів, словосполучень. Сприймання на слух запитань, прохань, пояснень, вказівок, завдань та інструкцій вчителя, що стосуються</p>	<p>вказаного кольору (форми, розміру) серед інших предметів, називає його;</p> <p>– з допомогою вчителя викладає предмети (їх зображення) у заданій послідовності; називає їх; (* викладає разом із учителем);</p> <p>– з допомогою вчителя відтворює (за показом, за зразком, за інструкцією) нескладні комбінації з прямих ліній та фігур з паличок, паперових смужок різного кольору у певній послідовності, зліва направо, в горизонтальному положенні; (*разом з учителем);</p> <p>– разом із учителем знаходить і виправляє помилки;</p> <p>– відповідаючи на питання вчителя, коментує власні дії, звітується про виконану роботу.</p> <p>Учень:</p> <p>– уважно слухає та розуміє зміст сприйнятого; (* намагається);</p> <p>– розрізняє сприйняті на слух мовні одиниці: звуки, склади, слова, словосполучення;</p> <p>– слухає, розуміє і виконує навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції, продуктивно використовує допомогу;</p>	<p>суттєвою ознакою;</p> <p>розвиток просторових уявлень;</p> <p>формування навичок зорового контролю та самоконтролю;</p> <p>розвиток відчуття форми, розміру, просторового розташування предметів та їх елементів;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук та координації рухів;</p> <p>формування навичок коментування практичних дій;</p> <p>формування оцінного ставлення до результатів власної діяльності.</p> <p>Розвиток цілеспрямованої та довільної уваги;</p> <p>формування усвідомленого розуміння фактичного змісту прослуханого;</p>
----	--	---	---	--

	<p>виконання навчальних дій чи ігрових завдань.</p> <p>Сприймання на слух, розуміння змісту невеликих нескладних текстів, що належать до художнього й розмовного стилів (казка, розповідь, вірш, загадка, скороговка).</p> <p>Відповіді на запитання вчителя; відповіді на запитання за змістом прослуханого.</p> <p>Відповіді на запитання педагога щодо змісту предметних та сюжетних малюнків.</p> <p>Добір малюнків до предметів, ініційованих дій.</p>	<p>(*намагається);</p> <ul style="list-style-type: none"> – разом із учителем контролює правильність виконання завдання, виправляє помилки; – уважно слухає, розуміє запитання, прохання, завдання, пояснення вчителя; відповідно реагує; (*намагається); – уважно слухає і розуміє зміст прослуханого; (* намагається уважно слухати); – *повторює за вчителем короткі забавлянки, віршики(залежно від мовленнєвих можливостей); – розуміє запитання вчителя, відповідає на нього (повторює зразок відповіді) (*залежно від мовленнєвих можливостей); – уважно слухає та розуміє зміст невеликого сюжетного тексту, відповідає на запитання за змістом прослуханого (<i>про кого? про що йшлося?</i>); – з допомогою вчителя переказує просту казку за ілюстраціями та запитаннями; –*з допомогою вчителя висловлює враження від побаченого (почутого) (<i>мені сподобалася казка тощо</i>); – з допомогою вчителя відповідає на запитання „<i>що це?</i>”, „<i>хто це?</i>”, „<i>що робить?</i>” щодо змісту предметних і сюжетних малюнків; (* повторює за вчителем); – співвідносить знайомі слова і реальні предмети (об’єкти); – знаходить предмети за словесним описом, вказівками вчителя; (*разом з учителем); – з допомогою вчителя підбирає малюнки до 	<p>розвиток емоційного ставлення до почутого та побаченого (до вчинків людей, фактичних подій);</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування навичок користування інструкціями вчителя при виконанні завдань;</p> <p>активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова;</p> <p>формування уміння знаходити предмети за словесним описом;</p> <p>збагачення і конкретизація уявлень про предметний світ;</p> <p>попередження вербалізму слів і уявлень;</p> <p>збагачення активного словника;</p> <p>формування вмінь керуватися інструкціями, вказівками, порадами вчителя, використовувати його допомогу;</p> <p>виховання самостійності.</p>
--	---	---	---

		<p>Говоріння. Регулювання дихання, сили голосу, темпу мовлення в процесі усного мовлення. <i>Діалогічне мовлення.</i> Розуміння реплік співрозмовника. Відповіді на запитання. Найпростіші українські формули мовленнєвого етикету (вітання, прощання, прохання). Українські форми звертання до дітей і дорослих (<i>Марійко, Іванку, Катерино Петрівно, Петре Григоровичу</i>).</p> <p>Інсценування діалогічного звертання до співрозмовника.</p>	<p>названих предметів, ініційованих дій; (*разом з учителем).</p> <p>Учень: – з допомогою та за нагадуванням учителя регулює дихання, силу голосу, темп мовлення під час промовляння звуків, складів, слів; – відповідає на поставлені запитання в межах знайомого мовленнєвого матеріалу; (*повторює за вчителем – залежно від мовленнєвих можливостей); – називає імена, вміє звертатися по імені та по-батькові (*залежно від мовленнєвих можливостей); – знає і вживає (під контролем учителя) найпростіші українські форми мовленнєвого етикету вітання, прощання, прохання; українські форми звертання до дітей і дорослих; (*повторює за вчителем – залежно від мовленнєвих можливостей); – включається в діалог з учителем, учнями (звертається із запитанням, проханням, повідомляє про свої бажання, про виконану роботу у побутових та навчальних ситуаціях) за умови стимулювання з боку вчителя, відповідаючи на поставлені запитання; – з допомогою та нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування; – бере участь в інсценуванні діалогів (1-2 короткі репліки) на близькі теми, в межах знайомого мовленнєвого матеріалу (під керівництвом учителя, з використанням</p>	<p>Розвиток мовленнєвого дихання; формування вміння довільно володіти та доцільно користуватися артикуляційним та дихальним апаратом; формування чіткості та виразності усного мовлення; формування навички регулювання сили голосу та дотримання нормального темпу мовлення; формування вміння запам'ятовувати та усно відтворювати словесні еталони; розвиток усного зв'язного мовлення; формування вміння узгоджувати слова в реченні; формування діалогічного й монологічного усного мовлення; стимулювання мовленнєвої активності;</p>
--	--	---	---	---

	<p>Спілкування в сім'ї.</p> <p><i>Монологічне мовлення</i> (самостійне висловлювання). Повторення зразка простого зв'язного висловлювання, пропонуваного вчителем.</p> <p>Побудова зв'язного висловлювання (з опорою на питання, слова та словосполучення, ілюстрації) на основі прослуханого тексту, випадку з життя.</p> <p>Читання. Орієнтування на сторінці букваря. Читання по складах слів, простих речень.</p> <p>Розпізнавання складів у слові, слів</p>	<p>опорних слів, словосполучень і реплік); – знає про необхідність ввічливого спілкування з членами сім'ї та шанобливого ставлення до них; – повторює за вчителем зразок зв'язного висловлювання зі збереженням інтонаційних особливостей висловлювання (залежно від можливостей учня); – за питаннями будує короткі зв'язні висловлювання (за допомогою вчителя, з опорою на слова чи словосполучення, малюнки тощо); – з допомогою та запитаннями вчителя пояснює власні дії (з опорою на слова чи словосполучення, малюнки); – словесно описує знайомі предмети, явища тощо (за допомогою та запитаннями вчителя, з опорою на слова чи словосполучення, малюнки).</p> <p>Учень: – *з допомогою вчителя орієнтується на сторінці букваря; – читає по складах прості (з двох засвоєних складових структур) слова, та короткі (два-три слова) речення; (*робить спроби читати слова з допомогою вчителя, після відповідної підготовки (звукобуквеного аналізу, роботи з розрізною азбукою тощо); – *добирає малюнки до прочитаних слів (з допомогою вчителя); – розпізнає склади в прочитаних словах (з</p>	<p>розвиток культури спілкування; формування невербальних засобів спілкування (міміка, природні жести); розвиток емоційного ставлення до побаченого, почутого; розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостереження; виховання ввічливості, доброзичливості, стриманості.</p> <p>Розвиток навичок правильного читання по складах; розвиток мовленнєвого дихання; подолання артикуляційних труднощів при читанні слів; формування та розвиток навичок упізнавання найуживаніших слів; розвиток орієнтування в</p>
--	---	--	--

	<p>у реченні та речень у тексті за певними візуальними характеристиками.</p> <p>Читання повільно та в нормальному темпі.</p> <p>Читання тихо, голосно, з нормальною силою голосу.</p> <p>Запам'ятовування прочитаного.</p> <p>Початкові вміння розглядати дитячу книжку, правильно називати її.</p> <p>Основні правила поведження з книжкою.</p>	<p>допомогою вчителя);</p> <p>– *з допомогою вчителя розпізнає в реченні знайомі найуживаніші слова з двох-трьох букв;</p> <p>– розпізнає в тексті, не перечитуючи його, речення за певними характеристиками (велика буква на початку – крапка в кінці, інтервал) (за необхідності – з допомогою вчителя); (*з допомогою вчителя);</p> <p>– читає слова повільно та в нормальному темпі (під контролем учителя); (*робить спроби читати повільно слова після відповідної підготовки);</p> <p>– читає слова тихо, голосно, та з нормальною силою голосу (під контролем учителя);</p> <p>– бере участь в інсценуванні дій, які позначаються прочитаними словами (під керівництвом учителя, з використанням наочних опор); (* намагається);</p> <p>– запам'ятовує низки до трьох прочитаних слів (залежно від можливостей дитини).</p> <p>– розглядає дитячу книжку (обкладинку, ілюстрації), з допомогою вчителя називає її, висловлює припущення, про що може розповідати ця книжка; (*разом з учителем розглядає книжку, повторює за вчителем назву, про що вона).</p> <p>– дотримується (під керівництвом учителя) правил охайного поведження з книжкою.</p>	<p>прочитаному реченні;</p> <p>формування та розвиток навичок сприймання-розуміння і читання-розуміння слів і речень;</p> <p>розвиток процесів запам'ятовування;</p> <p>формування навичок виразного читання та усного мовлення;</p> <p>збагачення словникового запасу;</p> <p>виховання культури усного мовлення;</p> <p>виховання культури поведження з книжкою.</p>
--	--	---	--

3.		<p>Письмо. Позначення звуків буквами. Букви голосні та приголосні. Їх написання та розрізнення. Складова структура слова.</p> <p>Слово. Місце звука (букви) у слові. Списування. Написання під диктування букв.</p> <p>Повторення та узагальнення вивченого протягом року</p>	<p>Учень: – позначає звуки буквами; (*робить спроби писати вивчені рядкові букви та їх елементи за наведенням); – * знає вивчені звуки, розрізняє їх із допомогою вчителя; – *аналізує слова за звуковим складом (з допомогою вчителя); – знає вивчені букви, розрізняє їх при читанні; (* з допомогою вчителя співвідносить вивчені звуки з відповідними друкованими буквами); – з допомогою вчителя розрізняє голосні та приголосні букви; – пише вивчені букви; (*робить спроби писати за наведенням); – з допомогою вчителя визначає місце звука (букви) в слові (на початку, в кінці); – списує прочитані та проаналізовані засвоєні прості складові структури; (*робить спроби списувати з допомогою вчителя після звукобуквеного аналізу, з проговорюванням); – списує по складах з проговорюванням прочитані та проаналізовані двоскладові слова з вивченими буквами; – пише під диктування вивчені букви.</p>	<p>Формування навичок звукобуквеного аналізу; корекція звуковимови; розвиток полісенсорного сприймання; розвиток дрібної моторики рук; розвиток аналітико-синтетичної діяльності; конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення; розвиток слухового сприймання; формування охайності при письмі.</p>
----	--	---	---	---

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень учнів на кінець року:

- орієнтуватись у приміщенні класу, школи, на шкільному подвір'ї;
- орієнтуватись у малому просторі та в часі;
- користуватися навчальним приладдям;
- сприймати-розуміти звернене мовлення (завдання, інструкції тощо, побудовані на знайомому мовленнєвому матеріалі);
- промовляти склади, слова, словосполучення, короткі речення з дотриманням правильної звуковимови, темпу мовлення, голосом нормальної сили та висоти (залежно від можливостей дитини);
- відповідати на поставлені запитання;
- формулювати запитання разом з учителем;
- поділяти двоскладові слова на склади;
- виділяти слово і речення з мовленнєвого потоку;
- складати речення за опорними словами, малюнками (з допомогою вчителя);
- читати і розуміти зміст простих словосполучень, речень та коротких (до трьох речень) текстів, побудованих із знайомого мовленнєвого матеріалу;
- писати вивчені букви;
- списувати по складах з проговорюванням прочитані та проаналізовані двоскладові слова з вивченими буквами;
- використовувати засвоєний словник у власному мовленні;
- користуватися допомогою вчителя та наочністю при виконанні завдань;
- дотримуватися основних правил поведінки в класі;
- виявляти старанність, охайність, уважність.

*Орієнтовні вимоги до стану сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:

- орієнтуватись у приміщенні класу, школи, на шкільному подвір'ї (з допомогою вчителя);
- орієнтуватись у малому просторі (з допомогою вчителя);
- користуватися навчальним приладдям (з допомогою вчителя);
- намагатися уважно слухати і розуміти звернене мовлення;
- намагатися уважно слухати і розуміти зміст простих і коротких казок (пісень, віршів, лічилок тощо);
- відповідати на поставлені запитання у межах знайомого мовленнєвого матеріалу, повторюючи відповідь за вчителем (залежно від мовленнєвих можливостей учня);
- сприймати на слух і розрізняти звуки мовлення та немовні звуки, упізнавати їх, називати з допомогою вчителя;
- повторювати за вчителем доступні вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвого дихання;
- слухати та повторювати за вчителем окремі звуки, звукосполучення, прості за структурою слова (залежно від мовленнєвих можливостей учня);
- під керівництвом учителя робити спроби читати елементарні букварні тексти (слова) з вивченими буквами після відповідної підготовки (звукобуквеного аналізу, роботи з розрізною азбукою тощо) (залежно від мовленнєвих можливостей учня);
- під контролем учителя дотримуватися правильної постави під час письма;
- правильно тримати ручку (олівець) з допомогою вчителя;
- повторювати за вчителем доступні вправи, спрямовані на розвиток координації рухів кисті і пальців рук;
- малювати (штрихувати) олівцем з допомогою вчителя;
- робити спроби правильно писати вивчені рядкові букви та їх елементи за наведенням;
- намагатися зрозуміти завдання, по можливості повторювати інструкцію, виконувати роботу разом із вчителем;
- дотримуватися основних правил поведінки в класі під контролем та з допомогою вчителя.

Орієнтовна тематика мовленнєвого матеріалу:

Сім'я (члени родини, їхні імена, професії батьків).

Людина (частини тіла, зовнішній вигляд).

Адреса (країна, місто чи село, вулиця, будинок, квартира).

Одяг, взуття (види одягу та взуття, догляд за ними).

Гра (іграшки, ігри).

Школа (шкільні приміщення, обладнання приміщень, клас, меблі у класі, імена педагогів та дітей, професії працівників школи, навчальні речі, навчальна діяльність та правила поведінки у школі, зовнішній вигляд тощо)

Їдальня (кухня, хто готує їжу, правила поведінки в їдальні, посуд, догляд за посудом, продукти, страви).

Спальня (меблі у спальні, предмети постелі).

Пори року, календар, погода (основні ознаки кожної пори року, діяльність людей у різні пори року, сезонний одяг, життя тварин і птахів у різні пори року, розваги дітей у різні пори року).

Рослини. Овочі та фрукти.

Тварини (частини тіла, свійські тварини, догляд за свійськими тваринами, де живуть і чим харчуються, користь для людей, дикі тварини, де живуть і чим харчуються, піклування про диких тварин).

Птахи (частини тіла, свійські птахи, догляд за ними, їхня користь для людей, дикі птахи, де живуть і чим харчуються, допомога диким птахам взимку).

Транспорт (види транспорту, дорога від дому до школи).

Посуд.

Меблі.

Вулиця (будинки, парки, дороги, правила поведінки на вулиці; місто, село).

Орієнтування в часі (день, ніч, тиждень, місяць, рік тощо).

Орієнтування в просторі (основні напрямки руху, розташування предметів тощо).

Правила безпечної поведінки.

Навчання грамоти

(175 год., 5 год. на тиждень)

№№ п/п	К-сть Год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	2	3	4	5
1.		<p style="text-align: center;"><u>Букварний період</u></p> <p style="text-align: center;">Знання про мову. Мовні вміння (протягом року)</p> <p>Звуки і букви. Склад. Наголос. Звуки мовлення у зіставленні з немовними звуками. Уявлення про те, що слова складаються зі звуків. Голосні, приголосні звуки. Промовляння звуків, розрізнення їх у словах. Практичне розрізнення голосних і приголосних звуків.</p> <p>Місце звука в слові. Визначення</p>	<p>Учень: – розрізняє мовні і немовні звуки (*з допомогою вчителя); – *має уявлення про те, що слова складаються зі звуків, що звуки на письмі позначаються буквами; – сприймає, розпізнає вивчені голосні і приголосні звуки ізольовано, у різних складах, словах; – *з допомогою вчителя порівнює і розрізняє голосні та приголосні звуки; – відтворює звуки ізольовано, у складах і словах; (*повторює за вчителем окремі звуки, звукосполучення, слова (з одного, двох звуків); – добирає слова із заданим звуком (з допомогою вчителя); (*з допомогою вчителя робить спроби виділяти зі слів деякі голосні звуки (а,у,о) та називати слова, що починаються цими звуками; – з допомогою та за завданням учителя</p>	<p>Розвиток довільної уваги; корекція та вдосконалення звуковимови; розвиток мовленнєвої моторики; формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; подолання артикуляційних труднощів при вимовлянні звуків; подальший розвиток слухового і зорового сприймання; розвиток аналітико-синтетичної діяльності в процесі роботи зі звуками та звукосполученнями;</p>

	<p>наявності певного звука в даному слові. Виділення окремих звуків слова: перший (голосний), останній (приголосний).</p> <p>Удосконалення вимови голосних і приголосних звуків. Розрізнення твердих і м'яких, дзвінких і глухих приголосних. Спостереження за роботою артикуляційних органів під час вимовляння різних звуків.</p> <p>Ознайомлення з буквами, які позначають голосні і приголосні звуки.</p> <p>Позначення звуків, сприйнятих на слух, відповідними буквами.</p> <p>Практичне розрізнення голосних і приголосних букв.</p> <p>Зіставлення графічної форми друкованих і рукописних рядкових і прописних букв.</p> <p>Злиття звуків для утворення обернених і прямих відкритих складів. Промовляння складів.</p> <p>Проговорювання слова з акцентуванням наголошеного складу.</p>	<p>визначає місце звука у слові (на початку або в кінці слова);</p> <p>– з допомогою вчителя виділяє на слух голосний звук (на початку слова), приголосний – в кінці слова; повторює за вчителем слово, виділяючи голосом вказаний звук;</p> <p>–* з допомогою вчителя розпізнає та повторює слова, які починаються на заданий звук;</p> <p>– з допомогою вчителя розрізняє на слух голосні та приголосні звуки, тверді та м'які, дзвінкі та глухі приголосні і повторює за вчителем їх артикулювання (залежно від мовленнєвих можливостей учня); (*повторює за вчителем, залежно від мовленнєвих можливостей учня);</p> <p>– впізнає і розрізняє букви, які позначають голосні і приголосні звуки;(*з допомогою вчителя).</p> <p>– співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; (*впізнає вивчені звуки, співвідносить їх із допомогою вчителя з відповідними друкованими буквами);</p> <p>– розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; (* повторює за вчителем, залежно від мовленнєвих можливостей);</p> <p>– порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і прописні букви; (*порівнює з допомогою вчителя);</p> <p>– з допомогою вчителя зливає звуки для утворення обернених і прямих відкритих складів; (* повторюючи за вчителем, робить</p>	<p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>формування вміння розрізняти та відтворювати послідовний ланцюжок звуків у слові;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток уміння співвідносити звук із відповідною буквою;</p> <p>розвиток мовленнєвого слуху (уважно слухати, чути, ідентифікувати, розрізняти й повторювати вивчені звуки);</p> <p>формування усвідомленого зорового образу кожної вивченої букви;</p> <p>формування навичок звукобуквеного аналізу;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної</p>
--	--	--	--

		<p>Читання та письмо (на дошці і в зошитах) засвоєних складових структур. Навчання основного прийому читання прямого складу з орієнтацією на букву, що позначає голосний звук.</p> <p>Складання з розрізної азбуки і читання слів із двох засвоєних складових структур (<i>ло-ша, пал-ка</i>), із трьох-чотирьох букв, а також речень із двох слів (<i>Са-ша ма-ла.</i>) з наступним їх записом.</p> <p>Слово. Практичне ознайомлення зі словом. Проговорювання складів та слів з двох-чотирьох звуків.</p>	<p>успіхи в злитті вивчених звуків у склади в різних сполученнях) (залежно від мовленнєвих можливостей учня);</p> <p>– наслідують проговорювання слова (по складах) за вчителем так, щоб було чітко чути наголошений склад; (* намагається);</p> <p>– вимовляє звуки та склади голосно, тихо, голосом звичайної сили (під контролем учителя); (*намагається з допомогою вчителя);</p> <p>– читає та пише на дошці і в зошиті прочитані та проаналізовані засвоєні складові структури з вивченими буквами; (*робить спроби правильно писати вивчені рядкові букви та їх елементи за наведенням);</p> <p>– читає прямі склади з орієнтацією на букву, що позначає голосний звук; (*робить спроби читати з допомогою вчителя, після відповідної підготовки);</p> <p>– з допомогою вчителя складає з розрізної азбуки слова з двох засвоєних складових структур, із трьох-чотирьох букв, читає їх, записує; (* із суттєвою допомогою вчителя);</p> <p>– з допомогою вчителя складає з розрізної азбуки речення із двох слів, записує їх.</p> <p>Учень:</p> <p>–вимовляє слова у прийнятному темпі (під контролем учителя); (*залежно від мовленнєвих можливостей учня);</p> <p>–*виділяє слово з мовленнєвого потоку,</p>	<p>діяльності;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті шляхом запам'ятовування та відтворення звуків ізольовано, у складах і словах;</p> <p>розвиток дрібної моторики;</p> <p>збагачення й уточнення словникового запасу;</p> <p>розвиток усного мовлення.</p> <p>Формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю;</p>
--	--	--	--	--

		<p>Поділ на склади двоскладових слів. Практичне розрізнення складу, слова.</p> <p>Звукобуквений аналіз складу, слова.</p> <p>Розрізнення слів, що різняться одним звуком.</p> <p>Складання з розрізної азбуки складів, слів із трьох-чотирьох букв.</p> <p>Побудова звукової схеми слів.</p> <p>Наголос у слові.</p> <p>Проговорювання, розуміння лексичного значення слів та їх застосування.</p>	<p>називає його, повторюючи за вчителем; –* проговорює за вчителем склади (прямі та обернені) і слова; – зливає звуки в склади, читає їх; –*разом з учителем, плескаючи в долоні, поділяє слова на склади; – практично розрізняє та називає склад, слово (за допомогою вчителя); – разом з учителем здійснює звукобуквений аналіз складу, простого за звуковою будовою слова; – з допомогою вчителя розрізняє слова, що різняться одним звуком; – з допомогою вчителя складає з розрізної азбуки і читає слова з трьох-чотирьох букв (після попереднього звукобуквеного аналізу);(*по можливості); – разом з учителем будує звукову схему одно-, двоскладового слова, використовуючи умовні позначення звуків; – наслідує проговорювання слова (по складах) за вчителем так, щоб було чітко чути наголошений склад; (*по можливості); – співвідносить знайомі слова з предметами, діями, ознаками предметів, які ці слова позначають; (*з допомогою вчителя); –* за питаннями педагога називає предмети, явища, дії, людей (у межах знайомого мовленнєвого матеріалу); – з допомогою вчителя пояснює значення слів (з опорою на малюнок тощо); – наслідує правильну вимову слів з апостро-</p>	<p>формування вміння доволіно володіти та доцільно користуватися артикуляційним та дихальним апаратом;</p> <p>корекція та удосконалення звуковимови; подолання артикуляційних труднощів при вимовлянні звуків;</p> <p>розвиток процесів аналізу і синтезу;</p> <p>формування навичок звукобуквеного аналізу;</p> <p>розвиток доволіної уваги, оперативної пам'яті;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення;</p> <p>дотримання нормального темпу мовлення та регулювання сили голосу;</p> <p>збагачення та конкретизація словника;</p> <p>розвиток просторової орієнтації.</p>
--	--	--	--	--

	<p>Вимова слів з апострофом, з подвоєнням приголосних, зі сполученням <i>дж, дз</i>, з йотованими голосними.</p> <p>Речення. Сприймання та розуміння словосполучень, речень. Практичне ознайомлення з реченням. Виділення речення з мовленнєвого потоку, визначення меж речення в усному мовленні. Читання простих словосполучень, речень. Зв'язок слів у словосполученні та реченні.</p> <p>Формальні ознаки речення.</p> <p>Кількість і послідовність слів у словосполученнях і реченнях. Поділ речення та словосполучення на слова. Складання речень із двох-трьох слів за предметними та сюжетними малюнками.</p>	<p>фом, з подвоєнням приголосних, зі сполученням <i>дж, дз</i>, з йотованими голосними, повторюючи за вчителем; – читає слова з апострофом, з подвоєнням приголосних, зі сполученням <i>дж, дз</i>, з йотованими голосними.</p> <p>Учень: – з допомогою вчителя виділяє речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – читає і розуміє зміст словосполучень та речень з орієнтацією на знайомі слова; – вимовляє словосполучення та речення в нормальному темпі (з допомогою та нагадуванням учителя); (*залежно від мовленнєвих можливостей); – *з допомогою вчителя добирає малюнки до словосполучень і речень; – під контролем та з допомогою вчителя звертає увагу на зв'язок слів у словосполученні та реченні; – знає формальні ознаки речення: велика буква на початку речення, крапка у кінці речення; – з допомогою вчителя членує словосполучення та речення на слова, визначає їх кількість і послідовність; – разом з учителем складає речення з двох-трьох слів за предметними та сюжетними малюнками; – разом з учителем складає фразу з 2-3 слів (на</p>	<p>Формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; розвиток довільної уваги, оперативної пам'яті; корекція розумового розвитку; розвиток зв'язного мовлення; корекція та удосконалення звуковимови; розвиток і конкретизація уявлень; збагачення і конкретизація уявлень про предмети і явища довкілля; дотримання нормального темпу мовлення та регулювання сили голосу;</p>
--	--	---	--

		<p>Інтонування речень, у кінці яких стоять різні розділові знаки. Практичне засвоєння розділових знаків: крапка, кома.</p> <p>Графічна модель речення (з 1-2 слів).</p> <p>Текст. Усні й письмові висловлювання, текст. Читання коротких (до трьох речень) текстів. Розуміння змісту тексту.</p> <p>Відтворення змісту тексту.</p>	<p>основі дій із предметами, опису малюнка); –наслідуючи вчителя, вимовляє речення, різні за метою висловлювання та інтонацією: розповідні, питальні, спонукальні, окличні (без уживання термінів), з орієнтацією на відповідні розділові знаки; – разом з учителем складає графічні схеми простих речень (з 1-2 слів).</p> <p>Учень: – з допомогою вчителя розрізняє усні й письмові висловлювання, текст; – *під керівництвом учителя робить спроби читати букварні тексти (слова) з вивченими буквами після відповідної підготовки (звукобуквеного аналізу, роботи з розрізною азбукою тощо); – читає короткі (до трьох речень) тексти, які містять прості речення, на тему, близьку дітям; – для розуміння змісту сприйнятого матеріалу орієнтується на знайомі мовленнєві одиниці; – відповідаючи на запитання вчителя, відтворює зміст прочитаного з допомогою наочності, опорних слів; – з допомогою вчителя відтворює</p>	<p>формування вміння граматично правильно будувати речення за зразком;</p> <p>формування вміння здійснювати операції порівняння, аналізу та синтезу;</p> <p>формування інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування навичок самоконтролю при виконанні завдання.</p> <p>Розвиток мовленнєвого дихання;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення;</p> <p>дотримання нормального темпу мовлення та регулювання сили голосу;</p> <p>формування усвідомленого розуміння змісту прочитаного;</p> <p>розвиток емоційного ставлення до прочитаного (до вчинків людей, описаних подій тощо);</p>
--	--	---	--	--

2.		<p>Спеціальна підготовка до письма. Правопис. (протягом року)</p> <p>Правила сидіння за партою під час малювання та письма. Розташування навчального приладдя на поверхні парти.</p> <p>Ознайомлення з призначенням крейди, олівця, фломастера, ручки, користування ними. Орієнтування в зошиті та букварі.</p> <p>Розвиток і координація рухів кисті руки і пальців (ліплення, складання й розрізування паперу ножицями, складання фігурок за зразком, робота з мозаїкою).</p>	<p>послідовність подій малюнками; – за завданням та допомогою вчителя робить замальовки до змісту тексту.</p> <p>Учень: – правильно сидить за партою, зберігає правильну поставу під час письма та малювання; (* намагається); – правильно розташовує на парті зошит; (*намагається); – вміє тримати ручку (крейду, олівець, фломастер), користуватися ними; (*намагається); – орієнтується на сторінці букваря; (*з допомогою вчителя); – орієнтується на сторінці зошита; знаходить основний рядок і додаткові лінії у сітці зошита для письма; (*разом із учителем); – дотримується потрібного рядка при письмі; (*намагається); – *складає з допомогою вчителя прості візерунки з паличок, кольорових смужок, кольорової соломки за даним зразком; – ліпить із пластиліну предмети простої форми за зразком та з допомогою вчителя; (*з допомогою вчителя); – складає папір, розрізає його ножицями по прямих лініях та лініях згину (з допомогою вчителя);</p>	<p>стимулювання мовленнєвої активності.</p> <p>Корекція постави; розвиток довільної уваги; уточнення та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень; розвиток орієнтування в малому просторі; розвиток координованості обох рук; ока і руки під час проведення різних ліній; розвиток моторики пальців і кисті руки; корекція процесів аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак); розвиток і координація рухів</p>
----	--	--	--	--

		<p>Малювання крейдою на дошці. Застосування олівця та ручки. Проведення ліній на папері (прямих, ламаних, хвилястих, петельних) перервним і неперервним рухом руки. Малювання за трафаретами (обведення контурів, заштриховування фігур). Малювання простих предметів з прямих ліній (<i>драбинка, конверт, віконна рама</i> тощо).</p> <p>Написання елементів букв.</p>	<p>–*з допомогою вчителя викладає кольорові візерунки з мозаїки за зразком; – правильно тримає в руці олівець, ручку; (*намагається); – малює крейдою на дошці та олівцем (ручкою, фломастером) на папері прямі лінії у різних напрямках (вертикальні, горизонтальні, з нахилом вліво та вправо), переходить з одного напрямку на інший; (*робить спроби); – самостійно (або з допомогою вчителя) проводить на папері лінії (прямі, ламані, хвилясті, петельні) перервним і неперервним рухом руки (залежно від можливостей учня); – обводить трафарети простої форми коло, квадрат, трикутник), зафарбовує та заштриховує їх; (*з допомогою вчителя); – дотримується меж під час заштриховування прямими лініями (під контролем учителя); (*намагається); –*малює прості предмети з прямих ліній (<i>драбинка, конверт, віконна рама</i> тощо); – проводить прямі, ламані, хвилясті, петельні лінії перервним і неперервним рухом руки (у межах можливого); – пише основні елементи рукописних букв на дошці та в зошиті у такій послідовності: пряма довга й коротка палички з різними інтервалами, пряма паличка в поєднанні з похилою, пряма паличка із заокругленням угорі, із заокругленням унизу, із заокругленням угорі й унизу, пряма паличка із петлею внизу, лівий і правий напівовал, овал;</p>	<p>кисті руки та пальців; розвиток дрібної моторики рук (м'язового тонусу, сили утримання предмета, точності рухів); розвиток зорового сприймання та просторової орієнтації з метою підготовки до сприймання образу букви; формування усвідомленого зорового образу кожної букви; формування вміння розрізняти оптично схожі букви; розвиток окоміру; формування навичок контролю та самоконтролю (в тому числі й зорового). формування вмінь точно, повно, самостійно виконувати всі рухові дії, необхідні для письма; формування навички правильно обирати поставу під час письма; формування вміння</p>
--	--	--	---	---

3.		<p>Позначення звуків буквами. Письмо літер на дошці та в зошитах. Письмо (на дошці та в зошитах) складів. Списування по складах з проговорюванням двоскладових слів з вивченими буквами і речень із двох слів (після попереднього аналізу).</p> <p>Велика буква на початку речення, крапка в кінці речення.</p> <p>Написання під диктування букв.</p> <p>Повторення і закріплення вивченого за рік</p>	<p>(*робить спроби писати за наведенням); – пише всі букви українського алфавіту (рядкові і прописні) на дошці та в зошиті; (*робить спроби писати вивчені рядкові букви за наведенням); – читає та пише на дошці і в зошиті склади з вивченими буквами; – списує по складах з проговорюванням двоскладові слова (після попереднього аналізу); – списує з проговорюванням речення з двох слів (після попереднього аналізу); – знає про написання великої букви на початку речення та про крапку в кінці речення; – пише під диктування букви.</p>	<p>запам'ятовувати правила правопису та користуватися ними; формування вміння писати з голосу вчителя; виховання охайності та старанності; відповідальності за виконану роботу.</p>
----	--	--	--	---

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень учнів на кінець року:

- сприймати знайомий мовленнєвий матеріал;
- знати усі вивчені звуки і букви;
- складати знайомі слова з букв і складів розрізної азбуки;
- з допомогою вчителя визначати місце звука в слові (на початку, в кінці);
- читати по складах слова, речення;
- писати рядкові та прописні букви, дотримуючись правил правопису;
- списувати засвоєні складові структури, прочитані та проаналізовані слова, невеликі речення з двох-трьох слів (після попереднього аналізу);
- писати букви під усну диктовку;
- правильно сидіти під час письма;
- користуватися письмовим приладдям;
- орієнтуватись у букварі та на сторінці зошита;
- використовувати засвоєний словник у власному мовленні;
- користуватися допомогою вчителя та наочною при виконанні завдань;
- дотримуватись основних правил поведінки в класі;
- дотримуватись правил гігієни письма і читання;
- виявляти старанність, охайність, уважність;
- регулювати силу голосу, темп мовлення з допомогою та під контролем учителя.

*Орієнтовні вимоги до стану сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:

- намагатися правильно сидіти за партою, зберігати правильну поставу під час письма та малювання;
- намагатися правильно тримати на парті зошит, буквар; тримати у руці олівець, крейду (з допомогою вчителя);
- орієнтуватися на сторінці зошита, букваря (з допомогою вчителя);
- впізнавати вивчені звуки, співвідносити їх із допомогою вчителя з відповідними друкованими буквами;
- повторювати за вчителем окремі звуки, звукосполучення, слова (з одного, двох звуків) (залежно від мовленнєвих можливостей);
- з допомогою вчителя порівнювати та розрізняти друковані та рукописні рядкові і прописні букви;
- робити спроби малювати крейдою на дошці та олівцем (ручкою, фломастером) на папері прямі лінії у різних напрямках (вертикальні, горизонтальні, з нахилом вліво та вправо), переходити з одного напрямку на інший (з допомогою вчителя);
- робити спроби правильно писати вивчені рядкові букви та їх елементи за наведенням;
- із суттєвою допомогою вчителя складати з розрізної азбуки слова з двох засвоєних складових структур, із трьох-чотирьох букв, читати їх, записувати;
- робити спроби списувати прочитані та проаналізовані прості складові структури (з допомогою вчителя, з проговорюванням);

2 клас

(245 год. на рік, 3/4 год. на тиждень)

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.		<p align="center"><u>Післябукварний період</u></p> <p>Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (слухання-розуміння, говоріння, читання, письмо). Розвиток усного мовлення.</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення. Відповіді на запитання за змістом прослуханого, прочитаного.</p> <p>Складання речень з 2-4 слів (до розглянутого малюнка, прослуханої казки, спостережуваного предмета чи явища).</p> <p>Класифікація знайомих предметів за приналежністю до певної групи (<i>іграшки, овочі, фрукти, меблі, посуд,</i></p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *уважно слухає мовлення вчителя і товаришів, та по можливості усвідомлює зміст прослуханого; – *розуміє значення почутого слова, співвідносить його із зображенням відповідного предмета, дії; – під керівництвом вчителя дає повні відповіді на запитання за змістом прослуханого, прочитаного; (*під керівництвом учителя намагається відповідати); – за запитаннями та допомогою вчителя складає речення на основі прослуханого; розглянутого малюнка, серії малюнків, ілюстрації; спостережуваного предмета, явища, дії; – класифікує знайомі предмети за приналежністю до певної групи, називає їх (при необхідності – з допомогою вчителя); (*називає знайомі предмети; повторюючи за 	<p>Розвиток слухового сприймання та слухової уваги;</p> <p>розвиток навичок мовленнєвої діяльності;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення на основі різних опор;</p> <p>розвиток діалогічного та монологічного мовлення;</p> <p>збагачення та конкретизація в слові уявлень про навколишній світ;</p> <p>збагачення словникового запасу;</p>

2.	<p><i>навчальне приладдя, свійські та дикі тварини).</i></p> <p>Читання і розвиток усного мовлення. Розрізнення на слух окремих слів у мовленні, окремих звуків, звукосполучень у словах.</p> <p>Поділ речень з 2-4 слів на слова, слів – на склади, складів – на звуки. Читання по складах вивчених слів, букварних текстів. Читання окремих добре знайомих слів цілим словом.</p>	<p>вчителем; відносить до певної групи з допомогою вчителя); – з допомогою учителя називає одним узагальнюючим словом групу споріднених предметів (* повторює за вчителем).</p> <p>Учень: –* розрізняє на слух вивчені звуки; правильно співвідносить їх із відповідними буквами (при необхідності – з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя розпізнає, виділяє і називає в словах вивчені знаки (<i>м'який знак, апостроф</i>) і буквосполучення; –* з допомогою вчителя здійснює поділ речення на слова, слова – на склади, складу – на звуки; – під керівництвом учителя виділяє речення з усного мовлення, прочитаного тексту, поділяє його на слова, встановлює кількість і порядок слів; – складає слова з букв розрізної абетки після попереднього звукобуквенного аналізу і перераховує їх (з допомогою вчителя); (*робить успішні спроби складати з букв розрізної азбуки обернені (закриті) і прямі склади, слова з них (після звукобуквенного аналізу, за зразком); –*правильно перераховує складені буквосполучення і прості слова; – читає слова різної звукової структури по складах з поступовим переходом на читання цілими словами;</p>	<p>розвиток наочно-дійового та наочно-образного мислення;</p> <p>розвиток усіх процесів аналітико-синтетичної діяльності.</p> <p>Удосконалення процесів слухання-розуміння, говоріння, письма і читання;</p> <p>розвиток слухового сприймання, усвідомленого розуміння його змісту;</p> <p>досягнення правильної, чіткої звуковимови всіх звуків;</p> <p>удосконалення фонематичного і мовленнєвого слуху, правильної звуковимови;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності;</p> <p>формування навички поскладового читання та злитого читання добре знайомих слів;</p> <p>розвиток усного зв'язного</p>
----	--	---	--

3.		<p>Усне складання речень за малюнками, серіями малюнків, ілюстраціями, опорними слова, правильно його структуруючи. Упорядкування деформованих речень.</p> <p>Письмо і розвиток писемного мовлення. Правильне написання рядкових і прописних букв. Дотримання на письмі належного з'єднання букв.</p> <p>Розрізнення на слух звуків <i>и-і, а-я, у-ю, е-є</i>, а при письмі – відповідних букв, якими позначаються ці звуки. Написання слів із цими буквами.</p>	<p>– правильно вимовляє і читає з допомогою вчителя по складах слова з м'яким знаком, апострофом, подвоєнням, пом'якшенням приголосних; –* відповідає на прості запитання за змістом вивченого букварного тексту (з допомогою вчителя); – за питаннями вчителя переказує прочитані або прослухані невеликі за обсягом тексти, використовуючи слова тексту; –повторює разом із учителем вивчені невеликі за обсягом вірші (загадки, прислів'я); (*залежно від мовленнєвих можливостей); – разом із учителем складає речення за опорними словами, ілюстраціями, за зразком; – під керівництвом вчителя упорядковує деформовані прості речення з 3-4 слів.</p> <p>Учень: –*розрізняє друковані і рукописні букви, вивчені звуки і букви; –*під контролем учителя дотримується правильного графічного написання букв та їх з'єднань; – з допомогою вчителя розрізняє голосні та приголосні звуки, співвідносить їх із відповідними буквами; (* практично);</p>	<p>мовлення; розвиток виразності читання та усного мовлення; формування уміння використовувати засвоєний словник у власному мовленні; формування вміння застосовувати прийоми контролю та самоконтролю під час виконання завдань; розширення та уточнення уявлень про навколишній світ; виховання культури мовлення і спілкування.</p> <p>Формування усвідомленого зорового образу кожної з вивчених букв; формування навичок орфографічно грамотного письма; формування вміння за допомогою</p>
----	--	---	---	--

4.	<p>Виділення речення з прочитаного тексту за запитаннями або за вказівкою вчителя. Крапка в кінці речення та велика буква на початку речення. Велика буква в іменах людей та кличках тварин (практичне ознайомлення). Списування рукописного і друкованого тексту після попереднього аналізу.</p> <p style="text-align: center;"><u>Літературне читання</u></p> <p style="text-align: center;">Коло читання (на весь рік)</p> <p>Твори усної народної творчості: малі фольклорні форми (загадки, скоромовки, лічилки, дитячий ігровий фольклор, казки про тварин, прислів'я). Літературні казки. Загадки. Скоромовки. Адаптовані тексти творів різних жанрів (оповідання, вірші) класиків</p>	<p>– виділяє речення з прочитаного тексту; – під час списування речень дотримується розділових знаків;</p> <p>– знає, що імена людей і клички тварин пишуться з великої букви; – списує з проговорюванням під контролем учителя слова, прості речення з рукописного і друкованого тексту; (*намагається списувати з проговорюванням склади і слова після звукобуквеного аналізу); – вміє використовувати допомогу вчителя.</p> <p>Учень:</p> <p>– свідомо читає короткі, доступні за змістом тексти, які містять знайомий мовленнєвий матеріал, розуміє їх фактичний зміст; (*з допомогою вчителя намагається читати склади, слова і короткі речення (по складах), побудовані зі знайомого мовленнєвого матеріалу); – за питаннями вчителя називає назву прочитаного твору, його автора; – уміє прослухати просте запитання до змісту</p>	<p>зору та слуху адекватно сприймати, а за допомогою кисті руки та пальців відтворювати у письмовому вигляді букви, слова, речення;</p> <p>формування навичок списування; розвиток навичок зорового контролю;</p> <p>розвиток навичок самоконтролю під час виконання різних завдань;</p> <p>розвиток та удосконалення всіх процесів аналітико-синтетичної діяльності;</p> <p>виховання охайності під час письма та списування.</p> <p>Набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності;</p> <p>розвиток пізнавальної діяльності;</p> <p>формування уміння регулювати силу голосу та дотримуватися нормального темпу мовлення;</p>
----	---	--	---

5.	<p>української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика та ін.</p> <p><i>Теми читання:</i> про природу у різні пори року; твори про дітей, їхні стосунки, взаємини у сім'ї та школі; ставлення до природи, людей, праці; твори про рідний край, Батьківщину, традиції українського та інших народів. (Г.Бойко, П.Воронько, О.Воропай, В.Гринько, В.Грінчак, Н.Гуменюк, Є.Гуцало, А.Дігтяр, Н.Забіла, О.Зима, І.Калинець, А.Качан, Т.Коломієць, Л.Компанієць, Л.Костенко, М.Коцюбинський, У.Кравченко, М.Литвинець, Д.Павличко, К.Перелісна, М.Підгірянкa, М.Познанська, М.Рильський, В.Семенко, М.Сингаївський, В.Скомаровський, Ю.Старостенко, Сухомлинський, П.Тичина, Л.Українка, К.Ушинський, І.Франко, Л.Храплива, Д.Чередниченко, Г.Черінь, В.Чухліб, Ю.Шкрумеляк, Т.Шевченко, та ін.).</p> <p>Формування і розвиток навички читання (протягом року)</p> <p>Спосіб читання.Правильне читання по складах і цілими словами.</p>	<p>тексту і дати на нього відповідь;(*намагається); – читає напам'ять 1-2 загадки(швидкомовки,короткі вірші (*вивчені з голосу вчителя,залежно від можливостей учня).</p> <p>Учень: – читає відривним складовим способом з переходом на читання цілими словами короткі, доступні за змістом тексти, які містять знайомий мовленнєвий матеріал (після</p>	<p>формування ритміко-інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>уточнення, конкретизація, збагачення словникового запасу;</p> <p>формування позитивних особистісних рис і якостей (старанності, уважності, дисциплінованості, кмітливості, чесності, доброти та ін.).</p> <p>Формування навичок правильного читання;</p>
----	--	---	---

		<p>Темп читання. Дотримання нормального темпу читання вголос.</p> <p>Правильність читання. Правильна вимова звуків, правильне наголошування слів. Регулювання сили голосу.</p> <p>Усвідомленість читання. Сміслові розуміння слів у тексті. Цілісне сприймання і розуміння тексту. Знаходження смислових зв'язків між словами в реченні, між реченнями в тексті.</p>	<p>опрацювання з учителем); (*намагається читати з допомогою вчителя склади, слова і прості речення, побудовані зі знайомого мовленнєвого матеріалу);</p> <ul style="list-style-type: none"> – читає відривним складовим способом з переходом на читання цілими словами у доступному для нього темпі; – *читає повільно; – регулює темп читання з допомогою та під контролем учителя; –* правильно вимовляє звуки в словах під час читання та відповідей на запитання (з допомогою та під контролем учителя, залежно від мовленнєвих можливостей); – читає розбірливо, з дотриманням нормальної сили голосу (під контролем учителя); –* дотримується правильних наголосів у знайомих словах під час читання (з допомогою або підказкою вчителя); – дотримується злитності під час читання; –* розуміє слова в прочитаному тексті; – за завданням та з допомогою вчителя пояснює значення слів у тексті; –* з допомогою вчителя добирає малюнки до окремих слів тексту; – відповідає на прості запитання за змістом прочитаного (*залежно від мовленнєвих можливостей); – співвідносить окремі речення та частини тексту з ілюстраціями (з допомогою вчителя); – разом з учителем відтворює послідовність подій тексту за допомогою малюнків, запитань; 	<p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток рухливості артикуляційного апарату;</p> <p>досягнення правильної артикуляції; корекція та вдосконалення звуковимови в процесі читання;</p> <p>формування навичок самоконтролю власного читання;</p> <p>формування процесів аналізуючого спостереження;</p> <p>формування та розвиток навичок дотримання режиму зорового навантаження;</p> <p>виховання культури звуковимови під час читання, висловлювання і спілкування;</p> <p>розвиток усвідомленості читання;</p> <p>формування вміння користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, обирати темп читання, силу голосу, інтонацію, та змінювати їх залежно від</p>
--	--	---	---	---

6.	<p>Виразність читання. Практичне ознайомлення з інтонацією (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками). Дотримання розділових знаків, логічних пауз і наголосів.</p> <p>Літературознавча пропедевтика (протягом року) Автор твору та його назва.</p> <p>Жанр. Практичне ознайомлення з доступними для учнів жанрами творів: малих фольклорних форм (дитячі народні ігри, лічилки, мирилки, співаночки, скоромовки,</p>	<p>–*дотримується пауз між реченнями (під контролем учителя); – дотримується розділових знаків з допомогою вчителя; – наслідуючи вчителя, намагається інтонувати речення відповідно до розділових знаків наприкінці речення (крапка, окличний і питальний знаки); – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів після нагадування та підготовчої роботи з учителем.</p> <p>Учень: – має уявлення про назву твору, про його автора; – має початкові уявлення про те, як пов’язані автор-твір; – з допомогою вчителя визначає та читає назву твору, ім’я та прізвище автора; – правильно вимовляє ім’я та прізвище автора твору; (* повторює за вчителем); – відповідає на запитання: „<i>Про кого?</i>” або „<i>Про що?</i>” йдеться в прочитаному, „<i>Про які події йдеться?</i>” (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки, ілюстрації); – з допомогою вчителя (*повторює за вчителем) називає жанр прочитаного твору (без визначення поняття); – повторює та розучує зі слів учителя лічилки, скоромовки, загадки, вірші (*повторює за вчителем доступні твори).</p>	<p>розділових знаків і змісту);</p> <p>виховання в учнів виразності читання та самостійного мовлення;</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій твору.</p> <p>Розвиток слухового сприймання та слухової уваги;</p> <p>формування вміння узагальнювати сприйняте;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування уміння встановлювати причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>збагачення активного словника учнів;</p> <p>розвиток пізнавального інтересу</p>
----	--	--	---

7.	<p>загадки), а також літературних форм (казки, оповідання, вірші).</p> <p>Досвід читацької діяльності (протягом року) Особливості опрацювання художнього твору.</p> <p>Жанрова специфіка творів. Дитячий ігровий фольклор (без визначення понять): ознайомлення учнів зі зразками дитячої фольклорної поезії; розучування і відтворення їх в ігровій формі, опредмечування змісту (ілюстрування, ліплення, інсценізація тощо). Загадка як популярний жанр народної творчості, що розповідає про предмет, явища, їх істотні ознаки, але не називає їх. Казка як фольклорний літературний твір, у якому є вимисел, фантазія. Герої казок, їхні вдача, вчинки. Вірш. Графічна форма тексту, ритм. Декламація віршів. Оповідання як невеликий розповідний художній твір про якийсь випадок, епізод із життя героя.</p> <p>Смисловий і структурний аналіз тексту.</p> <p><i>Первинний аналіз.</i> Послідовність подій у творі</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – бере участь колективному розучуванні зразків дитячого ігрового фольклору і відтворенні їх в ігровій формі; (*робить спроби брати участь у колективній грі); – має уявлення про загадку як твір, що розповідає про предмет, але не називає його; – з допомогою вчителя повторює напам'ять кілька завчених зі слів педагога загадок; – уважно слухає казки, називає героїв казок; (*уважно слухає); – з допомогою вчителя, практично розрізняє вірші за графічною формою тексту та за ритмом (*з допомогою вчителя); – читає напам'ять 1-2 вивчені вірші (залежно від можливостей учня). <p>– визначає послідовність описаних подій, відповідаючи на питання (з допомогою вчителя,</p>	<p>до різних жанрів художніх та фольклорних текстів.</p> <p>Розвиток зорового аналітичного сприймання текстів та ілюстрацій;</p> <p>розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення;</p> <p>формування процесів словесно-логічного мислення;</p> <p>розвиток рухливості артикуляційного апарату;</p> <p>корекція зовнішніх (рухи артикуляційного апарату) і внутрішніх (інтелектуально-емоційні й волевовільні зусилля) мовленнєвих дій (сприймання мови, вимовляння мовних одиниць, їх розуміння, оцінювання виразності мовлення, запам'ятовування слів, понять та відтворення їх у власному мовленні);</p>
----	--	--	---

	<p>розповідного стилю.</p> <p>Відповіді на запитання до змісту прочитаного.</p> <p>Відшукування окремих слів, місць тексту.</p> <p><i>Поглиблений аналіз.</i> Перечитування тексту з метою встановлення зв'язків між подіями твору, між дійовими особами; виділення істотних ознак явищ, подій. Знаходження в тексті ключових слів, а також речень для характеристики дійових осіб, подій, явищ і т.ін.</p> <p>Заголовок твору, його відповідність змісту.</p> <p><i>Структурний аналіз.</i> Орієнтування в книжці.</p>	<p>з опорою на слова, малюнки); – відповідає на запитання: „<i>про кого?</i>” або „<i>про що?</i>” йдеться в прочитаному; (*повторює відповідь за вчителем); – для відповідей на запитання використовує ілюстрації до прочитаних творів (з допомогою та за вказівкою вчителя); –разом з учителем відшукує окремі слова, місця тексту, які допомагають відтворити зміст прочитаного.</p> <p>– разом із учителем знаходить у тексті ключові слова і речення, що характеризують дійових осіб, події, явища;</p> <p>– *має уявлення про текст, заголовок; – разом з учителем прослідковує відповідність заголовка змісту твору; – з допомогою вчителя розпізнає та знаходить заголовок (назву твору), ім'я та прізвище автора твору, текст твору; (*повторює за вчителем).</p> <p>–знайомий із поняттями: обкладинка, ілюстрація, сторінка; – за завданням та з допомогою вчителя знаходить потрібну книжку, сторінку, ілюстрацію тощо; (*з допомогою вчителя); – *з допомогою вчителя знаходить у тексті відповідний абзац;</p>	<p>корекція та розвиток стійкості уваги, можливості її розподілу та переключення;</p> <p>розвиток полісенсорного чуттєвого сприймання;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності;</p> <p>розвиток сприйнятливості до педагогічної допомоги;</p> <p>розвиток навичок діалогічного мовлення;</p> <p>подолання невідповідності між словом-назвою предмета (явища) та його образом;</p> <p>формування вміння адекватно сприймати, аналізувати, порівнювати й класифікувати реальні та зображені у творі предмети і події, називати їх словами-відповідниками;</p> <p>розвиток узагальненості сприймання;</p> <p>корекція та розвиток психічних процесів (відчуттів, сприймання,</p>
--	---	--	--

8.		<p>Поняття про абзац. Знаходження абзацу в тексті.</p> <p>Відтворення прочитаного тексту за питаннями вчителя з опорою на малюнки.</p> <p>Засоби художньої виразності; емоційно-оцінне ставлення до змісту твору.</p> <p>Визначення загального емоційного настрою твору, адекватне реагування на його зміст. Вживання образних висловів із народних пісень, казок, прислів'їв, приказок.</p> <p>Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією (протягом року)</p> <p>Практичне ознайомлення із окремими книгознавчими поняттями: титульний аркуш, передмова, зміст.</p>	<p>– за питаннями та з допомогою вчителя, з опорою на малюнки переказує прочитане за визначеною послідовністю (<i>спочатку..., потім..., після цього..., наприкінці...</i>);</p> <p>– з допомогою вчителя визначає емоційний настрій твору (сумний, веселий, спокійний тощо);</p> <p>– з допомогою вчителя знаходить образні слова, що характеризують героя твору (веселий, сміливий, хитрий та ін.);</p> <p>– з допомогою вчителя (*повторюючи за вчителем) застосовує своєму мовленні вислови із прочитаних творів усної народної творчості (з пісень, казок, прислів'їв, приказок).</p> <p>Учень:</p> <p>– з допомогою вчителя показує елементи дитячої книжки: обкладинка, титульний аркуш, передмова, зміст (перелік творів), умовні графічні позначки, ілюстрація (*разом із учителем показує);</p>	<p>пам'яті, логічного мислення);</p> <p>формування вміння здійснювати операції аналізу, синтезу, порівняння, класифікації, узагальнення як лексичного матеріалу, так і зображених у творах подій, явищ, вчинків персонажів;</p> <p>стимулювання пізнавальної зацікавленості та активності;</p> <p>розвиток уміння відчувати красу образних слів;</p> <p>формування вміння виявляти почуття задоволення, захоплення, здивування, радості, співчуття, гніву, співпереживання від почутого чи прочитаного;</p> <p>виховання шанобливого ставлення до України, її народу, до звичаїв та обрядів українців.</p> <p>Формування досвіду роботи з дитячою книжкою;</p> <p>розвиток пізнавальних інтересів,</p>
----	--	--	--	--

9.		<p>Вибір книжки на певну тему дитячого читання.</p> <p>Ознайомлення учнів із розташуванням книжок у відкритому фонді дитячої бібліотеки.</p> <p>Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного (протягом року)</p> <p>Завдання на розвиток репродуктивної і творчої уяви. Ілюстрування художніх образів твору; придумування розповідей за малюнками; створення ігрових ситуацій, у яких діти виступають у ролі акторів, глядачів.</p> <p>Обговорення творчих робіт (малюнків, розповідей) учнів за сюжетами прочитаних творів.</p>	<p>– *разом із педагогом добирає дитячі книжки на певну тему дитячого читання (наприклад, казки про тварин; вірші про природу і т. ін.);</p> <p>– з допомогою педагога показує і розповідає, як розташовані дитячі книжки на полицях у відкритому фонді бібліотеки (наприклад, за алфавітом, тематикою);</p> <p>– дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою (*під контролем учителя).</p> <p>Учень:</p> <p>– з допомогою вчителя, за питаннями та опорними словами будує розповіді за малюнками до художнього твору;</p> <p>– бере участь у групових і колективних інсценізаціях прочитаного (у вигляді гри, на 1-2 репліки, після попередньої підготовки); (*виступає в ролі глядача);</p> <p>– з допомогою вчителя створює малюнки до прочитаних творів (відповідно до можливостей учня);</p> <p>– під контролем учителя бере участь у обговоренні творчих робіт однокласників;</p> <p>– з допомогою та за питаннями вчителя висловлює елементарні оцінні судження (<i>подобається/не подобається; чому?</i>).</p>	<p>допитливості;</p> <p>розвиток уміння розуміти зміст малюнка, ілюстрації;</p> <p>виховання культури читання та поводження з книгою.</p> <p>Створення умов для розвитку творчої уяви;</p> <p>формування вміння брати участь у спілкуванні на певну задану тему;</p> <p>формування уміння брати участь у груповій і колективній творчій діяльності;</p> <p>формування вміння передавати голосом, жестами, мімікою характер персонажів;</p> <p>спонукання до висловлювання власного ставлення, елементарних оцінних суджень.</p>
----	--	--	--	---

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень учнів на кінець року:

- читати склади, слова, короткі речення, побудовані зі знайомого мовленнєвого матеріалу;
- читати по складах і цілими словами прості, доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем) у доступному темпі, з дотриманням нормальної сили голосу (під контролем учителя);
- з допомогою вчителя дотримуватися розділових знаків, логічних пауз і наголосів (практично);
- відповідати на запитання: *про кого?* або *про що?* йдеться в прочитаному;
- відшукувати за ілюстраціями або запитаннями окремі слова, місця тексту (разом з учителем);
- переказувати прочитане за питаннями вчителя, за визначеною послідовністю (*спочатку..., потім..., після цього..., наприкінці...*) (залежно від можливостей учня);
- читати напам'ять 1-2 вивчені загадки, швидкомовки; 1-2 вивчені вірші (залежно від можливостей учня);
- з допомогою вчителя розрізняти жанр твору (без визначення термінів) (швидкомовка, казка, загадка, вірш, оповідання);
- з допомогою та під контролем учителя під час бесіди відповідати на запитання, запитувати, описувати з допомогою вчителя явища природи, прості предмети після розгляду їх ознак, форми тощо;
- під контролем учителя використовувати у власному мовленні засвоєні слова;
- виявляти інтерес до читання;
- правильно називати назву, автора тексту;
- орієнтуватися в книжці;
- відповідати на прості запитання за змістом прочитаного і пояснювати ілюстрації (з допомогою вчителя, з опорою на слова, малюнки тощо).

***Орієнтовні вимоги до стану сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:**

- з допомогою вчителя намагатися читати склади, слова і короткі речення (по складах), побудовані зі знайомого мовленнєвого матеріалу;
- з допомогою та під контролем учителя намагатися дотримуватися розділових знаків, логічних пауз і наголосів (практично);
- відповідати на запитання: *про кого?* або *про що?* йдеться в прочитаному (з допомогою вчителя);
- переказувати прості вивчені та проаналізовані тексти за питаннями вчителя (залежно від можливостей учня);
- читати напам'ять вивчені з голосу вчителя 1-2 загадки (швидкомовки, вірші) (залежно від можливостей учня);
- з допомогою та під контролем учителя брати участь у бесіді та колективній роботі по складанню усних розповідей на теми з найближчого оточення;
- під контролем учителя використовувати у власному мовленні засвоєні слова;
- з допомогою вчителя називати назву, автора тексту;
- орієнтуватися в книжці з допомогою вчителя;
- відповідати на прості запитання за змістом прочитаного (з допомогою вчителя, з опорою на слова, малюнки тощо).

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.		<p style="text-align: center;"><u>Українська мова</u></p> <p>Повторення. Звуки і букви. Розрізнення голосних і приголосних звуків і букв.</p> <p>Звукобуквений аналіз складу, слова.</p> <p>Слово. Розрізнення слів, що різняться одним звуком. Складання з розрізної азбуки складів, слів із трьох-чотирьох букв.</p> <p>Речення. Велика буква на початку</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сприймає на слух, розпізнає вивчені голосні та приголосні звуки ізольовано, у різних складах, словах; – вимовляє звуки голосно, тихо, голосом звичайної сили; (*під контролем учителя); – *співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; (*з допомогою вчителя); – добирає слова із даним звуком (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя визначає місце звука (букви) у слові (на початку або в кінці слова); – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і прописні букви; (*з допомогою вчителя); – *пише і читає вивчені рядкові та прописні букви; – разом з учителем здійснює звукобуквений аналіз складу, простого за звуковою будовою слова; – з допомогою вчителя розрізняє слова, що різняться одним звуком; –*з допомогою вчителя складає з розрізної азбуки і читає слова з трьох-чотирьох букв (після попереднього звукобуквеного аналізу); – виділяє речення з усного та писемного 	<p>Розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток мовленнєвої моторики;</p> <p>розвиток слухової уваги та слухової пам'яті;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>корекція та розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті шляхом запам'ятовування та відтворення звуків (ізольовано, у складах і словах);</p> <p>формування навичок списування з дошки;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності;</p>

2.	<p>речення. Крапка в кінці речення.</p> <p>Складання речень із двох-трьох слів.</p> <p>Мовленнєвий розвиток (протягом року)</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення.</p> <p>Сприймання на слух мовленнєвого матеріалу (звуків, складів, слів, словосполучень, простих речень).</p> <p>Слухання-розуміння усного зв'язного мовлення, розуміння його фактичного змісту.</p> <p>Слухання-розуміння запитання,</p>	<p>мовлення, пояснює його ознаки;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає про написання великої букви на початку речення та про крапку в кінці речення; – з допомогою вчителя складає з розрізної азбуки речення із двох-трьох слів, читає їх, записує; (*робить успішні спроби складати з розрізної азбуки обернені (закриті) і прямі склади, слова з них (після звукобуквеного аналізу, за зразком); – з допомогою вчителя складає речення з двох-трьох слів (з використанням опор-них слів, малюнків); – списує (рукописний шрифт) з проговорюванням прочитані і проаналізовані речення із двох-трьох слів. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *сприймає на слух мовленнєвий матеріал (звуки, склади, слова, словосполучення, прості речення), який відповідає його можливостям; – після кількох прослуховувань виділяє заданий звук, склад, слово, речення; – *сприймає на слух слова, розуміє їх лексичне значення; – *слухає і розуміє фактичний зміст сприйнятого усного зв'язного мовлення; – відповідає на запитання за змістом прослуханого; (*при необхідності – з допомогою вчителя); – *уважно слухає, розуміє, повторює і виконує 	<p>формування навичок орфографічно грамотного письма;</p> <p>розвиток навичок самоконтролю при виконанні завдання.</p> <p>Формування вміння налаштуватися на виконання завдання;</p> <p>розвиток усвідомленості, швидкості й точності сприйняття усного мовлення;</p> <p>розвиток довільної уваги, спостережливості;</p> <p>формування вміння активізувати власну лексику, пригадати значення знайомих слів з тим, щоб</p>
----	--	--	--

	<p>прохання, наказу, пояснення, завдання, інструкції вчителя.</p> <p>Добір ілюстрацій до мовленнєвого матеріалу. Інсценування за змістом сприйнятого.</p> <p>Замальовки за змістом сприйнятого мовленнєвого матеріалу.</p> <p>Говоріння. Правильна вимова та наголошування слів під час говоріння.</p> <p>Побудова відповідей на запитання співрозмовника (у вигляді словосполучень, речень). Участь у бесіді.</p>	<p>знайомі завдання та інструкції вчителя; – *співвідносить мовленнєвий матеріал із реальними предметами, малюнками, діями, особистим досвідом; – співвідносить зміст сприйнятого з ілюстраціями; (*з допомогою вчителя); – *з допомогою вчителя добирає ілюстрації до мовленнєвого матеріалу; – бере участь в інсценуванні окремих епізодів змісту сприйнятого (після попередньої підготовки з учителем); (*робить спроби); – з допомогою вчителя та його підказкою замальовує елементи змісту сприйнятого мовленнєвого матеріалу.</p> <p>Учень: – *намагається говорити у нормальному темпі, чітко (залежно від можливостей дитини), виразно, з відповідною силою голосу (під контролем учителя); – відповідає на запитання співрозмовника; (*залежно від мовленнєвих можливостей); – вміє під час бесіди відповідати на запитання вчителя (з використанням опорних слів, словосполучень); бере участь у бесіді та колективній роботі по складанню усних розповідей на теми з найближчого оточення); (*по можливості); – з допомогою та за нагадуванням учителя ставить питання під час бесіди (з</p>	<p>зрозуміти зміст прослуханого; розвиток змістовного і логічного зв'язного мовлення; конкретизація уявлень про предмети, явища довкілля; формування уміння регулювати власні дії у відповідності з інструкцією щодо виконання завдання; розвиток виразності природних жестів, міміки; корекція ходи та постави, розвиток координації рухів. Розвиток мовленнєвого дихання; регулювання сили голосу; формування та розвиток чіткості усного мовлення; дотримання нормального темпу мовлення; формування навичок діалогічного та монологічного мовлення; формування логічної послідовності</p>
--	---	--	---

		<p>Застосування засвоєних слів у власному мовленні. Практичне використання прийменників та прислівників.</p> <p><i>Діалогічне мовлення.</i> Побудова запитань і відповідей на них за прослуханим чи прочитаним текстом, малюнком, ілюстрацією до тексту, навчальною ситуацією у класі та ін.</p> <p>Практичне ознайомлення із засобами виразності усного мовлення (сила голосу, темп мовлення, його інтонуювання).</p> <p>Складання, розігрування діалогів за темами, близькими до життєвого досвіду учнів, – після попередньої підготовки (обговорення змісту,</p>	<p>використанням опорних слів, словосполучень); – за питаннями, з допомогою та під контролем учителя описує явища природи, прості предмети після розгляду їх ознак, форми тощо; – застосовує знайомі слова у різних навчальних і побутових ситуаціях (*при необхідності за нагадування вчителя); – практично використовує в усному мовленні прийменники та прислівники (перед, за, справа, зліва, поряд тощо) з метою відображення просторових і часових зв'язків між конкретними об'єктами і подіями (з допомогою та за підказкою вчителя).</p> <p>– *дає відповіді на прості запитання до змісту малюнків, ілюстрацій до прослуханого чи прочитаного тексту; (*залежно від мовленнєвих можливостей); – відповідає на прості запитання вчителя про самого учня, його родину, враження з власного досвіду, навчання, самопочуття, побут тощо; (*залежно від можливостей учня); – з допомогою вчителя формулює запитання за змістом прослуханого чи прочитаного тексту, за малюнком та ін.; – *темп читання та мовлення регулює з допомогою вчителя; – дотримується розділових знаків та пауз між реченнями з допомогою вчителя; (*намагається); – *уважно слухає і розуміє мовлення співрозмовника під час спілкування; – під керівництвом учителя бере участь в інсценуванні діалогу (уважно слухає</p>	<p>побудови висловлювань; корекція мислительних процесів шляхом запам'ятовування та відтворення логічної послідовності подій; розвиток усвідомлення варіативності вживання слів у мовленні; формування чіткості та виразності усного мовлення; збагачення словникового запасу; збагачення міміки; формування правильної звуковимови, інтонації мовлення; стимулювання активності в спілкуванні; виховання вміння спілкуватися з оточуючими; виховання культури мовлення, жестикулювання; виховання уважного, шанобливого ставлення до співрозмовника.</p>
--	--	---	--	---

	<p>робота зі словом та словосполученням, етикетними мовленнєвими формулами).</p> <p><i>Монологічне мовлення.</i> Повторення зразка зв'язного висловлювання, пропонуваного вчителем. Самостійне висловлювання.</p> <p>Переказування невеликого прослуханого тексту з опорою на подані словосполучення, запитання, малюнки). Розповідь про події власного життя за визначеною послідовністю.</p> <p>Заміна імен на займенники (без визначення термінології).</p> <p>Читання. Читання по складах і цілими словами речень, коротких текстів. Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними візуальними характеристиками.</p>	<p>співрозмовника, відповідає повними й неповними реченнями на його запитання, з допомогою вчителя формулює ініціативні репліки (запитання) в навчальних, ігрових, побутових ситуаціях (з використанням опорних слів, словосполучень); (*робить спроби);</p> <p>– повторює услід за вчителем зразок зв'язного висловлювання зі збереженням змісту та інтонаційних особливостей висловлювання (залежно від мовленнєвих можливостей учня; з використанням знайомого мовленнєвого матеріалу; в типових навчальних, ігрових, побутових ситуаціях);</p> <p>– *будує речення із даних слів (з допомогою вчителя, з опорою на малюнок);</p> <p>– відтворює послідовність дій, подій сприйнятого тексту за допомогою серії малюнків, опорних слів та словосполучень (з допомогою вчителя);</p> <p>– з допомогою та питаннями вчителя розповідає про події власного життя за визначеною послідовністю (<i>спочатку..., потім..., після цього..., в кінці...</i>); (*робить спроби);</p> <p>– з допомогою та за підказкою вчителя замінює імена у словосполученнях і реченнях на займенники.</p> <p>Учень:</p> <p>– читає по складах і цілими словами речення, короткі тексти, які містять знайомий мовленнєвий матеріал; (*читає по складах прості вивчені та проаналізовані слова);</p> <p>– з допомогою вчителя розпізнає в тексті, не</p>	<p>Розвиток навичок правильного читання по складах і цілими словами;</p> <p>удосконалення мовно-рухових</p>
--	--	--	---

		<p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Писемне мовлення. Уявлення про важливість письма, яке дає змогу передавати інформацію на відстані, зберігати її тривалий час.</p> <p>Позначення звуків буквами. Голосні та приголосні, їх розрізнення на слух та на письмі.</p> <p>Списування мовленнєвого матеріалу.</p> <p>Слово. Перенос слів із рядка в рядок. Підписи під малюнками.</p>	<p>перечитуючи його, слова та речення за певними візуальними характеристиками (велика буква на початку – крапка в кінці, інтервал); – *разом з учителем знаходить у тексті потрібне слово, речення; – наслідуючи вчителя, інтонує речення, що містять звертання, однорідні члени речення, питання, оклик; (*намагається наслідувати вчителя); – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів (після нагадування та підготовчої роботи з учителем).</p> <p>Учень: – має уявлення про значення письма для спілкування людей (на відстані і в часі); – розрізняє основні види письма: друкованого і рукописного; (*розрізняє з допомогою вчителя); –позначає звуки відповідними буквами на письмі; (*з допомогою вчителя); –знає вивчені голосні та приголосні звуки, розрізняє їх на слух; (*з допомогою вчителя); –знає вивчені букви, розрізняє їх при читанні та письмі; (*з допомогою вчителя); – списує букви, склади, слова, словосполучення, речення – дотримується правил переносу слів із рядка в рядок (під контролем учителя); – з допомогою вчителя робить підписи під</p>	<p>навичок під час читання; розвиток навичок розпізнавання знайомих слів; корекція та удосконалення звуковимови; формування та розвиток навичок читання-розуміння слів, речень, текстів; розвиток навичок орієнтування в прочитаному реченні (тексті); розвиток виразності читання і усного мовлення.</p> <p>Формування уявлення про письмо як таке, що дає змогу зберігати і передавати інформацію; розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; розвиток довільної уваги; розвиток зорової та слухової пам'яті; розвиток оперативної пам'яті;</p>
--	--	---	--	--

3.		<p>Практичне розрізнення групи окремих слів і речення.</p> <p>Упорядкування деформованих речень (слова подаються у правильній граматичній формі).</p> <p>Знання про мову.Мовні вміння (протягом року)</p> <p>Мова і мовлення. Мова як засіб спілкування між людьми. Поняття про українську мову. Слово як основна одиниця мови.</p> <p>Усне й писемне мовлення.</p> <p>Речення як основна одиниця мовлення. Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному (пауза) й писемному (велика буква на початку речення, крапка в</p>	<p>малюнками (назви предметів, дії, ознаки); – розрізняє групи окремих слів і речення(з допомогою вчителя);</p> <p>– разом з учителем упорядковує деформовані речення (слова даються у правильній граматичній формі), списує їх з дошки.</p> <p>Учень: – знає та розуміє, що спілкування між людьми здійснюється за допомогою мови; – *має уявлення про українську мову як рідну мову українського народу; – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; (*повторює за вчителем); – розуміє та пояснює значення слів з допомогою вчителя; – *застосовує нові слова у власному мовленні; – *розрізняє на практиці усне та писемне мовлення; – з допомогою вчителя виділяє речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; (*повторює за вчителем); – *з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень в усному мовленні (пауза); – за нагадуванням учителя дотримується пауз</p>	<p>розвиток уміння співвідносити слово з образом реального предмета (явища);</p> <p>формування аналітико-синтетичного сприймання;</p> <p>формування мислительних операцій аналізу, порівняння, узагальнення;</p> <p>формування свідомої довільної поведінки.</p> <p>Формування навичок швидкого й точного сприймання зверненого мовлення;</p> <p>формування слухової уваги та пам'яті; довільної уваги, спостережливості;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>формування процесів порівняння;</p> <p>формування процесів аналізу та синтезу;</p> <p>тренування правильної вимови звуків рідної мови;</p>
----	--	--	---	--

	<p>кінці) мовленні.</p> <p><i>Культура мовлення.</i> Практичне засвоєння різних форм звертання до співрозмовника. Ознайомлення із словами ввічливості (уміння привітатися, запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись, попроситися). Практичне засвоєння таких слів у мовленні (в природних і створюваних мовленнєвих ситуаціях).</p> <p>Звуки і букви. Вимова звуків. Позначення звуків на письмі. Читання букв.</p>	<p>між реченнями при читанні та відповідях на запитання; – *з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень у писемному мовленні (велика буква на початку речення, крапка в кінці); – пише велику букву на початку речення та крапку в кінці його; – практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, як вживаються під час зустрічі і прощання); (*практично володіє основними формами звертання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; (*під контролем учителя); – за завданням учителя (або після нагадування чи з допомогою педагога) вміє запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись; – наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися відповідної інтонації при вимовлянні відповідних слів; – адекватно використовує засвоєні слова в природних і створюваних мовленнєвих ситуаціях (під керівництвом учителя); – дотримується правил ввічливості при спілкуванні в колективі.</p> <p>Учень: –сприймає на слух та розрізняє голосні та приголосні звуки; (*з допомогою вчителя); – правильно вимовляє вивчені звуки; (*залежно від мовленнєвих можливостей); – розрізняє вивчені звуки в словах; – з допомогою вчителя добирає слова із даним</p>	<p>розвиток зв'язного усного мовлення;</p> <p>регулювання інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>збагачення лексичного запасу;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>формування уміння застосовувати здобуті знання та вміння на практиці;</p> <p>розвиток виразності мовлення;</p> <p>виховання ввічливості, шанобливого ставлення до оточуючих;</p> <p>виховання культури мовлення та культури поведінки.</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання;</p> <p>досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями;</p>
--	---	---	--

		<p>Голосні та приголосні звуки і букви, їх розрізнення.</p> <p>Поняття про склад. Поділ слів на склади. Перенос слів із рядка в рядок.</p> <p>Наголос. Поняття про наголошені та ненаголошені склади.</p> <p>Вживання букв <i>я, ю, є, ї</i>. Пом'якшення звуків у словах перед <i>і, я, ю, є, ъ</i>. Тверді та м'які приголосні.</p>	<p>звуком (з використанням табличок); – визначає місце звука у слові (на початку або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; (*з допомогою вчителя); – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і прописні букви; (*з допомогою вчителя); – розрізняє голосні та приголосні звуки і букви, називає їх; (*з допомогою вчителя); – *разом з учителем здійснює звукобуквений аналіз слова; – поділяє слова на склади; (*разом із учителем); – визначає кількість складів у слові; (*з допомогою вчителя); – знає та дотримується правил переносу слів із рядка в рядок (під контролем учителя); – розуміє значення наголосу в слові; – *намагається чітко вимовляти наголошені склади; – з допомогою вчителя визначає наголошений склад у слові; – *вимовляє, читає і вживає на письмі букви <i>і, я, ю, є, ї</i> (залежно від мовленнєвих можливостей учня); – використовує м'який знак для позначення м'якості приголосних на письмі; – сприймає та розрізняє пом'якшений звук у слові; – з допомогою вчителя розпізнає та називає пом'якшений звук у слові; – *правильно вимовляє пом'якшені звуки у словах; (залежно від мовленнєвих можливостей);</p>	<p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>розвиток зорової пам'яті;</p> <p>формування мислительних операцій порівняння;</p> <p>розвиток навичок зорового аналізу, окоміру, контролю;</p> <p>розвиток просторових уявлень та орієнтування в малому просторі;</p> <p>координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>розвиток уявлення.</p>
--	--	---	---	---

		<p>Розрізнення голосних: <i>и-і, і-ї, а-я, у-ю, е-є</i>.</p> <p>Розрізнення подібних приголосних звуків і букв: <i>з-с, б-п, в-ф, ж-ш</i>, сполучень <i>дз-дж</i>.</p> <p>Слово. Поняття про слово. Значення слова (означає назви предмета, дії, ознаки тощо).</p> <p>Ознайомлення зі словами, що</p>	<ul style="list-style-type: none"> – співвідносить пом'якшені звуки з відповідними буквами (з допомогою вчителя); – добирає слова з пом'якшеним звуком (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя розрізняє тверді приголосні, називає їх; – з допомогою та за питаннями вчителя розрізняє та називає тверді та пом'якшені приголосні; – з допомогою та за питаннями вчителя визначає місце звука (букви) у слові; – розрізняє голосні: <i>и-і, і-ї, а-я, у-ю, е-є</i>, вимовляє їх (залежно від мовленнєвих можливостей учня); (*вимовляє, повторюючи за вчителем); – добирає слова з відповідними голосними (з допомогою вчителя, з використанням табличок); – сприймає та розрізняє подібні приголосні: <i>з-с, б-п, в-ф, ж-ш</i>, сполучення <i>дз-дж</i>, вимовляє їх (залежно від мовленнєвих можливостей учня); (*вимовляє, повторюючи за вчителем); – визначає місце звука (сполучення) в слові (з допомогою вчителя); – добирає слова з відповідними приголосними та сполученнями (за допомогою вчителя, з використанням табличок). <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про слово та його значення; – розуміє значення слова, співвідносить його з предметами (діями, ознаками), які воно позначає; – *має уявлення про слова, що означають назви 	<p>Розвиток розуміння сигніфікативної функції мовлення (функції позначення);</p> <p>активізація засвоєння семантичної</p>
--	--	--	--	---

		<p>означають назви предметів: розпізнавання слів за питаннями <i>хто? що?</i></p> <p>Розпізнавання слів, що означають один і кілька однакових предметів.</p> <p>Розрізнення слів за приналежністю до певної групи (навчальне приладдя, меблі, посуд, овочі, фрукти, одяг тощо); групування слів за приналежністю до певної групи;</p> <p>Велика буква в іменах, по батькові, прізвищах людей і кличках тварин.</p> <p>Ознайомлення зі словами, що означають дію. Називання дій за питаннями: <i>що робить? що роблять?</i></p>	<p>предметів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розпізнає слова, що означають назви предметів, відповідаючи на запитання вчителя <i>хто? що?</i> (*з допомогою вчителя); – *з допомогою вчителя ставить до слів запитання <i>хто? що?</i> – *співвідносить значення слова, що означає назву предмета, з відповідним предметом (особою, явищем тощо); – розрізняє та називає слова, що означають один і кілька однакових предметів (<i>стіл-столи, літак-літаки</i>); (*з допомогою вчителя); – *з допомогою вчителя та з опорою на наочність добирає слова, що означають один або кілька однакових предметів; – *з допомогою вчителя групує слова за приналежністю до певної групи (іграшки, одяг, меблі, овочі, фрукти, посуд, тварини, рослини, професії, знаряддя праці); <p>–використовує у мовленні слова, що належать до певних тематичних груп, розуміє їх значення; (*під контролем учителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає правило про написання імен, по батькові, прізвищ людей і кличок тварин з великої букви; дотримується його; (*застосовує під контролем учителя); – з допомогою вчителя наводить приклади та знаходить у тексті слова, що пишуться з великої букви; (*знаходить із допомогою вчителя); – розпізнає та називає слова, що означають дію; (*з допомогою вчителя); – називає дії предметів, відповідаючи на питання: <i>що робить? що роблять?</i> (*з допомогою вчителя); 	<p>(смыслові) сторони слова;</p> <p>формування умінь співвідносити слово з образом реального предмета (явища);</p> <p>розвиток умінь групувати предмети за різними ознаками;</p> <p>формування процесів аналітичного сприймання (виділення та аналіз деталей);</p> <p>формування мислительних операцій порівняння, узагальнення та систематизації;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>формування умінь використовувати набуті знання;</p> <p>розвиток усного та писемного зв'язного мовлення;</p> <p>поширення запасу предметних уявлень;</p> <p>попередження вербалізації знань;</p> <p>сприяння усвідомленню конкретного змісту слів;</p> <p>збагачення активного словника;</p>
--	--	--	---	--

		<p>Групування дій за ознакою їх однорідності (<i>хто як голос подає? хто як пересувається?</i> та ін.). Розрізнення предметів за їх діями (<i>бігає, гавкає ... (хто?); пташка летить, а риба – ...</i>).</p> <p>Узгодження слів, що означають назви дій, зі словами, що означають назви предметів.</p> <p>Речення, словосполучення. Розуміння змісту словосполучень, речень. Практичне розрізнення групи окремих слів і речення. Промовляння словосполучень, речень. Поняття про речення: складається зі слів, виражає завершену думку; перше слово пишеться з великої букви; в усному мовленні між реченнями робляться зупинки (паузи); на письмі речення відокремлюються одне від одного крапкою, знаком питання та знаком оклику. Речення розповідні, питальні. Розділові знаки в кінці цих речень.</p>	<p>– *з допомогою вчителя та з опорою на наочність добирає слова, що означають дію; – за суттєвою допомогою вчителя групує слова за ознакою їх однорідності (<i>хто як голос подає? хто як пересувається?</i> та ін.); (*разом із учителем); – за допомогою вчителя, відповідаючи на питання <i>хто? що робить?</i>, розрізняє предмети за їх діями (<i>бігає, гавкає ... (хто?); пташка летить, а риба – ...</i>); – відповідає на питання <i>хто? що робить?</i>, узгоджуючи слова, що означають назви дій, зі словами, що означають назви предметів (з допомогою вчителя).</p> <p>Учень: – з допомогою вчителя практично розрізняє групи окремих слів і речення;</p> <p>– розуміє й адекватно відповідає на запитання, із чого складається речення та про що йдеться в ньому; – знає правило про написання великої букви на початку речення, дотримується його; (*застосовує з допомогою вчителя); – дотримується пауз між реченнями в усному мовленні (за необхідності – після нагадування вчителя); (*під контролем учителя); – знає про відокремлення речень на письмі розділовими знаками (крапкою, знаком питання, знаком оклику);</p>	<p>збудження пізнавальної зацікавленості;</p> <p>виховання зосередженості, сумлінності, відповідальності.</p> <p>Формування практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає завершену думку;</p> <p>розвиток слухової пам'яті та уваги;</p> <p>формування довільного сприймання;</p> <p>формування осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається);</p> <p>формування узагальненості сприймання (виділення в реченнях</p>
--	--	--	---	---

		<p>Визначення в реченні кількості слів, їх послідовності. Графічна модель речення. Складання речень за графічними моделями.</p> <p>Встановлення зв'язку слів у реченні за запитаннями. Поширення речень за питаннями.</p> <p>Упорядкування деформованих речень (слова даються у правильній граматичній формі).</p> <p>Конструювання словосполучень. Побудова розповідних і питальних речень за зразком, схемою, з опорою на малюнок, поданий початок тощо. Питання до слів у реченнях.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадуванням учителя, за наслідуванням дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних та питальних речень; (*намагається); – з допомогою вчителя добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення (крапку, знак питання); – визначає на слух та на письмі кількість і послідовність слів у реченні; – самостійно членує речення на слова; – будує графічні моделі речень з допомогою вчителя; – складає речення, що відповідають графічним моделям (з допомогою вчителя та з опорою на наочність); (*з допомогою вчителя складає прості речення); – разом з учителем, за допомогою запитань встановлює зв'язки слів у реченні; – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; – з допомогою та за підказкою вчителя упорядковує деформовані речення (слова даються у правильній граматичній формі); – будує словосполучення з поданими словами; (*з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя складає прості розповідні та питальні речення (за зразком, схемою, з опорою на малюнок, даний початок тощо; з використанням опорних слів та словосполучень, за демонстрацією дій); – з допомогою вчителя знаходить різницю у вимовлянні та написанні розповідних та питальних речень; 	<p>суттєвих властивостей та ознак);</p> <p>формування аналітико-синтетичного сприймання;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>формування процесів порівняння;</p> <p>формування цілеспрямованості сприймання;</p> <p>формування вміння утримувати в пам'яті інформацію протягом певного часу;</p> <p>формування вміння виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою схем речення);</p> <p>формування інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування мислительних операцій аналізу, порівняння, узагальнення;</p> <p>формування наочно-образного мислення;</p> <p>виховання свідомої довільної поведінки.</p>
--	--	--	--	--

		<p>Слова <i>у, до, з, за, на, під, над, по, від</i>. Роздільне написання їх з іншими словами.</p> <p>Текст. Поняття про текст. Практичне розрізнення групи окремих речень і тексту.</p> <p>Визначення теми висловлювання (про що йдеться в тексті). Заголовок, його відповідність змістові тексту.</p> <p>Спостереження за різними засобами зв'язку речень у тексті (вживання слів <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слів, близьких за значенням). Формування вмінь користуватися цими засобами зв'язку речень у власних висловлюваннях.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя ставить запитання до слів у реченнях; – під контролем учителя правильно вживає в реченнях слова <i>у, до, з, за, на, під, над, по, від</i> та списує їх роздільно з іншими словами; – *з допомогою вчителя складає речення зі словами <i>у, до, з, за, на, під, над, по, від</i> (з використанням опорних слів і словосполучень, малюнків). <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя практично розрізняє групи окремих речень і текст; – розуміє зміст тексту на основі усвідомлення логічного зв'язку між реченнями; – визначає на слух та на письмі кількість речень у тексті; – відповідає на запитання, про що йдеться в тексті; (*з допомогою вчителя); – разом з учителем визначає тему висловлювання (про що йдеться в тексті); – знаходить, зачитує і пояснює заголовок, розуміє його відповідність змістові тексту; (*з допомогою вчителя); – разом з учителем з'ясовує на практиці наявність різних засобів зв'язку речень у тексті (слова <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слів, близьких за значенням); – з допомогою вчителя розпізнає та називає відповідні слова при прослуховуванні або читанні тексту; – з допомогою та за нагадуванням учителя застосовує засоби зв'язку речень у власних 	<p>Формування практичних мовленнєвих навичок на базі доступних відомостей про текст як зв'язне висловлювання;</p> <p>розвиток слухової пам'яті та уваги;</p> <p>формування осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається);</p> <p>формування узагальненості сприймання (виділення в реченнях і тексті суттєвих властивостей та ознак);</p> <p>формування аналітико-синтетичного сприймання;</p> <p>формування емоційної, образної, словесно-логічної пам'яті;</p>
--	--	--	---	---

4.		<p>Відтворення змісту тексту.</p> <p>Переказ прослуханого або прочитаного тексту (з трьох-чотирьох речень) за поданим планом у вигляді такої самої кількості запитань, скільки речень у тексті (після усного опрацювання під керівництвом учителя).</p> <p>Повторення та узагальнення вивченого за рік</p>	<p>висловлюваннях, при відповідях на запитання; – знаходить у тексті відповіді на запитання вчителя; – відтворює зміст тексту за запитаннями, за серією малюнків, за опорними словами; (*з допомогою вчителя); – переказує прослуханий або прочитаний текст (з трьох-чотирьох речень) за даним планом у вигляді такої самої кількості запитань, скільки речень у тексті (після усного опрацювання під керівництвом учителя); (*переказувати прості вивчені та проаналізовані тексти за питаннями вчителя, – залежно від можливостей учня).</p>	<p>розвиток запам'ятовування й адекватного відтворення інформації;</p> <p>формування логічної послідовності побудови висловлювань;</p> <p>розвиток усного та писемного зв'язного мовлення;</p> <p>конкретизація і збагачення словесного запасу учнів;</p> <p>розвиток уміння виявляти почуття радості, задоволення від правильно виконаного завдання.</p>
5.		<p>Правопис (протягом року)</p> <p>Користування навчальним приладдям.</p> <p>Позначення звуків буквами.</p>	<p>Учень:</p> <p>– правильно користується навчальним приладдям; (*під контролем та з допомогою вчителя); – правильно тримає ручку у руці; (*під контролем учителя); – правильно тримає зошит на парті; (*під контролем учителя); – *пише в зошиті вивчені рядкові та прописні букви; – намагається писати охайно (під контролем</p>	<p>Удосконалення уміння правильно користуватися навчальним приладдям;</p> <p>формування вміння запам'ятовувати правила правопису та користуватися ними;</p> <p>корекція та розвиток просторової</p>

6.		<p>Уживання великої букви на початку речення, в іменах людей, кличках тварин, назвах міст, сіл. Уживання розділових знаків (крапка, знак питання, знак оклику) у відповідних за метою висловлювання реченнях.</p> <p>Списування рукописного і друкованого текстів по складах, із дотриманням правил оформлення письмових робіт. Перевірка шляхом орфографічного промовляння. Письмо під диктування букв, складів.</p> <p>Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт (<i>протягом року</i>)</p> <p>Закріплення графічних, гігієнічних навичок письма. Удосконалення техніки письма. Написання рядкових і великих букв, поєднання їх у слові. Оформлення письмової роботи.</p>	<p>учителя); – знає і дотримується правил вживання великої літери на початку речення та у власних назвах при списуванні; – правильно вживає розділові знаки під час списування речень, різних за метою висловлювання;</p> <p>– списує рукописний і друкований текст (букви, склади, слова, словосполучення, речення); (*намагається списувати рукописний текст (букви, склади, прості слова, – під контролем і з допомогою вчителя); – *спільно з учителем перевіряє правильність написання слів шляхом усного промовляння; – пише під диктування букви, склади; (*робить спроби, після відповідної підготовчої роботи); – *сидить рівно за нагадуванням учителя; – *з допомогою вчителя дотримується гігієнічних правил письма.</p> <p>Учень: – *з допомогою вчителя дотримується гігієнічних і технічних правил письма; – пише великі і малі літери алфавіту, дотримуючись відповідних поєднань їх у словах; (*під контролем учителя); – при письмі дотримується відповідного рядка, правильного нахилу, пише у нормальному</p>	<p>орієнтації та просторових уявлень; розвиток координації рухів; корекція постави; розвиток дрібної моторики пальців та кисті руки; розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; формування навичок контролю та самоконтролю (в тому числі й зорового); виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності.</p> <p>Розвиток і координація рухів кисті руки та пальців; розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті; розвиток дрібної моторики рук</p>
----	--	---	--	--

		<p>Письмо на дошці.</p>	<p>темпі; (*під контролем учителя); – *при письмі рухає руку упродовж рядка; – під контролем учителя дотримується поля правого краю сторінки, вертикальності лівого її краю; – з допомогою вчителя робить акуратні виправлення; – виконує письмові завдання на дошці, намагаючись зберігати пропорційність літер.</p>	<p>(м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів); формування вміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком; розвиток зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень та орієнтування в малому просторі.</p>
--	--	-------------------------	---	---

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень учнів на кінець року:

- слухати і розуміти фактичний зміст сприйнятого знайомого мовленнєвого матеріалу;
- співвідносити слова з малюнками, предметами, діями;
- давати відповіді на знайомі запитання до змісту малюнків, ілюстрацій, прослуханого чи прочитаного тексту;
- уважно слухати, розуміти і виконувати завдання й інструкції вчителя, що стосуються виконання навчальних дій;
- розуміти репліки співрозмовника, побудовані із знайомого мовленнєвого матеріалу, вміти звернутися із запитанням до оточуючих;
- мати сформоване мовленнєве дихання;
- регулювати силу голосу (під контролем учителя);
- дотримуватися нормального темпу мовлення (під контролем учителя);
- знати голосні та приголосні звуки і букви; знати графіку написання голосних і приголосних букв;
- переносити частину слова на інший рядок;
- знати про написання великої букви в іменах, по батькові, прізвищах людей і кличках тварин;
- писати під диктування букви, склади;
- конструювати словосполучення та речення з поданих слів (з допомогою вчителя);
- ставити запитання до слів у словосполученнях і реченнях, побудованих зі знайомого мовленнєвого матеріалу;
- списувати по складах рукописний і друкований текст (букви, склади, слова, словосполучення, речення);
- виділяти речення із зверненого мовлення і тексту;
- писати речення з великої букви, в кінці речення ставити крапку, знак питання;
- відтворювати зміст коротких текстів за запитаннями, за серією малюнків, за опорними словами з допомогою вчителя;
- знаходити у тексті відповіді на запитання за змістом.

***Орієнтовні показники сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:**

- слухати і розуміти фактичний зміст сприйнятого знайомого мовленнєвого матеріалу;
- співвідносити знайомі слова з малюнками, предметами, діями (з допомогою вчителя);
- давати відповіді на знайомі запитання до змісту малюнків, ілюстрацій, прослуханого чи прочитаного тексту (з допомогою вчителя);
- уважно слухати, розуміти і намагатися виконати завдання й інструкції вчителя, що стосуються виконання навчальних дій;

- розуміти репліки співрозмовника, побудовані зі знайомого мовленнєвого матеріалу;
- дотримуватися нормального темпу мовлення (під контролем учителя);
- знати голосні та приголосні звуки і букви; вміти писати вивчені голосні та приголосні букви (за обведенням);
- конструювати прості словосполучення та речення з поданих слів (з допомогою вчителя);
- робити спроби відтворювати зміст невеликих за обсягом текстів (за питаннями, за серією малюнків, за опорними словами, з допомогою вчителя).

Орієнтовна тематика мовленнєвого матеріалу:

Сім'я (члени родини, їхні імена, професії батьків, обов'язки членів сім'ї, стосунки в родині, сімейні традиції).

Людина та її здоров'я (частини тіла, зовнішній вигляд, догляд за обличчям (руками, ногами, волоссям, нігтями та ін.).

Адреса (країна, місто чи село, вулиця, будинок, квартира, домашня адреса).

Одяг, взуття (види одягу та взуття, догляд за ними).

Гра (іграшки, ігри).

Школа (шкільні приміщення, обладнання приміщень, клас, меблі у класі, імена педагогів та дітей, професії працівників школи, навчальні речі, навчальна діяльність та правила поведінки у школі, зовнішній вигляд тощо)

Їдальня (кухня, хто готує їжу, правила поведінки в їдальні, посуд, догляд за посудом, продукти, страви).

Спальня (меблі у спальні, предмети постелі).

Пори року, календар, погода (основні ознаки кожної пори року, діяльність людей у різні пори року, сезонний одяг, життя тварин і птахів у різні пори року, розваги дітей у різні пори року).

Рослини (дерева, кущі, квіти, кімнатні рослини, догляд за ними).

Овочі та фрукти (колір, форма, запах, смак, вирощування).

Тварини (частини тіла, свійські тварини, догляд за свійськими тваринами, де живуть і чим харчуються, користь для людей, дикі тварини, де живуть і чим харчуються, піклування про диких тварин).

Птахи (частини тіла, свійські птахи, догляд за ними, їхня користь для людей, дикі птахи, де живуть і чим харчуються, допомога диким птахам взимку).

Транспорт (види транспорту, дорога від дому до школи).

Посуд (види посуду, миття та чищення).

Меблі.

Вулиця (будинки, парки, дороги, правила поведінки на вулиці; місто, село).

Орієнтування в часі (день, ніч, тиждень, місяць, рік тощо).

Орієнтування в просторі (основні напрямки руху, розташування предметів тощо).

Правила безпечної поведінки.

Правила культурної поведінки.

3 клас
(245 год. на рік; 3/4 год. на тиждень)

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.		<p style="text-align: center;"><u>Літературне читання</u></p> <p style="text-align: center;">Коло читання (на весь рік)</p> <p>Усна народна творчість. Малі фольклорні форми: народні дитячі пісеньки, ігри, лічилки, загадки, скоромовки, прислів'я, приказки; народні усмішки, чарівні казки, легенди, народні пісні.</p> <p>Поезія (вірші сюжетні, пейзажні, гумористичні, фантастичні). вірші-загадки, вірші-скоромовки. Літературні казки. Байки. Адаптовані тексти прозових творів (оповідання, уривки з повістей) класиків української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика, науково-пізнавальна, енциклопедична література та ін.</p> <p><i>Теми читання:</i> про природу у різні пори року; твори про дітей, їхні стосунки, взаємини у сім'ї та школі; ставлення до природи, людей, праці; твори про рідний край, Батьківщину,</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); (*з допомогою вчителя намагається читати слова, речення і уривки з доступних текстів букваря); – з допомогою вчителя практично впізнає і розрізняє прозові та віршовані твори на слух та за графічною формою тексту; – *з допомогою вчителя вживає (без визначення поняття) слова-назви жанрів творів (казка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання, народна пісня); – за питаннями вчителя називає назву вивченого твору, його автора; (*називає з допомогою вчителя); – читає вголос, тихо і мовчки; – відповідає на запитання за змістом сприйнятого (прочитаного) з допомогою вчителя та опорних слів; (*відповідає на прості запитання); – переказує зміст тексту за питаннями, з опорою 	<p>Розвиток слухового і зорового сприймання та уваги;</p> <p>набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності;</p> <p>розвиток пізнавальної діяльності;</p> <p>розвиток монологічного та діалогічного мовлення, зв'язного усного мовлення;</p> <p>розвиток ритміко-інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>уточнення, конкретизація, збагачення словникового запасу назвами предметів, дій, ознак предметів, словами, що виражають почуття, емоції, оцінки тощо;</p> <p>формування вміння</p>

2.	<p>традиції українського та інших народів. <i>(І.Білий, Д.Білоус, П.Бондарчук, М.Вінграновський, П.Воронько, О.Воропай, Л.Глібов, В.Гринько, Н.Гуменюк, Є.Гуцало, А.Дігтяр, О.Донченко, Н.Забіла, Р.Завадович, О.Іваненко, І.Калинець, Т.Коломієць, С.Коляда, Л.Костенко, М.Коцюбинський, О.Олесь, Д.Павличко, М.Підгірянка, М.Познанська, М.Рильський, В.Семенко, М.Сингаївський, М.Слабошпицький, Ю.Старостенко, В.Сухомлинський, П.Тичина, Л.Українка, К.Ушинський, І.Франко, Д.Чередниченко, Г.Чубач, В.Чухліб, Т.Шевченко, В.Шкляр та ін.)</i></p> <p>Формування і розвиток навички читання (протягом року) Спосіб читання. Свідоме читання вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання.</p> <p>Мовчазне читання знайомих за</p>	<p>на серію малюнків, один малюнок, опорні слова (залежно від можливостей дитини); (*переказує зміст простого знайомого тексту, – залежно від мовленнєвих можливостей учня); – знає напам'ять до 3-х віршів (залежно від можливостей дитини), декламує їх перед класом; (*читає напам'ять вивчені з голосу вчителя римовані загадки, швидкомовки, або невеликі за обсягом вірші – 1-2, залежно від мовленнєвих можливостей учня).</p> <p>Учень: – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); (*з допомогою вчителя намагається читати слова і прості речення з доступних текстів букваря); – читає по складах важкі за структурою слова; – читає мовчки знайомі за змістом твори;</p>	<p>використовувати у власному мовленні засвоєну лексику;</p> <p>формування уміння використовувати всі збережені аналізатори (дотик, зір, слух, смак, нюх) та предметно-практичну діяльність для всебічного сприймання тих предметів, явищ довкілля, їх дій, ознак, якостей, про які йдеться в змісті прочитаного твору;</p> <p>формування вміння робити висновки з прочитаного;</p> <p>формування пізнавального інтересу до читання;</p> <p>формування позитивних особистісних рис і якостей (старанності, охайності, уважності, кмітливості, чесності, доброти та ін.).</p> <p>Коригування недоліків мовлення;</p> <p>розвиток дикції на основі розвитку рухливості артикуляційного апарату, плавного дихання, гучності голосу;</p> <p>формування правильної орфоепічної вимови слів та</p>
----	--	--	--

	<p>змістом творів.</p> <p>Темп (швидкість) читання. Дотримання нормального темпу читання вголос.</p> <p>Правильність читання. Звукова культура мовлення: звуковимова, плавне дихання, гучність голосу, наголошування слів.</p> <p>Усвідомленість читання. Розуміння значення слів і висловів тексту. Знаходження смислових зв'язків між словами в реченні, між реченнями, окремими епізодами, висловами та ілюстраціями, послідовності розгортання подій у творі. Дійові особи твору, їхні вчинки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем) у доступному для кожного темпі; – регулює темп читання (повільно – нормально) з допомогою вчителя; (*читає повільно); – *відповідно до мовленнєвих можливостей правильно вимовляє звуки в словах під час читання та відповідей на запитання; – читає розбірливо (відповідно до мовленнєвих можливостей), достатньо гучно (під контролем учителя); – правильно наголошує слова під час читання (за позначками у тексті, з допомогою вчителя); – дотримується злитності під час читання; – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті; – розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; (*в прочитаному реченні або короткому творі); – за питаннями вчителя правильно називає дійових осіб прочитаного твору, їх вчинки; – *з допомогою вчителя відповідає на запитання до змісту прослуханого (прочитаного); – визначає послідовність подій (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки, таблички); – разом з учителем визначає причинно – наслідкові зв'язки між описуваними подіями і вчинками дійових осіб (відповіді на запитання: <i>хто? що зробив? чому?</i> та ін.); – з допомогою та запитаннями вчителя висловлює своє ставлення до описуваних подій (вчинків дійових осіб); 	<p>правильного їх наголошування під час читання;</p> <p>формування навичок самоконтролю власного читання;</p> <p>розвиток зорового сприймання під час читання;</p> <p>формування уміння уповільнювати та прискорювати темп читання;</p> <p>розвиток усвідомленості читання на основі уміння аналізувати, визначати спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, якостях, явищах за прочитаним;</p> <p>розвиток смислового розуміння слів у тексті на основі збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень;</p> <p>виховання в учнів виразності читання та самостійного мовлення;</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій твору, емоційно реагувати на зміст прослуханого, виявляти свої почуття;</p> <p>формування вміння обирати і користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними</p>
--	--	--	---

3.		<p>Виразність читання. Практичне ознайомлення з інтонацією (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками). Дотримання розділових знаків, логічних пауз і наголосів, потрібної інтонації під час читання.</p> <p>Літературознавча пропедевтика (протягом року)</p> <p>Тема та основна думка твору. Сюжет і дійові особи твору (без уживання термінів, практично, під час відповідей на запитання, на матеріалі невеликих за обсягом і нескладних за будовою художніх творів розповідного стилю).</p> <p>Герой (персонаж) твору. Персонажі твору; позитивний та негативний герої твору.</p> <p>Автор твору та його назва.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – *дотримується пауз між реченнями (під контролем учителя); – наслідуючи вчителя, дотримується пауз всередині речення, обумовлених розділовими знаками; – з допомогою вчителя дотримується розділових знаків і потрібної інтонації під час читання; (*намагається дотримуватися з допомогою вчителя); – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів (після нагадування та підготовчої роботи з учителем). <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разом із учителем визначає тему та основну думку твору; – *з допомогою вчителя визначає про кого або про що йдеться у творі; – знає, як розпочалися описані у творі події і чим закінчилися; – разом із учителем, або відповідаючи на питання, називає послідовність описаних подій (з використанням малюнків, опорних слів тощо). – називає персонажів твору, розповідає про їхні вчинки (за питаннями вчителя); (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя пояснює, хто з персонажів є позитивним, а хто – негативним; (*повторює за вчителем); – має уявлення про назву та автора твору; про те, як пов'язані автор-твір; 	<p>засобами виразності (робити паузи, логічні наголоси, обирати темп читання, інтонацію, та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту).</p> <p>Формування уявлення про цілісність прочитаного твору;</p> <p>формування узагальненості сприймання;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування вміння аналізувати й узагальнювати, визначати спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, явищах за прочитаним;</p> <p>формування вміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного;</p>
----	--	---	--	--

4.	<p>Мова твору. Яскраві, точні, образні вислови для характеристики персонажів, опису природи.</p> <p>Жанр твору (практично): вірш, загадка, швидкомова, казка, оповідання.</p> <p>Досвід читацької діяльності (протягом року)</p> <p>Особливості опрацювання художнього твору.</p> <p><i>Жанрова специфіка творів.</i></p> <p>Народні казки. Особливий характер вимислу та фантазії таких казок (таємничі, зачаровані, незвичайні місця, предмети, істоти; надзвичайна сила, дивовижні перетворення та ін.) Герої (персонажі) героїко-фантастичних казок, їхні вчинки, мотиви поведінки. Добро і зло в казці.</p> <p>Прислів'я і приказки як короткі, влучні, образні вислови повчального</p>	<ul style="list-style-type: none"> – *має уявлення про текст, заголовок; – *з допомогою вчителя визначає та читає назву твору, ім'я та прізвище автора; – *правильно вимовляє ім'я та прізвище автора твору; – з допомогою вчителя виділяє у художньому тексті образні вислови, що характеризують персонажів творів; яскраві описи природи; – з допомогою вчителя використовує у власному мовленні образні слова та вислови при відповіді на запитання та при переказі змісту твору; – з допомогою вчителя практично розрізняє та називає (без визначення поняття жанри вивчених творів; (*повторює за вчителем). <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про чарівні казки (зачаровані, незвичайні предмети, істоти, дивовижні перетворення, надзвичайна сила героїв та ін.); – називає героїв казок; з допомогою вчителя називає позитивних і негативних героїв; (*з допомогою вчителя називає героїв казок); – намагається дати оцінку поведінки, вчинків персонажів (з допомогою запитань учителя); – з допомогою вчителя робить висновок, що добро у казках перемагає зло; – з допомогою вчителя розпізнає прислів'я і приказки-поміж інших літературних жанрів; 	<p>розвиток умінь помічати жанрові особливості творів;</p> <p>збагачення активного словника лексиною прочитаних творів;</p> <p>формування вміння розрізняти красу і потворне.</p> <p>Розвиток зорового аналітичного сприймання текстів;</p> <p>розвиток смислового розуміння слів у тексті на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень;</p> <p>формування уміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного (відповіді на запитання: <i>що сталося, коли...? що сталося після</i></p>
----	--	---	--

	<p>змісту. Тематика прислів'їв.</p> <p>Вірші. Розширення і поглиблення знань та умінь учнів про жанрові особливості віршів (рима, ритм, настрій, мелодика). Тематика дитячих віршів. Спостереження за мовою віршів</p> <p>Оповідання. Персонажі, тематика дитячих оповідань.</p> <p>Байка як невеликий за обсягом, здебільшого віршований твір, у якому в гумористичній, алегоричній формі зображуються людські вчинки, характери, недоліки. Герої (персонажі) байок.</p> <p>Смисловий і структурний аналіз тексту. Розуміння і пояснення слів і висловів тексту, з'ясування зв'язків між реченнями, абзацами і частинами тексту; Визначення послідовності подій у творі та орієнтування у структурі тексту: зачин (початок), основна частина, кінцівка.</p>	<p>називаєтеми прислів'їв (наприклад, про працю, навчання);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя, практично розрізняє вірші за графічною формою тексту та за ритмом (*з допомогою вчителя); – разом із учителем визначає та називає основні теми дитячих віршів, які вивчалися; – з допомогою вчителя визначає та називає основних героїв (персонажів) оповідань; (*повторює за вчителем); називаєосновні теми дитячих оповідань, які вивчалися; – має початкове уявленняпро жанрові особливості байки як невеликого, здебільшого віршованого твору, де в алегоричній формі висміюються негативні риси характеру, вчинки людей; –називаєгероїв байок, що вивчалися; <ul style="list-style-type: none"> – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів, вжитих у тексті, та окремих висловів; – визначає послідовність подій (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки); – з допомогою вчителя орієнтується у структурі тексту: зачин (початок), основна частина, кінцівка; – разом з учителем називає послідовність описаних подій, встановлює часові та причинно-наслідкові зв'язки між подіями та вчинками дійових осіб (відповіді на запитання: <i>що сталося, коли...? що сталося після того, як ...? та ін.</i>) (з використанням малюнків, 	<p><i>того, як ...? та ін.</i>);</p> <p>формування уміння встановлювати предметні та просторові зв'язки між описаними фактами, подіями (відповіді на запитання: <i>що робить? куди? де? звідки? та ін.</i>)</p> <p>розвиток граматично і орфоепічно правильного мовлення на основі прочитаного тексту;</p> <p>розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток словесно-логічного мислення;</p> <p>стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>розвиток та стимулювання здатності учнів до вияву позитивних емоцій від прочитаного;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та обстрагування;</p> <p>формування самостійного зв'язного розгорнутого</p>
--	--	---	--

		<p>Відповіді на запитання до тексту. Головні та другорядні персонажі твору.</p> <p>Поділ тексту на частини (з допомогою вчителя) і колективне складання заголовків до них; складання малюнквого плану.</p> <p>Поступовий перехід до самостійного переказу прочитаного твору.</p>	<p>запитань);</p> <ul style="list-style-type: none"> – разом із учителем з'ясовує умови (місце, обставини), в яких здійснювався вчинок; – відповідаючи на запитання вчителя, висловлює своє ставлення до описуваних подій, до вчинків дійових осіб; (*намагається); – з допомогою та під контролем учителя, відповідаючи на запитання, формулює певні висновки з прочитаного; – з допомогою вчителя намагається проектувати ситуацію на власну поведінку; – називає дійових осіб прочитаного твору, їх вчинки (за питаннями вчителя); – разом із учителем розрізняє та називає головних і другорядних персонажів прочитаного твору; – *розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – намагається самостійно відповідати на прості питання до змісту прочитаного; (*з допомогою вчителя); – відповідає на запитання: „про кого?” або „про що?” йдеться в прочитаному; – для відповідей на запитання уміє використовувати ілюстрації до прочитаних творів; – з допомогою вчителя поділяє текст на частини; – бере участь у колективному складанні заголовків до них; – бере участь у колективному складанні малюнквого плану прочитаного твору; – поступово переходить від переказу частини тексту до самостійного переказу прочитаного 	<p>висловлювання;</p> <p>стимулювання читацької діяльності учнів запитаннями і завданнями для вибіркового читання;</p> <p>виховання самостійності учнів при виконанні завдань;</p> <p>формування поетичного слуху, запам'ятовування;</p> <p>виховання уважності та дисциплінованості;</p> <p>виховання уміння передбачати наслідки власних і чужих вчинків;</p> <p>розвиток логічного мислення, навичок міркування;</p> <p>розвиток процесів аналізу, порівняння, зіставлення, узагальнення;</p> <p>формування здатності ініціювати словесну взаємодію;</p> <p>формування ритміко-інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування інтонаційно (мімічно) виразного діалогічного мовлення;</p>
--	--	--	--	--

5.		<p>Самостійна робота з книжкою.</p> <p>Засоби художньої виразності; емоційно-оцінне ставлення до змісту твору. Формування умінь визначати настрої, загальну тональність твору; висловлюватися про враження від прочитаного.</p> <p>Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією (протягом року) Ознайомлення з новою книжкою.</p>	<p>твору за визначеною послідовністю (спочатку..., потім..., після цього..., наприкінці...);</p> <ul style="list-style-type: none"> – за завданням та з допомогою вчителя знаходить потрібну книжку, сторінку, ілюстрацію тощо; – з незначною допомогою вчителя знаходить відповідний абзац; – відшукує за ілюстраціями або запитаннями окремі слова, місця тексту (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя визначає емоційний настрій твору (сумний, веселий, спокійний тощо); – *з допомогою вчителя знаходить образні слова, що характеризують героя твору (веселий, сміливий, хитрий та ін.); – відповідаючи на запитання вчителя, висловлює своє враження від прочитаного; – з допомогою вчителя (*повторюючи за вчителем) застосовує у своєму мовленні вислови із прочитаних творів усної народної творчості (з пісень, казок, прислів'їв, приказок). <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – читає доступні дитячі твори; (*слухає); – виявляє інтерес до читання; – з допомогою вчителя виділяє, називає, показує елементи дитячої книжки: обкладинка, титульний аркуш, передмова, зміст (перелік творів), умовні графічні позначки, ілюстрація (*разом із учителем показує); 	<p>виховання в учнів емоційного ставлення до дійсності;</p> <p>формування навичок читацької діяльності;</p> <p>розвиток здатності до емоційно-чуттєвого сприймання прочитаного;</p> <p>розвиток здатності до милування красою художнього слова;</p> <p>формування в учнів досвіду сенсорного естетичного сприймання художніх творів через аналіз зображення словом кольорів, форм, звуків природи;</p> <p>формування вміння вживати у власному мовленні образні слова.</p> <p>Формування умінь самостійно ознайомлюватися з новою книжкою з опорою на позатекстову інформацію, вміщену на обкладинці, титульному аркуші, у прикнижній анотації, передмові та ін.;</p>
----	--	---	---	---

6.		<p>Вибір книжки на певну тему дитячого читання.</p> <p>Орієнтування у групі дитячих книжок, розташованих на книжковій виставці, в бібліотеці.</p> <p>Користування довідковою літературою (дитячими словниками).</p> <p>Практичне ознайомлення з дитячою періодикою.</p> <p>Колективне обговорення прочитаних творів (уміння слухати думки, міркування однолітків, із повагою ставитись до міркувань, суджень, які не збігаються із власними; бути толерантними під час діалогу, колективної дискусії та ін.).</p> <p>Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного (протягом року)</p> <p>Завдання на розвиток репродуктивної і творчої уяви. Ілюстрування художніх образів твору; придумування розповідей за малюнками; створення ігрових</p>	<p>– *разом із педагогом добирає дитячі книжки на певну тему дитячого читання (наприклад, казки про тварин; вірші про природу і т. ін.);</p> <p>– розглядає дитячі книжки на книжковій виставці;</p> <p>– з допомогою педагога (бібліотекаря) орієнтується у групі незнайомих книжок;</p> <p>– має уявлення про призначення словника;</p> <p>– знаходить у словнику потрібне слово за алфавітом (з допомогою вчителя);</p> <p>– знайомий із дитячими журналами;</p> <p>– бере участь у колективному обговоренні змісту прочитаних творів;</p> <p>– під контролем учителя намагається поводитися культурно під час обговорення (спокійно слухати, висловлюватися).</p> <p>– дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою; (*з допомогою вчителя).</p> <p>Учень:</p> <p>– з допомогою вчителя, за питаннями та опорними словами будує розповіді за малюнками до художнього твору;</p> <p>– бере участь у групових і колективних інсценізаціях прочитаного (у вигляді гри, на 1-2 репліки, після попередньої підготовки);</p>	<p>формування уміння самостійно добирати і читати дитячі книжки за темами, рекомендованими вчителем;</p> <p>формування вміння користуватися довідковою літературою;</p> <p>розвиток пізнавальних інтересів, допитливості; читацького інтересу;</p> <p>формування уміння емоційно сприймати та реагувати на зміст прочитаного, виявляти та висловлювати свої почуття;</p> <p>виховання культури спілкування під час колективного обговорення прочитаних творів;</p> <p>виховання культури читання та поводження з книгою.</p> <p>Створення умов для розвитку творчої уяви;</p> <p>формування вміння брати участь у спілкуванні на певну задану тему;</p>
----	--	---	---	---

		<p>ситуацій, у яких діти виступають у ролі акторів, глядачів.</p> <p>Обговорення творчих робіт (малюнків, розповідей) учнів за сюжетами прочитаних творів.</p> <p>Ознайомлення з картинами, фрагментами з кінофільмів, мультфільмами як ілюстраціями до художніх творів різних жанрів.</p> <p>Читання окремих діалогів за особами, ролями. Інсценування найпростіших епізодів з прочитаних оповідань і казок.</p>	<p>(*виступає в ролі глядача);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя створює малюнки до прочитаних творів (відповідно до можливостей учня); – під контролем учителя бере участь обговоренні творчих робіт однокласників; – *уважно розглядає відповідну ілюстрацію; – *з допомогою вчителя встановлює зв'язок ілюстрації з певним епізодом твору на основі зіставлення; – *з допомогою вчителя знаходить предметні та сюжетні малюнки до змісту окремих слів, речень і частини тексту; – бере участь у читанні діалогів за особами (ролями); – бере участь в інсценуванні найпростіших діалогів (епізодів) з прочитаних оповідань і казок (з використанням опорних слів, словосполучень); (*робить спроби, після попередньої підготовки з учителем); – з допомогою та наслідуванням учителя передає голосом, природними жестами, мімікою, ходом характер персонажів твору; (*робить спроби). 	<p>формування вміння брати участь у груповій і колективній творчій діяльності;</p> <p>розвиток активного словника та усного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток розуміння змісту тексту, малюнка, ілюстрації;</p> <p>формування вміння передавати голосом, жестами, мімікою характер персонажів;</p> <p>спонукання до висловлювання власного ставлення, елементарних оцінних суджень.</p>
--	--	---	---	---

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень учнів на кінець року:

- читати вголос цілими словами доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем) у доступному темпі;
- читати по складах важкі за структурою слова;
- читати у доступному темпі знайомі за змістом твори (з дотриманням нормальної сили голосу, під контролем учителя), розуміти їх зміст;
- дотримуватися розділових знаків і потрібної інтонації під час читання (з допомогою та під контролем учителя);
- знаходити й називати назву та автора прочитаного твору;
- з допомогою вчителя орієнтуватися у структурі тексту: зачин (початок), основна частина, кінцівка;
- з допомогою вчителя визначати тему твору;
- називати персонажів твору, розповідати про їхні вчинки (за питаннями вчителя);
- читати напам'ять до 3-х віршів (залежно від можливостей дитини);
- під контролем учителя використовувати у власному мовленні засвоєні слова;
- відповідати на прості запитання за змістом прочитаного і пояснювати ілюстрації (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки тощо);
- називати дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя);
  - висловлювати своє ставлення до вчинків героїв, подій твору (з допомогою та питаннями вчителя);
  - переказувати зміст прочитаного за питаннями вчителя, за визначеною послідовністю (*спочатку..., потім..., після цього..., наприкінці...*).

***Орієнтовні вимоги до стану сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:**

- з допомогою вчителя намагатися читати слова і прості речення з доступних текстів букваря у повільному темпі, розуміти їх зміст;
- дотримуватися розділових знаків і потрібної інтонації під час читання (з допомогою та під контролем учителя);
- з допомогою вчителя знаходити й називати назву та автора прочитаного твору;
- з допомогою вчителя орієнтуватися в книжці, в структурі тексту;
- читати напам'ять вивчені з голосу вчителя римовані загадки, швидкомовки, або невеликі за обсягом вірші (1-2), залежно від мовленнєвих можливостей учня;
- під контролем учителя використовувати у власному мовленні засвоєні слова;
- відповідати на прості запитання за змістом прочитаного (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки тощо);
- робити спроби переказувати прочитані або прослухані невеликі за обсягом уривки з букварних текстів, використовуючи слова тексту.

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.		<p style="text-align: center;"><u>Українська мова</u></p> <p>Повторення. Звуки і букви. Розрізнення голосних і приголосних звуків і букв. Написання голосних і приголосних букв.</p> <p>Виділення речення з усного мовлення і тексту. Просте речення, його основні ознаки. Речення розповідні і питальні. Розділові знаки в кінці речень.</p>	<p>Учень: – сприймає на слух, розпізнає вивчені голосні та приголосні звуки ізольовано, у різних складах, словах; – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; (*з допомогою вчителя); – добирає слова із даним звуком (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя визначає місце звука (букви) у слові (на початку або в кінці слова); – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і прописні букви; (*з допомогою вчителя); – *пише і читає вивчені рядкові та прописні букви (під контролем учителя); – уміє виділяти речення в усному та писемному мовленні, знаходити межі речень у тексті; – знає основні ознаки простого речення (складається зі слів, виражає закінчену думку; перше слово пишеться з великої букви; в усному мовленні між реченнями робляться паузи; на письмі речення відокремлюються одне від одного крапкою, знаком питання); – *правильно повторює за вчителем, товаришем сказане ним речення, розуміє його смисл; – має уявлення про різні види речень за метою висловлювання (розповідні та питальні);</p>	<p>Розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; корекція та розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; формування практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку; розвиток довільної уваги, спостережливості; розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; розвиток слухового, зорового та полісенсорного сприймання;</p>

2.		<p>Складання речень за запитаннями, малюнками, на тему.</p> <p>Поширення речень за запитаннями.</p> <p style="text-align: center;">Мовленнєвий розвиток (протягом року)</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення.</p> <p>Слухання мовлення і читання вчителя, інших осіб. Розуміння змісту сприйнятого (<i>хто?, що?, де?, коли?</i> та ін.), визначення послідовності подій.</p>	<p>– диференціює розповідні та питальні речення при сприйманні та на письмі;</p> <p>– за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних та питальних речень; (*з допомогою вчителя);</p> <p>– дотримується правил написання відповідних розділових знаків у кінці речення (крапка, знак питання);</p> <p>– складає речення за запитаннями, малюнками, на тему (з допомогою вчителя);</p> <p>– відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами (використовуючи опорні слова); (*з допомогою вчителя доповнює речення відповідним змісту словом).</p> <p>Учень:</p> <p>– *уважно слухає мовлення і читання вчителя, інших осіб;</p> <p>– *розуміє зміст сприйнятого доступного мовленнєвого матеріалу;</p> <p>– відповідає на запитання за змістом прослуханого (<i>хто?, що?, де?, коли?</i> та ін.); (*з допомогою вчителя);</p> <p>– визначає послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя;</p>	<p>розвиток зв'язного мовлення;</p> <p>регулювання інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування усвідомленості сприймання;</p> <p>формування узагальненості сприймання (виділення в реченнях суттєвих властивостей та ознак);</p> <p>формування наочно-образного мислення;</p> <p>формування умінь контролювати та оцінювати власні дії;</p> <p>формування умінь застосовувати набуті знання на практиці.</p> <p>Формування вміння налаштуватися на сприймання мовлення;</p> <p>формування вміння активізувати власну лексику, пригадати значення знайомих слів, щоб зрозуміти зміст тексту;</p> <p>розвиток та вдосконалення</p>
----	--	--	--	--

		<p>Відтворення змісту прослуханого «своїми словами».</p> <p>Розпізнавання на слух окремих елементів мовлення (слово, речення); схожих та відмінних за звучанням слів; нових і незрозумілих слів.</p> <p>Використання у мовленні просторових прийменників (<i>в, на, за, під, над</i>) (без засвоєння термінології). Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному мовленні (пауза).</p> <p>Розпізнавання на слух інтонацій усного мовлення (розповідної, питальної).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – висловлює емоційне ставлення до описуваних подій; (*намагається, з допомогою вчителя); – співвідносить зміст сприйнятого з ілюстрацією, малюнком (предметним, сюжетним); (*з допомогою вчителя); – передає зміст почутого «своїми словами» з відтворенням послідовності подій; – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; (*з допомогою вчителя); – пояснює значення слів (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки); – розпізнає схожі та відмінні за звучанням слова після декількох прослуховувань; (*з допомогою вчителя); – практично розпізнає нові та незрозумілі слова після декількох прослуховувань; – виділяє речення з мовленнєвого потоку; – з допомогою вчителя практично розрізняє групи окремих слів і речення; – адекватно відповідає на запитання, про що йдеться в реченні; – *з допомогою та підказкою вчителя використовує в усному мовленні прийменники (<i>в, на, за, під, над</i>); – з допомогою вчителя визначає межі речень в усному мовленні; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень в усному мовленні (пауза); – з допомогою вчителя сприймає та розпізнає на слух розповідну та питальну інтонації; – *вміє вислухати запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб; 	<p>слухового сприймання;</p> <p>формування цілеспрямованості сприймання;</p> <p>формування навичок усвідомленого сприймання усного мовлення;</p> <p>виховання цілеспрямованої та довільної уваги;</p> <p>розвиток слухової уваги та пам'яті;</p> <p>формування навичок слухання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>розвиток емоційного ставлення до почутого;</p> <p>формування вміння уявляти те, що сприймається;</p> <p>розвиток розумових операцій аналізу, порівняння, узагальнення;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>конкретизація уявлень про довкілля;</p> <p>формування навичок користування інструкціями вчителя при</p>
--	--	--	--	--

		<p>Розуміння запитань, завдань, інструкцій та пояснень вчителя та інших осіб.</p> <p>Говоріння. Регулювання дихання і голосу в процесі усного мовлення.</p> <p><i>Діалогічне мовлення.</i> Слухання-розуміння реплік співрозмовника. Конструювання власних висловлювань: відповіді на запитання; ініціювання діалогу (звертання до співрозмовника, висловлення прохання, побажання), підтримання діалогу.</p>	<p>– розуміє запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно виконує навчальні дії відповідно до прослуханої інструкції, настанови вчителя; (*слухає, розуміє, намагається виконати);</p> <p>– *з допомогою вчителя дотримується відповідних інструкцій при виконанні практичних завдань.</p> <p>Учень:</p> <p>– з допомогою та за нагадуванням учителя регулює дихання, силу голосу, темп мовлення під час відповідей на запитання, усного висловлювання, читання вголос;</p> <p>– *дотримується пауз між реченнями в усному мовленні (за потреби – після нагадування вчителя);</p> <p>– *уважно слухає і розуміє мовлення співрозмовника під час спілкування;</p> <p>– відповідає на запитання повними реченнями (за необхідності – після нагадування вчителя) з використанням знайомих мовленнєвих конструкцій; (*відповідає на прості запитання з допомогою вчителя);</p> <p>– включається в діалог з учителем, учнями, батьками тощо; (*під контролем учителя);</p> <p>– з допомогою вчителя будує репліки-відповіді та репліки-запитання, використовуючи знайомий мовленнєвий матеріал, у звичних ситуаціях</p> <p>– звертається до співрозмовника (вчителя, однокласників, батьків тощо) у звичних</p>	<p>виконанні завдання;</p> <p>формування навичок довільної поведінки;</p> <p>розвиток виразності природних жестів, міміки;</p> <p>корекція ходи та постави, розвиток координації рухів.</p> <p>Формування вміння довільно володіти та доцільно користуватися артикуляційним та дихальним апаратом;</p> <p>розвиток мовленнєвого дихання;</p> <p>вироблення чіткої артикуляції всіх звуків, уточнення їх вимови;</p> <p>формування чіткості та виразності усного мовлення;</p> <p>розвиток зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування навичок діалогічного й монологічного усного мовлення;</p> <p>формування вміння дотримуватися лексико-граматичної сполучуваності слів в усному</p>
--	--	--	--	--

		<p>Інсценування діалогу (розуміння співрозмовника та відповіді на запитання, репліки діалогу (повними й неповними реченнями). Формулювання ініціативних реплік під час діалогу.</p> <p>Культура спілкування.</p> <p><i>Монологічне мовлення</i> (самостійне висловлювання). Конструювання висловлювань: опис (предметів,</p>	<p>ситуаціях, висловлює прохання, побажання; (*з безпосередньою допомогою вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтується в ситуації (визначає за жестом, словом, словосполученням, про що розмова, враховуючи ситуацію, в якій відбувається діалог); – під керівництвом учителя бере участь у колективному обговоренні прослуханих казок (оповідань тощо), розглянутих ілюстрацій (малюнків тощо); – виявляє активність у спілкуванні з допомогою та за нагадуванням учителя; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних та питальних речень; – під керівництвом учителя бере участь в інсценуванні діалогу (відповідає повними й неповними реченнями) в навчальних, ігрових, побутових ситуаціях (з використанням опорних слів, словосполучень); (*робить спроби з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя формулює ініціативні репліки під час діалогів (з використанням опорних слів, словосполучень); – *з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування (вживає правильні форми звертань (за зразком), слів, що виражають прохання, побажання, вибачення у процесі спілкування; увага до співбесідника, черговість висловлювань, стриманість); – будує висловлювання з допомогою вчителя (з використанням знайомого мовленнєвого матеріалу в типових нав-чальних, ігрових, 	<p>мовленні;</p> <p>формування правильної звуковимови, інтонації мовлення;</p> <p>попередження вербалізації знань;</p> <p>формування невербальних засобів спілкування (міміка, природні жести);</p> <p>розвиток емоційного ставлення до побаченого, почутого;</p> <p>розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостереження;</p> <p>формування усвідомленого розуміння змісту запитань учителя та вміння правильно будувати відповіді на ці запитання;</p> <p>виховання вміння спілкуватися з оточуючими;</p> <p>стимулювання активності в спілкуванні;</p> <p>виховання культури жестикулювання;</p> <p>виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника;</p>
--	--	--	--	--

	<p>людини, явищ природи); повідомлення про діяльність; висловлення прохання, побажання.</p> <p>Розповідь за серією малюнків. Переказ.</p> <p>Заміна імен на займенники (без визначення термінології).</p> <p>Читання. Читання цілими словами з переходом до фразового читання. Дотримання логічного наголосу.</p>	<p>побутових ситуаціях);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за питаннями вчителя коментує та пояснює власні дії; (*повторює за вчителем); – словесно описує спостережувані предмети та явища (з допомогою та за питаннями вчителя, з опорою на малюнок); (*повторює за вчителем); – з допомогою та за питаннями вчителя, (з використанням серій малюнків, опорних слів та словосполучень) переказує сприйняту розповідь (текст); (*робить спроби переказувати прочитані або прослухані невеликі за обсягом уривки з букварних текстів, використовуючи слова тексту); – за питаннями переказує епізоди з переглянутої телепередачі, фільму тощо; – з допомогою та за підказкою вчителя замінює імена у словосполученнях і реченнях на займенники. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом короткі тексти, які містять знайомий мовленнєвий матеріал (після опрацювання з учителем); (*з допомогою вчителя намагається читати слова, речення і уривки з доступних текстів букваря у повільному темпі, розуміти їх зміст); – дотримується логічного наголосу під час читання окремих речень і знайомого тексту (за опорою на позначки у тексті); – читає мовчки знайомі за змістом нескладні тексти; 	<p>виховання культури усного мовлення.</p> <p>Формування навичок правильного плавного читання цілими словами;</p> <p>удосконалення мовно-рухових навичок під час читання;</p> <p>розвиток навичок розпізнавання знайомих слів;</p> <p>корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>розвиток виразності читання та</p>
--	--	---	--

	<p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними візуальними характеристиками. Вибіркове читання речень за завданням учителя.</p> <p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Розуміння та усвідомлення прочитаних слів, речень, текстів.</p> <p>Писемне мовлення. Списування мовленнєвого матеріалу. Виписування окремих слів, словосполучень, речень (за завданням учителя).</p>	<p>– розпізнає у тексті знайомі найуживаніші слова з двох-трьох букв; – розпізнає у тексті, не перечитуючи його, речення за певними характеристиками (велика буква на початку – крапка в кінці); (*разом з учителем); – за завданням та з допомогою вчителя знаходить у тексті потрібне речення; – *під керівництвом учителя робить спроби аналізувати невеликі речення: визначати в них кількість і порядок слів після їх колективного аналізу; – за завданням та з допомогою вчителя намагається інтонувати речення, що містять звертання, однорідні члени речення, питання, оклик; (*робить спроби, наслідуючи вчителя); – розуміє значення знайомих слів, які відрізняються однією буквою; – *розуміє значення знайомих слів, речень; – розуміє значення знайомих речень, які відрізняються одним словом; – розуміє значення текстів, різних за інформаційним змістом (художніх творів, інструкцій та завдань підручника тощо).</p> <p>Учень: – списує букви, склади, слова, словосполучення, речення, короткі рукописні та друковані тексти; (*під керівництвом учителя робить спробисписувати з букваря прості слова після попередньої підготовчої роботи); – *робить спроби списувати з проговорюванням склади і слова з дошки після їх звукобуквеного</p>	<p>усного мовлення;</p> <p>розвиток навичок читання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>розвиток навичок орієнтування в прочитаному реченні (тексті);</p> <p>формування вміння вживати у власному мовленні слова і фрази з прочитаних текстів;</p> <p>формування навичок слухання-розуміння та читання-розуміння текстів різного призначення;</p> <p>удосконалення граматичної організації мовлення учнів.</p> <p>Формування правильної граматичної будови мовлення;</p> <p>формування мислительних операцій аналізу, порівняння, синтезу;</p>
--	---	--	--

3.		<p>Складання речень за запитаннями, малюнками, на тему.</p> <p>Речення з правильним і неправильним порядком слів (деформоване речення).</p> <p>Знання про мову. Мовні вміння (протягом року)</p> <p>Мова і мовлення. Уявлення про мову як засіб людського спілкування. Українська мова і споріднені з нею мови. Позначення предметів, явищ, якостей, дій у різних мовах (на прикладах української та російської). Розрізнення у власному мовленні слів української та російської мов (практично).</p> <p>Спостереження за звучанням, написанням і значенням слів у споріднених мовах. Речення як одиниця мовлення. Засоби</p>	<p>аналізу; – за завданням та з допомогою вчителя знаходить у тексті і списує окремі нескладні слова, словосполучення, речення; – складає і записує прості речення за запитаннями, малюнками, на тему (з допомогою вчителя); (*складає з допомогою вчителя прості речення); – з допомогою вчителя упорядковує деформовані речення (слова даються у правильній граматичній формі), записує їх; – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; (*з допомогою вчителя доповнює речення відповідним змісту словом).</p> <p>Учень: – розуміє значення мови в житті людей; – *усвідомлює, що рідна мова – українська; – *знає про існування інших мов; – уважно слухає та розрізняє звучання слів (що позначають предмети, явища, якості та дії) і речень українською та російською мовами; (*розрізняє з допомогою вчителя); – *повторює за вчителем слова російською мовою; – розрізняє у власному мовленні слова української та російської мови; – виділяє на слух речення з мовленнєвого</p>	<p>розвиток оперативної пам'яті; конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення; розвиток логічно зв'язного писемного мовлення; формування навичок самостійного висловлювання; виховання охайності, самостійності.</p> <p>Тренування у правильній вимові звуків рідної мови; розвиток фонематичного слуху; розвиток слухової уваги та пам'яті; формування мислительних операцій порівняння; розвиток усного зв'язного мовлення; регулювання інтонаційної</p>
----	--	---	---	--

	<p>відмежування речень в усному (пауза) та писемному (велика буква на початку речення, крапка чи знак питання в кінці його) мовленні.</p> <p>Культура мовлення. Практичне засвоєння різних форм звертання до співрозмовника. Слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання. Практичне засвоєння таких слів у мовленні (у природних і створюваних ситуаціях). Дотримання етикету під час спілкування.</p> <p>Звуки і букви. Алфавіт. Розташування букв в алфавітному порядку.</p>	<p>поток, визначає його межі, повторює його; (*повторює за вчителем);</p> <ul style="list-style-type: none"> – *в усному мовленні дотримується пауз між реченнями (з допомогою та за нагадуванням учителя); – пише велику букву на початку речення та крапку чи знак питання в кінці (при необхідності – за підказкою вчителя); (*під контролем учителя); – практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; (*під контролем учителя); – за завданням учителя вміє самостійно (або після нагадування чи з допомогою педагога) запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись; – наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися відповідної інтонації при вимовлянні відповідних слів; – адекватно використовує засвоєні слова в природних і створюваних мовленнєвих ситуаціях (при необхідності – після нагадування); – дотримується правил ввічливості при спілкуванні в колективі (за нагадуванням учителя). <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає та вимовляє (залежно від мовленнєвих можливостей) алфавітні назви букв; (*намагається правильно, чітко вимовляти вивчені звуки); 	<p>виразності мовлення;</p> <p>збагачення лексичного запасу;</p> <p>формування уміння застосовувати здобуті мовні знання та вміння на практиці;</p> <p>виховання культури мовлення;</p> <p>виховання любові до рідної мови та поваги до мови й культури інших народів;</p> <p>виховання культури поведінки на уроці, під час спілкування тощо.</p> <p>Корекція звуковимови;</p> <p>автоматизація правильної вимови звуків;</p>
--	--	---	--

		<p>Звуки голосні та приголосні.</p> <p>Поділ слів на склади. Перенос слів. Участь голосних у творенні складів.</p> <p>Наголос. Визначення наголосу у двоскладових і трискладових словах.</p> <p>Приголосні тверді й м'які, їх розрізнення. Пом'якшення при голосних перед <i>і, я, ю, є</i>. Пом'якшення приголосних у кінці та середині слова знаком м'якшення (<i>ь</i>). Дзвінкi й глухі приголосні (<i>з-с, б-п, в-</i></p>	<p>– разом з учителем розташовує букви в алфавітному порядку (з опорою на зразок алфавіту);</p> <p>– уважно слухає, розрізняє, правильно (залежно від можливостей учня) вимовляє голосні та приголосні звуки; порівнює їх артикуляцію та звучання; (*намагається правильно, чітко вимовляти вивчені звуки);</p> <p>– *з допомогою вчителя розпізнає на слух голосні та приголосні звуки;</p> <p>– визначає місце звука у слові з допомогою вчителя; (*з допомогою вчителя виділяє в словах заданий звук);</p> <p>– поділяє слова на склади; (*з допомогою вчителя);</p> <p>– визначає кількість складів у слові за кількістю голосних; (*разом з учителем);</p> <p>– переносить слова із рядка в рядок;</p> <p>– має уявлення про наголошені й ненаголошені голосні у слові;</p> <p>– визначає наголос у двоскладових і трискладових словах (з допомогою вчителя);</p> <p>– знає, як позначається наголос на письмі;</p> <p>– розрізняє (з допомогою вчителя) тверді та м'які приголосні;</p> <p>– за питаннями та з допомогою вчителя визначає місце відповідного звука (букви) у слові;</p> <p>– знає про роль знака м'якшення у пом'якшенні приголосних;</p> <p>– уміє правильно вимовляти, читати й писати слова з йотованими (<i>я, ю, є, ї</i>); (*з допомогою вчителя);</p> <p>– розрізняє дзвінкi та глухі приголосні,</p>	<p>розвиток слухового та зорового сприймання;</p> <p>розвиток слухової уваги та слухової пам'яті;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням, та букви, оптично схожі за написанням;</p> <p>удосконалення звукового і звукобуквенного, складового аналізу слів;</p> <p>удосконалення вимови звуків, які становлять певні труднощі [дж, дз, ц, ц', ч, шч] та ін.;</p> <p>засвоєння різних способів запам'ятовування, розвиток швидкості та осмисленості запам'ятовування навчального матеріалу;</p> <p>удосконалення способів написання та поєднання на письмі букв;</p> <p>розвиток самоконтролю під час діяльності;</p> <p>виховання дисциплінованості, відповідальності, довірливої поведінки на уроці.</p>
--	--	---	--	--

	<p><i>ф, ж-ш, д-т, г-х, г-к).</i></p> <p>Написання сполучень <i>дз, дж, йо, ьо</i> у словах. Перенос слів з цими буквосполученнями.</p> <p>Слово. Слова, що означають назви предметів (іменники). Виділення іменників у тексті за запитаннями <i>хто? що?</i> Правильне вживання різних форм іменників (в однині та множині).</p> <p>Графічна модель слова.</p> <p>Розширення кола відомих власних назв: назви міст, сіл, вулиць, морів, річок. Велика буква у словах: <i>Батьківщина, Україна, Вітчизна.</i> Домашня адреса, адреса школи. Написання адреси на конверті.</p>	<p>правильно їх вимовляє; (*намагається правильно вимовляти);</p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно пише та вимовляє (залежно від мовленнєвих можливостей) сполучення <i>дз, дж, йо, ьо</i> у словах; – визначає місце сполучення в слові (за допомогою вчителя); – знає та дотримується правила переносу слів із цими буквами (під контролем учителя). <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розпізнає слова, що означають назви предметів, відповідаючи на питання <i>хто? що?</i>; – ставить до слів запитання <i>хто? що?</i>; (*з допомогою вчителя); – співвідносить значення слова, що означає назву предмета, з відповідним предметом (особою, явищем тощо); (*з допомогою вчителя); – застосовує у власному мовленні та на письмі слова, які означають назви предметів; – розрізняє за закінченнями слова, що стоять у множині та однині, групує їх; – з допомогою вчителя будує графічну модель слова; – дотримується правила написання власних імен з великої літери; (*під контролем учителя); – застосовує у власному мовленні слова-назви міст, сіл, вулиць тощо; – з допомогою вчителя наводить приклади та знаходить у тексті слова, що означають власні імена; – знає та вміє писати домашню адресу та адресу 	<p>Формування уявлень учнів про сигніфікативну функцію мовлення (функцію позначення);</p> <p>активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова;</p> <p>розвиток мисленнєвих процесів;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування та закріплення правильної української вимови слів;</p> <p>розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p>
--	--	--	--

		<p>Слова, що означають дії предметів (дієслова). Знаходження дієслів у тексті за запитаннями: <i>що робить? що робив? що зробив? що буде робити? (робитиме)? що зробить?</i> Узгодження дієслів з іменниками під час усного мовлення.</p> <p>Слова, що означають ознаки предметів (прикметники) і відповідають на запитання: <i>який? яка? яке? які?</i> Виділення прикметників у реченнях за запитаннями, їх узгодження з іменниками (практично) (<i>зелене дерево – зелені дерева</i>). Називання ряду ознак даного предмета і визначення його за рядом ознак. Порівняння двох предметів за їх ознаками (<i>сніг білий, а вугілля ...; сіль солоні, а цукор ...</i>).</p>	<p>школи; – вміє писати адресу на конверті (з допомогою вчителя); – розпізнає слова, що означають дії предметів, відповідаючи на питання <i>що робить? що роблять?</i>; (*з допомогою вчителя); – ставить до слів запитання <i>що робить? що роблять?</i>; – з допомогою вчителя та з опорою на наочність добирає слова, що означають дії предметів; (*з допомогою вчителя); – знаходить дієслова у реченні за питаннями: <i>що робить? що робив? що зробив? що буде робити? (робитиме)? що зробить?</i>; – узгоджує дієслова з іменниками під час усного мовлення (з допомогою вчителя); – застосовує у власному мовленні та на письмі слова, які означають дії предметів; – має уявлення про слова, що означають ознаки предметів (прикметники); – ставить до слів запитання: <i>який? яка? яке? які?</i>; – *знаходить у реченнях слова, що означають ознаки предметів, за питаннями (з допомогою вчителя); – узгоджує прикметники з іменниками в усному мовленні (з допомогою вчителя); – застосовує у власному мовленні та на письмі слова, які означають ознаки предметів; – з допомогою вчителя, за питаннями, називає кілька ознак предмета (з використанням натуральних предметів, муляжів, малюнків, опорних слів); – визначає предмет за рядом ознак (з</p>	<p>розвиток уміння використовувати набуті знання; розвиток усного та писемного зв'язного мовлення; формування навичок самодиктування слів при списуванні та написанні під диктовку; попередження вербалізму знань та механічного запам'ятовування мовленнєвого матеріалу; сприяння усвідомленню конкретного змісту слів; формування навичок самоконтролю власного мовлення; розвиток стійкості уваги, можливості її розподілу та переключення; розвиток уміння пригадувати вивчений матеріал; розвиток навичок диференційованого сприймання образного та вербального матеріалу; формування умінь застосовувати</p>
--	--	---	--	--

		<p>Прийменник. Уживання прийменників для зв'язку слів у реченні. Написання прийменників окремо від інших слів.</p> <p>Речення, словосполучення. Закріплення вивченого про речення у 2-му класі.</p> <p>Розрізнення різних за інтонацією речень.</p>	<p>допомогою вчителя, з опорою на малюнки, предмети, муляжі);</p> <ul style="list-style-type: none"> – порівнює два предмети за їх ознаками (з допомогою вчителя, з використанням малюнків, опорних слів); – знає та дотримується правила написання прийменників окремо від інших слів; – з допомогою вчителя знаходить у реченні названі прийменники (практично, без визначення термінології); – застосовує прийменники у власному мовленні. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практично розрізняє групи окремих слів і речення; (*з допомогою вчителя); – дотримується правила написання великої букви на початку речення; (*з допомогою вчителя); – відокремлює речення на письмі розділовими знаками (крапка, знак питання, знак оклику); (*з допомогою вчителя ставить розділовий знак у кінці речення); – визначає кількість і послідовність слів у реченні; (*разом з учителем); – будує графічні моделі речень з допомогою вчителя; – складає речення, що відповідають графічним моделям (з допомогою вчителя та з опорою на наочність); (*з допомогою вчителя складає прості речення); – разом з учителем, за допомогою запитань, встановлює зв'язки слів у реченні; – розрізняє при сприйманні усного мовлення різні за інтонацією речення; 	<p>набуті знання з мови в нових ситуаціях.</p> <p>Розвиток слухового і зорового сприймання, пам'яті та уваги;</p> <p>формування осмисленості сприймання;</p> <p>формування уміння дотримуватися правил правопису на письмі;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>формування уміння виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою схем речення);</p> <p>формування уміння диференціювати речення за їх ритміко-інтонаційними</p>
--	--	---	---	---

	<p>Види речень за інтонацією: розповідні, питальні, окличні. Розділові знаки в кінці цих речень.</p> <p>Інтонування мовлення залежно від мети висловлювання, сила голосу, темп (швидкість) мовлення.</p> <p>Виділення в реченнях тих слів, у яких про когось або про щось говориться, що саме говориться.</p> <p>Графічна модель речення.</p> <p>Конструювання словосполучень та речень з уживанням іменників, прикметників, дієслів і прийменників (без визначення поняття) за зразком, із запропонованих слів, за малюнками, за демонстрацією дій.</p> <p>Поширення речень за запитаннями, упорядкування деформованих речень (слова задані у правильній граматичній формі).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя називає інтонацію, з якою промовляється речення; – добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення; – пояснює правила написання відповідних розділових знаків та дотримується їх; – наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; (*намагається наслідувати вчителя); – з допомогою вчителя (за наслідуванням) регулює силу голосу (голосно, нормально, тихо) залежно від мети висловлювання; – з допомогою вчителя регулює темп мовлення (повільно, нормально, швидко); – відповідаючи на запитання вчителя, знаходить у реченні слова, які вказують про кого або про що говориться в реченні, що саме говориться; – розпізнає та називає слова, що означають: назви предметів, дії предметів, ознаки предметів; (*практично, разом з учителем); – з допомогою вчителя будує графічну модель речення, орієнтуючись у його змісті; – складає речення з уживанням іменників, дієслів, прикметників і прийменників (без визначення поняття) за зразком, із запропонованих слів, за малюнками, за демонстрацією дій; – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; (*з допомогою вчителя доповнює речення відповідним змісту словом); – *під керівництвом учителя робить спроби 	<p>особливостями;</p> <p>формування вмінь аналізувати речення;</p> <p>формування ритміко-інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування уміння користуватися мовленнєвими та немовними засобами виразності (робити паузи, обирати темп читання, інтонацію, вираз обличчя, та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту);</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій висловлювання;</p> <p>розвиток уміння користуватися допомогою у вигляді зразка, схеми, підказки тощо;</p> <p>стимулювання активності та самостійності в роботі.</p>
--	---	--	--

		<p>Текст. Розрізнення групи окремих речень і тексту.</p> <p>Визначення з допомогою вчителя теми (про що говориться) та основної думки тексту.</p> <p>Заголовок, його відповідність змістові тексту. Добір заголовків до текстів і сюжетних малюнків.</p> <p>Будова тексту (зачин, основна</p>	<p>аналізувати невеликі речення, визначати в них кількість і порядок слів після їх колективного аналізу);</p> <p>– разом з учителем упорядковує деформовані речення (слова даються у правильній граматичній формі);</p> <p>– добирає запитання до слів у словосполученнях та реченнях.</p> <p>Учень:</p> <p>– практично розрізняє групи окремих речень і текст;</p> <p>– відповідає на запитання, про що йдеться в тексті; (*відповідає на прості запитання до знайомого тексту);</p> <p>– з допомогою та за питаннями вчителя визначає тему та основну думку тексту (<i>про кого або про що йдеться?</i>);</p> <p>– *з допомогою вчителя відбирає, з низки запропонованих, малюнки, які підходять до змісту тексту;</p> <p>– за питаннями вчителя відтворює послідовність описаних у творі подій;</p> <p>– *з допомогою вчителя розташовує малюнки до тексту послідовно, у відповідності до перебігу подій у тексті;</p> <p>– знаходить заголовок тексту, читає, називає його; (*разом із учителем);</p> <p>– розуміє зв'язок заголовка зі змістом твору, його основною думкою (з допомогою вчителя);</p> <p>– з допомогою вчителя або разом із ним добирає (з низки запропонованих) та придумує заголовки до текстів і сюжетних малюнків;</p> <p>– знає складові частини тексту, виділяє їх у</p>	<p>Формування практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку;</p> <p>розвиток аналітичного мислення;</p> <p>розвиток логічного мислення;</p> <p>формування осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається);</p> <p>розвиток запам'ятовування та адекватного відтворення інформації;</p> <p>формування логічної послідовності побудови висловлювань;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p>
--	--	--	--	--

	<p>частина, заключна).</p> <p>Відновлення текстів з деформованими складовими частинами (під керівництвом учителя).</p> <p>Упорядкування деформованих текстів (із 3-5 речень) після усного опрацювання з учителем, за серією малюнків.</p> <p>Спостереження за різними засобами зв'язку речень у тексті: вживання слів <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слів, близьких за значенням (<i>Оксанка – дівчинка – дівча</i>). Формування вмінь користуватися цими засобами зв'язку речень у власних висловлюваннях.</p> <p>Переказ тексту.</p> <p>Складання простих текстів (усно) за серіями малюнків, за даним заголовком, планом та опорними словами, за даним зачином та ілюстрацією тощо.</p> <p>Складання поздоровлення (письмово)</p>	<p>тексті (за необхідності – з допомогою вчителя);</p> <p>– з допомогою вчителя робить замальовки до частин тексту, підписує їх;</p> <p>– разом з учителем відновлює тексти з деформованими частинами на основі встановлення логічних зв'язків між частинами тексту, з'ясування послідовності подій;</p> <p>– з допомогою вчителя впорядковує деформовані тексти (із 3-5 речень, після усного опрацювання з учителем, за серією малюнків) на основі встановлення логічних зв'язків між реченнями тексту, з'ясування послідовності подій;</p> <p>– з допомогою вчителя з'ясовує на практиці наявність різних засобів зв'язку речень у тексті (слова <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слова, близькі за значенням);</p> <p>– з допомогою вчителя розпізнає та називає відповідні слова при сприйманні або читанні тексту;</p> <p>– застосовує засоби зв'язку речень у власних висловлюваннях, при відповідях на запитання (при потребі – після нагадування вчителя);</p> <p>– переказує зміст короткого тексту з допомогою запитань, малюнків, плану, даного вчителем, після попереднього аналізу та пояснення вчителя;</p> <p>– з допомогою вчителя складає текст (усно) за серіями малюнків, за даним заголовком, планом та опорними словами, за даним зачином та ілюстрацією тощо;</p> <p>– з допомогою вчителя складає та записує текст поздоровлення, розуміє та пояснює його призначення;</p>	<p>розвиток логічно послідовного писемного зв'язного мовлення;</p> <p>стимулювання творчої діяльності учнів;</p> <p>формування умінь переказувати, розповідати про щось за певним планом, послідовно передаючи зміст побаченого, прослуханого або прочитаного;</p> <p>формування навичок самостійного висловлювання;</p> <p>виховання уважного й турботливого ставлення до оточуючих;</p> <p>виховання культури мовлення та спілкування;</p> <p>виховання шанобливого ставлення до рідної мови; бажання навчитися правильно говорити і писати рідною мовою.</p>
--	--	---	---

4.	<p>товаришам, рідним. Закріплення етичних навичок мовлення.</p> <p style="text-align: center;">Повторення та узагальнення вивченого за рік</p>	<p>– *практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, як вживаються під час зустрічі і прощання);</p> <p>– дотримується правил ввічливості при спілкуванні в колективі (за нагадуванням учителя); (*намагається, під контролем учителя).</p>	
5.	<p style="text-align: center;">Правопис (протягом року)</p> <p>Вироблення навички правильного письма й списування з поступовим прискоренням темпу письма. Написання малих і великих букв. Виконання письмових вправ. Списування рукописного і друкованого текстів по складах і цілими словами. Перевірка шляхом орфографічного промовляння.</p> <p>Написання під диктування букв, складів, двоскладових слів.</p>	<p>Учень:</p> <p>– *правильно тримає ручку у руці;</p> <p>– *правильно пише рядкові та прописні літери в зошиті;</p> <p>– *дотримується правил поєднання усіх букв між собою (за нагадуванням учителя);</p> <p>– виконує письмові вправи;</p> <p>– списує рукописний і друкований тексти по складах і цілими словами;</p> <p>– *списує з проговорюванням із букваря прості слова після попередньої підготовчої роботи під керівництвом учителя;</p> <p>– *робить спроби списувати з проговорюванням склади і слова з дошки після їх звукобуквеного аналізу;</p> <p>– *спільно з учителем перевіряє правильність написання слів шляхом орфографічного промовляння;</p> <p>– пише під диктування вчителя букви;</p> <p>– пише під диктування вчителя склади, слова,</p>	<p>Розвиток дрібної моторики кисті та пальців рук;</p> <p>корекція та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень;</p> <p>корекція постави;</p> <p>розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів;</p> <p>розвиток зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень та орієнтування в малому просторі;</p> <p>формування уміння користуватися допомогою, орієнтуватися на</p>

6.		<p>Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт (протягом року)</p> <p>Закріплення графічних, гігієнічних навичок письма. Удосконалення техніки письма. Написання рядкових і великих букв, поєднання їх у слові. Оформлення письмової роботи.</p> <p>Письмо на дошці.</p>	<p>написання яких збігається з вимовою; – *робить спроби писати під диктування букви, склади, прості слова після відповідної підготовчої роботи; – *сидить рівно за нагадуванням учителя; – дотримується гігієнічних правил письма; (*під контролем учителя).</p> <p>Учень:</p> <p>– *з допомогою вчителя дотримується гігієнічних і технічних правил письма; – пише великі і малі літери алфавіту, дотримуючись відповідних поєднань їх у словах; (*під контролем учителя); – при письмі дотримується відповідного рядка, правильного нахилу, пише у нормальному темпі; (*під контролем учителя); – *при письмі рухає руку упродовж рядка; – під контролем учителя дотримується поля правого краю сторінки, вертикальності лівого її краю; – з допомогою вчителя робить акуратні виправлення; – виконує письмові завдання на дошці, намагаючись зберігати пропорційність літер.</p>	<p>зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком;</p> <p>виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності.</p> <p>Розвиток і координація рухів кисті руки та пальців;</p> <p>розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук (м'язового тонусу, сили утримання предмета, точності рухів);</p> <p>формування уміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком;</p> <p>розвиток зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень та орієнтування в малому просторі.</p>
----	--	--	---	--

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень учнів на кінець року:

- слухати і розуміти мовлення і читання вчителя, інших осіб;
  - відповідати повним реченням на запитання за змістом прослуханого та прочитаного (*хто? що? де? коли?* та ін.);
  - висловлювати емоційне ставлення до описуваних подій (з допомогою вчителя);
  - з допомогою вчителя розпізнавати та відтворювати розповідну, питальну, окличну та спонукальну інтонації;
  - розуміти запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагувати на них;
  - включатися в діалог з учителем, учнями;
  - розповідати про побачене, почуте, відповідаючи на запитання вчителя;
  - знати букви і звуки, які вони позначають;
  - розрізняти голосні й приголосні, приголосні дзвінки й глухі, голосні наголошені й ненаголошені (з допомогою вчителя);
  - писати прийменник окремо з іншими словами;
  - аналізувати слова за звуко-буквеним складом (з допомогою вчителя);
  - визначати кількість складів у слові за кількістю голосних, ділити слово на склади, переносити частину слова на інший рядок;
  - конструювати словосполучення та речення з уживанням іменників, прикметників, дієслів і прийменників (без визначення поняття) за зразком, із запропонованих слів, за малюнками, за демонстрацією дій;
  - ставити запитання до слів у словосполученнях і реченнях, побудованих зі знайомого мовленнєвого матеріалу;
  - знати будову тексту (зачин, основна частина, заключна), визначати його частини (за необхідності – з допомогою вчителя);
  - знаходити в тексті слова, що відповідають на запитання *хто? що? яке? яка? що робить? що роблять?*;
  - писати велику букву на початку речення та у власних назвах;
  - визначати вид речення за інтонацією і ставити відповідний розділовий знак (практично, без визначення термінології, з допомогою вчителя);
- списувати речення і текст по складах і цілими словами;
- писати під диктування двоскладові слова, прості речення;
  - упорядковувати деформовані речення та нескладні тексти (з допомогою вчителя);
  - відтворювати зміст коротких текстів за запитаннями, за серією малюнків, за опорними словами.

*Орієнтовні вимоги до стану сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:

- слухати і розуміти мовлення і читання вчителя, інших осіб;
- відповідати на прості запитання за змістом прослуханого та прочитаного (*хто? що? де? коли?* та ін.);
- наслідуючи вчителя, намагатися відтворювати розповідну, питальну, окличну та спонукальну інтонації;
- розуміти запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагувати на них;
- включатися в діалог з учителем, учнями (з допомогою вчителя);
- знати звуки і букви, які вони позначають;
- розрізняти голосні й приголосні (з допомогою вчителя);
- аналізувати слова за звуко-буквеним складом (з допомогою вчителя);
- визначати кількість складів у слові за кількістю голосних, ділити слово на склади (з допомогою вчителя);
- складати з допомогою вчителя прості речення;
- з допомогою вчителя писати велику букву на початку речення та у власних назвах;
- списувати з проговорюванням із букваря прості речення після попередньої підготовчої роботи (під керівництвом учителя);
- робити спроби писати під диктування букви, склади, прості слова після відповідної підготовчої роботи;
- переказувати зміст простого знайомого тексту з допомогою вчителя (за питаннями, за серією малюнків, за опорними словами).

Орієнтовна тематика мовленнєвого матеріалу:

Родина (члени сім'ї, рід заняття членів родини, допомога дітей удома, стосунки в родині, сімейні традиції).

Школа (шкільні приміщення, обладнання приміщень, клас, меблі у класі, імена педагогів та дітей, професії працівників школи, навчальні речі, навчальна діяльність та правила поведінки у школі, зовнішній вигляд тощо)

Їдальня (кухня, хто готує їжу, правила поведінки в їдальні, посуд, догляд за посудом, продукти, страви).

Посуд(види посуду, миття та чищення, зберігання).

Меблі(види меблів, їх застосування, догляд за меблями).

Одяг і взуття (назви взуття та одягу, сезонний одяг і взуття, догляд за одягом і взуттям).

Гігієна і здоров'я (частини тіла людини, догляд за тілом, режим дня, дотримання правил гігієни, лікування, медичний огляд та ін.).

Канікули(планування дозвілля, основні заняття).

Державні та релігійні свята (назви свят, народні традиції).

Наша країна (столиця України, українська мова та мови національних меншин, міста й села, символи України).

Адреса (країна; місто чи село; вулиця та її назва; будинок, квартира та їхні номери; домашня і шкільна адреса).

Вулиця (будинки, парки, дороги, правила поведінки на вулиці; місто, село).

Транспорт (види транспорту, дорога від дому до школи, правила дорожнього руху).

Пори року, календар, погода (сезонні зміни в природі, погода, основні ознаки кожної пори року, діяльність людей у різні пори року, сезонний одяг, життя тварин і птахів у різні пори року, розваги дітей у різні пори року, праця і відпочинок, сезонні види робіт у саду чи на городі тощо).

Професії (назви професій, види робіт).

Рослини (види, місце існування, користь для людини, догляд за рослинами).

Овочі та фрукти(колір, форма, запах, смак, вирощування).

Тварини (частини тіла, свійські тварини, догляд за свійськими тваринами, де живуть і чим харчуються, користь для людей, дикі тварини, де живуть і чим харчуються, піклування про диких тварин).

Птахи (частини тіла, свійські птахи, догляд за ними, їхня користь для людей, дикі птахи, де живуть і чим харчуються, допомога диким птахам взимку).

Комахи (назви, зовнішній вигляд, де живуть, захист від комарів (мух, кліщів та ін.).

Орієнтування в часі (день, ніч, тиждень, місяць, рік тощо).

Орієнтування в просторі (основні напрямки руху, розташування предметів тощо).

Правила безпечної поведінки.

Правила культурної поведінки.

4 клас
(245 год. на рік; 3/4 год. на тиждень)

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1.		<p style="text-align: center;"><u>Літературне читання</u></p> <p style="text-align: center;">Коло читання (на весь рік)</p> <p>Усна народна творчість. Малі фольклорні форми: народні дитячі пісеньки, ігри, лічилки, загадки, скоромовки, прислів'я, приказки; народні усмішки, чарівні казки, легенди, народні пісні.</p> <p>Поезія (вірші сюжетні, пейзажні, гумористичні, фантастичні). вірші-загадки, вірші-скоромовки.</p> <p>Літературні казки. Байки. Адаптовані тексти прозових творів (оповідання, уривки з повістей, п'єси) класиків української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика, науково-пізнавальна, енциклопедична література та ін.</p> <p><i>Теми читання:</i> про природу у різні пори року; твори про дітей, їхні стосунки, взаємини у сім'ї та школі; ставлення до природи, людей, праці; твори про рідний край, Батьківщину, традиції українського та інших</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостійно впізнає і розрізняє прозові та віршовані твори (на слух та за графічною формою тексту); (*з допомогою вчителя); – називає (без визначення поняття) жанр добре знайомого твору (казка, байка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання); (*з допомогою вчителя); – за питаннями вчителя називає назву вивченого твору, його автора; (*з допомогою вчителя); – *читає вголос; – відповідає на запитання за змістом прочитаного (прослуханого); (*з допомогою вчителя); – за завданням учителя самостійно переказує вказані ним епізоди (частини) прочитаного тексту; (*з допомогою вчителя); – знає напам'ять 3-4 вірші (залежно від можливостей учня), декламує їх напам'ять; (*до 1-2 коротких віршів); – *має уявлення про різні види й типи видань (книжка, журнал, газета); – за завданням учителя уміє знайти потрібну книжку (підручник); (*з допомогою вчителя); 	<p>Розвиток уміння самостійно читати вголос і мовчки, розуміти зміст прочитаного;</p> <p>створення умов для набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності;</p> <p>розвиток здатності орієнтуватися у колі, тематиці та окремих жанрах дитячого читання;</p> <p>розвиток монологічного та діалогічного мовлення, зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування уміння інтонувати власне мовлення, використовувати в ньому засвоєну лексику;</p> <p>формування уміння використовувати всі збережені аналізатори (дотик, слух, зір, смак,</p>

2.	<p>народів. (<i>І.Багрянний, Г.Бойко, П.Воронько, О.Воропай, О.Гончар, В.Грінчак, О.Зима, А.Качан, Л.Коломієць, Л.Компанієць, А.Костецький, М.Коцюбинський, У.Кравченко, М.Литвинець, Д.Павличко, К.Перелісна, М.Познанська, М.Підгірянка, С.Пушик, В.Скомаровський, В.Скуратівський, В.Сухомлинський, Г.Тютюнник, Л.Українка, К.Ушинський, І.Франко, Л.Храплива, Г.Черінь, Т.Шевченко, Ю.Шкрумеляк та ін.</i>).</p> <p>Формування та розвиток навички читання (протягом року)</p> <p>Спосіб читання. Свідоме читання вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання (залежно від мовленнєвих можливостей).</p> <p>Читання тихо та мовчки доступних за змістом текстів.</p> <p>Темп (швидкість) читання. Дотримання необхідного темпу читання вголос (нормально, повільно).</p> <p>Правильність читання. Звукова культура мовлення: звуковимова,</p>	<p>– орієнтується у підручнику за змістом; (*з допомогою вчителя);</p> <p>– уміє користуватися методичним і довідковим матеріалом підручника; (*з допомогою вчителя);</p> <p>– знає, шанує основні державні національні символи, традиції свого народу; поважає культуру й традиції інших народів, які живуть в Україні та за кордоном.</p> <p>Учень:</p> <p>– читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); (*читає по складах слова, прості речення з текстів букваря);</p> <p>– читає по складах важкі за структурою слова;</p> <p>– *читає тихо та мовчки знайомі за змістом тексти;</p> <p>– читає вголос у достатньому (доступному для кожного) темпі, який дає можливість зрозуміти зміст твору; (*читає по складах у повільному темпі);</p> <p>– регулює темп читання з допомогою вчителя, залежно від жанрової специфіки твору;</p> <p>– *відповідно до мовленнєвих можливостей правильно вимовляє звуки в словах під час</p>	<p>ную) та предметно-практичну діяльність для всебічного сприймання тих предметів, явищ довкілля, їх дій, ознак, якостей, про які йдеться в змісті читаного твору;</p> <p>формування вміння робити висновки з прочитаного;</p> <p>формування здатності розуміти морально-етичний зміст творів;</p> <p>формування вміння користуватися допомогою.</p> <p>Коригування недоліків мовлення;</p> <p>досягнення правильної вимови звуків рідної мови в словах і фразах;</p> <p>розвиток дикції на основі розвитку рухливості артикуляційного апарату, плавного дихання, гучності голосу;</p> <p>формування правильної орфоепічної вимови слів та правильного їх наголошування під час читання;</p>
----	---	--	--

	<p>дикція, плавне дихання, гучність голосу, наголошування слів. Дотримання словесного наголосу.</p> <p>Усвідомленість читання. Розуміння значення слів і висловів тексту. Усвідомлення смислових зв'язків між словами в реченні, між реченнями, частинами тексту, окремими епізодами, висловами та ілюстраціями, послідовності розгортання подій у творі. Дійові особи твору, їхні вчинки.</p> <p>Виразність читання. Дотримання розділових знаків, логічних пауз і наголосів, потрібної інтонації під час читання (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками).</p>	<p>читання та відповідей на запитання;</p> <ul style="list-style-type: none"> – читає розбірливо (відповідно до мовленнєвих можливостей), достатньо гучно; – правильно наголошує слова під час читання (за нагадуванням учителя); (*під контролем учителя); – дотримується словесного наголосу під час читання; – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті; – *розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – за питаннями вчителя правильно називає дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки; (*з допомогою вчителя); – *визначає послідовність подій (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки); – разом з учителем визначає причинно – наслідкові зв'язки між описуваними подіями і вчинками дійових осіб; – за суттєвої допомоги вчителя оцінює вчинки головних дійових осіб твору; – висловлює своє ставлення до описуваних подій (вчинків дійових осіб); (*робить спроби з допомогою вчителя); – дотримується пауз між реченнями; (*під контролем учителя); – *за нагадуванням учителя дотримується пауз в середині речення, обумовлених розділовими знаками; – *з допомогою вчителя дотримується розділових знаків і потрібної інтонації під час читання; 	<p>формування навичок самоконтролю читання та власного мовлення;</p> <p>розвиток зорового сприймання під час читання;</p> <p>формування уміння уповільнювати та прискорювати темп читання;</p> <p>формування усвідомленості читання на основі уміння аналізувати, визначати спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, якість, явищах за прочитаним;</p> <p>розвиток, збагачення і конкретизація предметних та образних уявлень;</p> <p>формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті;</p> <p>розвиток здатності до висловлювання оцінювальних суджень морального змісту;</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій твору, емоційно реагувати на зміст прослуханого, виявляти свої почуття;</p>
--	---	--	--

3.		<p>Літературознавча пропедевтика (протягом року) Тема та основна думка твору.</p> <p>Сюжет і композиція (без уживання термінів, практично, під час відповідей на запитання, на матеріалі невеликих за обсягом і нескладних за будовою художніх творів розповідного стилю). Факти, події, випадки, пригоди, характери персонажів у художньому творі, їх взаємозв'язки.</p> <p>Герой (персонаж) твору. Головний і другорядний персонажі у творі, позитивний та негативний герої твору. Власне ставлення до героїв</p>	<ul style="list-style-type: none"> – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів після нагадування та підготовчої роботи з учителем; – наслідуючи вчителя, намагається регулювати темп читання, гучність голосу, тон залежно від змісту та жанрової специфіки твору. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разом із учителем визначає тему та основну думку прочитаного твору; – з допомогою вчителя знаходить у тексті речення, які розкривають тему та основну думку твору; – *з допомогою вчителя визначає про кого або про що йдеться у творі; – розумієосновний смисл описаних фактів, подій, вчинків персонажів; – разом із педагогом визначає відносно завершені і самостійні частини тексту (епізоди); – розповідає про те, як розпочалися описані у творі події і чим закінчилися; (*з допомогою вчителя, повторюючи за ним); – разом з учителем називає послідовність описаних подій, встановлює часові та причинно-наслідкові зв'язки між подіями; (*робить спроби з допомогою вчителя); – *за питаннями вчителя визначає про кого або про що йдеться у творі; – визначає і називає головних дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя); (*з допомогою вчителя, повторюючи за ним); диференціює їх мову; 	<p>формування вміння обирати і користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, логічні наголоси, обирати темп читання, інтонацію, та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту).</p> <p>Формування уявлення про цілісність прочитаного твору, його основну думку;</p> <p>розвиток здатності до усвідомленого читання (слухання);</p> <p>формування вміння сприймати, аналізувати, порівнювати (визначати спільне, схоже та відмінне) зображені у творі предмети, події, явища, називати їх словами-відповідниками;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування здатності поєднувати образи предметів зі словами, що означають їх назви;</p> <p>формування уміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного</p>
----	--	---	--	---

	<p>твору.</p> <p>Автор твору та його назва. Відповідність назви твору змісту.</p> <p>Мова твору. Яскраві, точні, образні вислови для характеристики персонажів, опису природи.</p> <p>Жанр твору (практично): вірш, загадка, швидкомова, казка, оповідання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя знаходить слова і вислови, що характеризують персонажів (героїв) твору, їхню поведінку, мову; події, пригоди, що з ними трапилися, місце і час подій; — називає головних і другорядних персонажів твору, розповідає про їхні вчинки (за питаннями вчителя); (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя пояснює, хто з персонажів є позитивним, а хто – негативним; (*повторює за вчителем); висловлює власне ставлення до них; – має уявлення про назву та автора твору; про те, як пов'язані автор-твір; – *має уявлення про текст, заголовок; – за питаннями вчителя називає назву вивченого твору, ім'я та прізвище його автора; (*з допомогою вчителя); – розуміє зв'язок заголовка зі змістом твору, його основною думкою (з допомогою вчителя); (*намагається зрозуміти); – добирає заголовок до тексту; – з допомогою вчителя виділяє у художньому тексті образні вислови, що допомагають глибше, краще уявити картини природи, місце події, зовнішність персонажів, їхні характери, вчинки, стосунки з іншими героями; – з допомогою вчителя використовує у власному мовленні образні слова та вислови при відповіді на запитання та при переказі змісту твору; – називає (без визначення поняття) жанр добре знайомого твору (казка, байка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання); (з допомогою 	<p>(відповіді на запитання: <i>що сталося, коли...? що сталося після того, як ...? та ін.</i>);</p> <p>формування вміння висловлювати власне ставлення до прочитаного;</p> <p>збагачення активного словника лексику прочитаних творів;</p> <p>формування вміння зосереджуватися під час виконання завдання, працювати цілеспрямовано, не відволікаючись.</p>
--	--	--	--

4.		<p>Досвід читацької діяльності (протягом року)</p> <p>Особливості опрацювання художнього твору. <i>Жанрова специфіка творів.</i></p> <p>Народні казки (про тварин, чарівні, соціально-побутові). Особливий характер вимислу та фантазії чарівних казок (таємничі, зачаровані, незвичайні місця, предмети, істоти; надзвичайна сила, дивовижні перетворення та ін.) Відображення народного побуту, місце події у казці, особливості мови соціально-побутових казок. Герої (персонажі) їхні характери, вчинки, мотиви поведінки. Добро і зло в казці.</p> <p>Прислів'я і приказки як короткі, влучні, образні вислови повчального змісту. Тематика прислів'їв.</p> <p>Вірші. Розширення і поглиблення знань та умінь учнів про жанрові особливості віршів (рима, ритм, настрій, мелодика). Тематика дитячих віршів. Спостереження за мовою віршів.</p>	<p>вчителя); (*повторює за вчителем).</p> <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *має уявлення про основні ознаки чарівних казок: зачаровані, незвичайні предмети, істоти, дивовижні перетворення, надзвичайна сила героїв та ін.; – *має уявлення про соціально-побутові казки та казки про тварин (відображення народного побуту, особливості мови та ін.); – називає героїв казок; з допомогою вчителя пояснює, якими рисами наділені позитивні і негативні герої; (*з допомогою вчителя називає героїв казок); – намагається дати оцінку поведінки, вчинків персонажів (з допомогою запитань учителя); – з допомогою вчителя робить висновок, що добро у казках перемагає зло; – з допомогою вчителя розпізнає прислів'я і приказки-поміж інших літературних жанрів; називає теми прислів'їв (наприклад, про працю, навчання); – з допомогою вчителя звертає увагу на основні ознаки вірша (графічна форма тексту, наявність ритму, поділ на строфи – без вживання термінів); – разом із учителем визначає та називає основні теми дитячих віршів, які вивчалися; 	<p>Розвиток зорового аналітичного сприймання текстів;</p> <p>формування осмисленого розуміння слів у тексті на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень;</p> <p>розвиток граматично і орфоепічно правильного мовлення на основі прочитаного тексту;</p> <p>розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток логічного мислення;</p> <p>стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>формування вміння орієнтуватися у колі, тематиці та окремих жанрах дитячого читання;</p> <p>розвиток здатності розуміти</p>
----	--	---	--	---

	<p>Оповідання. Персонажі, тематика дитячих оповідань.</p> <p>Байка як невеликий за обсягом, здебільшого віршований твір, у якому в гумористичній, алегоричній формі зображуються людські вчинки, характери, недоліки. Герої (персонажі) байок.</p> <p>Смисловий і структурний аналіз тексту. Розуміння і пояснення слів і висловів тексту, з'ясування зв'язків між реченнями, абзацами і частинами тексту; Визначення послідовності подій у творі та орієнтування у структурі тексту: зачин (початок), основна частина, кінцівка. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між подіями та вчинками дійових осіб.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя визначає та називає основних героїв (персонажів) оповідань; (*повторює за вчителем); називає основні теми дитячих оповідань, які вивчалися; – має початкове уявлення про жанрові особливості байки (без визначення поняття) як невеликого, здебільшого віршованого твору, де в алегоричній формі висміюються негативні риси характеру, вчинки людей; називає героїв байок, що вивчалися; (*повторює за вчителем); – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів, вжитих у тексті, та окремих висловів; – визначає послідовність подій (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки); – з допомогою вчителя орієнтується у структурі тексту: зачин (початок), основна частина, кінцівка; – разом з учителем називає послідовність описаних подій, встановлює часові та причинно-наслідкові зв'язки між подіями та вчинками дійових осіб (відповіді на запитання: <i>що сталося, коли...? що сталося після того, як ...?</i> та ін.) (з використанням малюнків, запитань); – разом із учителем з'ясовує зв'язки між окремими епізодами, словами, висловами та ілюстраціями; – разом із учителем з'ясовує мотиви вчинків дійових осіб; 	<p>морально-етичний зміст творів;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>формування вміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного;</p> <p>формування вміння встановлювати предметні та просторові зв'язки між описаними фактами, подіями (відповіді на запитання: <i>що робить? куди? де? звідки?</i> та ін.)</p> <p>стимулювання здатності учнів до вияву позитивних емоцій від прочитаного тексту;</p> <p>розвиток процесів узагальнення та обстрагування;</p> <p>формування самостійного зв'язного розгорнутого висловлювання;</p> <p>стимулювання читацької діяльності учнів запитаннями і завданнями для вибіркового читання, виконанням завдань підручника тощо;</p> <p>формування здатності брати участь</p>
--	--	--	--

		<p>Висновки з прочитаного, порівняння прочитаного з досвідом дітей і раніше читаним.</p> <p>Відповіді на запитання до тексту. Головні та другорядні персонажі твору.</p> <p>Поділ тексту на частини (з допомогою вчителя) і колективне складання заголовків до них; складання малюнквого плану.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разом із учителем з'ясовує умови (місце, обставини), в яких здійснювався вчинок; – відповідаючи на запитання вчителя, висловлює своє ставлення до описуваних подій, до вчинків дійових осіб; (*намагається); – з допомогою та під контролем учителя, відповідаючи на запитання, формулює певні висновки з прочитаного; – з допомогою вчителя намагається проєктувати ситуацію на власну поведінку; – за завданням та з допомогою вчителя порівнює прочитане з власним досвідом і читаним раніше; – відповідаючи на запитання вчителя, наводить приклади з власного життєвого досвіду; – відповідає на запитання до змісту прочитаного; (*з допомогою вчителя); – відповідає на запитання: „про кого?” або „про що?” йдеться в прочитаному; – для відповідей на запитання уміє використовувати ілюстрації до прочитаних творів; – називає дійових осіб прочитаного твору, їх вчинки (за питаннями вчителя); (*повторює за вчителем); – разом із учителем розрізняє та називає головних і другорядних персонажів прочитаного твору; – *розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – з допомогою вчителя поділяє текст на частини; – бере участь у колективному складанні заголовків до них; 	<p>у колективній діяльності творчого спрямування;</p> <p>формування поетичного слуху, запам'ятовування;</p> <p>формування вміння сприймати та розуміти художню образність слова; використовувати засоби художньої виразності у власному мовленні під час переказу, опису, характеристик;</p> <p>розвиток здатності до милування красою художнього слова;</p> <p>формування уміння передбачати та оцінювати наслідки власних і чужих вчинків;</p> <p>виховання уважності та дисциплінованості;</p> <p>виховання самостійності учнів при виконанні завдань.</p>
--	--	---	--	---

	<p>Коллективне складання плану прочитаного твору. Поступовий перехід до самостійного переказу прочитаного твору.</p> <p>Вивчення напам'ять протягом року до 4 (залежно від можливостей дитини) віршів, декламування їх напам'ять.</p> <p>Засоби художньої виразності; емоційно-оцінне ставлення до змісту твору. Формування умінь визначати настрої, загальну тональність твору; висловлюватися про враження від прочитаного.</p> <p>Відшукування у тексті образних слів і висловів, які характеризують дійових осіб, події, картини природи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – бере участь у колективному складанні малюнкового плану прочитаного твору; – бере участь у колективному складанні плану прочитаного твору; – за завданням учителя самостійно переказує вказані ним епізоди (частини) прочитаного тексту; – переказує зміст прочитаного твору за визначеною послідовністю (<i>спочатку..., потім..., після цього..., наприкінці...</i>); – вивчає протягом року напам'ять 3-4 вірші (залежно від можливостей дитини), декламує їх напам'ять перед класом; (*до 1-2 коротких віршів); – *знає назви вивчених напам'ять творів та їх авторів. – з допомогою вчителя визначає емоційний настрій твору (сумний, веселий, спокійний тощо); – *з допомогою вчителя знаходить образні слова, що характеризують героя твору (веселий, сміливий, хитрий та ін.); – відповідаючи на запитання вчителя, висловлює своє враження від прочитаного; – з допомогою вчителя знаходить у тексті влучні слова та вислови, які характеризують дійових осіб, події, картини природи; – під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора; – з допомогою вчителя (*повторюючи за вчителем) застосовує у своєму мовленні вислови із прочитаних творів усної народної творчості (з пісень, казок, прислів'їв, приказок). 	
--	--	--	--

5.		<p>Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією (протягом року)</p> <p>Самостійна робота з книжкою; вибір книжки. Типи дитячих видань; робота з інформацією.</p> <p>Структурні елементи художньої книжки (обкладинка, ілюстрація, зміст, сторінка, назва твору).</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *має уявлення про різні види й типи видань (книжка, журнал, газета); – уміє розрізнити та знає призначення структурних елементів художньої книжки: обкладинка, ілюстрація, зміст, сторінка, назва твору; (*з допомогою вчителя); – *за завданням та з допомогою вчителя знаходить потрібну книжку, сторінку, ілюстрацію тощо; – з незначною допомогою вчителя знаходить відповідний абзац; – відшукує за ілюстраціями або запитаннями окремі слова, місця тексту (з допомогою вчителя); – може самостійно читати доступні дитячі твори; – виявляє інтерес до читання (слухання); – *за питаннями та з допомогою вчителя називає прочитану книжку, її автора; – *з допомогою вчителя називає (без визначення поняття) жанр твору; – *відповідає на запитання до змісту прочитаного; – для відповідей на запитання вміє використовувати ілюстрації до прочитаних творів; (*з допомогою вчителя); – *за питаннями та з допомогою вчителя дає пояснення до ілюстрацій; – називає дійових осіб прочитаного твору, їх вчинки (за питаннями вчителя); (*з допомогою 	<p>Формування навичок читацької діяльності, уміння сприймати книжку як джерело поповнення знань;</p> <p>формування та розвиток техніки читання;</p> <p>формування навички читання мовчки;</p> <p>формування вміння користуватися методичним і довідковим матеріалом підручника;</p> <p>розвиток активного словника та усного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток розуміння змісту тексту, малюнка, ілюстрації;</p> <p>формування мислительних операцій аналізу, порівняння, зіставлення, узагальнення;</p> <p>формування уміння сприймати та розуміти художню образність слова;</p> <p>розвиток пізнавальних інтересів,</p>
----	--	---	---	---

6.		<p>Визначення за ілюстраціями теми твору. Переказ окремих епізодів.</p> <p>Використання під час розповідей влучних висловів з прочитаних творів.</p> <p>Колективне обговорення прочитаних творів (уміння слухати думки, міркування однолітків, із повагою ставитись до міркувань, суджень, які не збігаються із власними; бути толерантними під час діалогу, колективної дискусії та ін.)</p> <p>Робота з зошитом для позакласного читання.</p> <p>Робота з тлумачним словником.</p> <p>Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного (протягом року)</p> <p>Ознайомлення з картинами, фрагментами з кіно- та діафільмів,</p>	<p>вчителя, повторюючи за ним);</p> <ul style="list-style-type: none"> – *разом з учителем розрізняє та називає головного і другорядних персонажів прочитаного твору; – за ілюстраціями до твору визначає (разом з учителем) його тему; – за ілюстраціями або запитаннями відшукує окремі місця в тексті; – за завданням учителя самостійно переказує вказані ним епізоди (частини) прочитаного тексту; – з допомогою вчителя вибирає в тексті влучні слова та вислови, які характеризують дійових осіб, події, картини природи; – *під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора; – бере участь у колективному обговоренні змісту прочитаних творів; – під контролем учителя намагається поводитися культурно під час обговорення (спокійно слухати, висловлюватися). – дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою; (*з допомогою вчителя); – під контролем учителя записує назву книжки, автора; – з допомогою вчителя знаходить у тлумачному словнику незнайомі слова, записує їх у зошит для позакласного читання. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *уважно розглядає ілюстрації; – з допомогою вчителя встановлює зв'язок 	<p>читацького інтересу, допитливості;</p> <p>розвиток здатності усвідомлювати роль читання для пізнання навколишнього світу;</p> <p>формування умінь емоційно сприймати та реагувати на зміст прочитаного, виявляти та висловлювати свої почуття;</p> <p>формування навичок дотримання режиму зорового навантаження;</p> <p>формування вміння користуватися тлумачним словником;</p> <p>формування вміння користуватися шкільною бібліотекою;</p> <p>виховання культури читання та поводження з книгою.</p> <p>Розвиток логічного мислення, навичок міркування;</p>
----	--	--	--	---

		<p>мультфільмами як ілюстраціями до художніх творів різних жанрів.</p> <p>Читання діалогів за особами, ролями. Інсценізація найпростіших епізодів із прочитаних художніх творів (оповідань, казок); життєвих ситуацій, близьких за змістом до художніх творів.</p>	<p>ілюстрації з певним епізодом твору на основі зіставлення; (*з допомогою вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – *з допомогою вчителя знаходить предметні та сюжетні малюнки до змісту окремих слів, речень і частини тексту; – робить ілюстрації до частин прочитаного (з допомогою вчителя); (*робить спроби з допомогою вчителя); – бере участь у читанні діалогів за особами (ролями); – бере участь в інсценізації найпростіших епізодів з прочитаних творів; життєвих ситуацій, близьких за змістом до художніх творів; (*робить спроби з допомогою вчителя); – з допомогою та за наслідуванням учителя передає голосом, природними жестами, мімікою, ходом характер персонажів твору; (*робить спроби з допомогою вчителя). 	<p>формування мислительних операцій аналізу, порівняння, зіставлення, узагальнення;</p> <p>формування здатності ініціювати словесну взаємодію;</p> <p>формування інтонаційно (мімічно) виразного монологічного та діалогічного мовлення;</p> <p>формування здатності брати участь у колективній діяльності творчого спрямування;</p> <p>виховання впевненості у собі;</p> <p>виховання емоційного ставлення до дійсності.</p>
--	--	--	--	---

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень учнів на кінець року:

- розрізняти прозові та віршовані твори;
- читати вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти різних жанрів (після опрацювання з учителем);
- володіти навичкою читання вголос і мовчки;
- читати короткі, доступні за змістом тексти, які містять знайомий мовленнєвий матеріал, у доступному темпі, з дотриманням нормальної сили голосу, пауз і відповідної інтонації, (під контролем учителя), розуміти їх фактичний зміст;
- відповідати на запитання за змістом прочитаного;
- визначати тему твору (з допомогою вчителя);
- передавати (близько до тексту, вибірково) зміст тексту;
- знати назви і авторів прочитаних творів;
- визначати головних дійових осіб, висловлювати своє ставлення до них (з допомогою та за питаннями вчителя);
  - читати напам'ять 3-4 вірші (залежно від можливостей дитини);
- орієнтуватися у структурі навчального тексту (зачин - основна частина - кінцівка);
- знати призначення структурних елементів художньої книжки (обкладинка, ілюстрації, зміст, сторінка, назва твору);
- користуватися тлумачним словником (з допомогою вчителя).

***Орієнтовні вимоги до стану сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:**

- з допомогою вчителя розрізняти прозові та віршовані твори;
- читати вголос слова і прості речення з доступних текстів букваря у повільному темпі, розуміти їх зміст;
- дотримуватися розділових знаків і потрібної інтонації під час читання (з допомогою та під контролем учителя);
- відповідати на прості запитання за змістом прочитаного (з допомогою вчителя, з опорою на малюнки тощо);
- з допомогою вчителя знаходити й називати назву та автора прочитаного твору;
- з допомогою вчителя орієнтуватися в книжці, в структурі тексту;
- читати напам'ять до 1-2 коротких віршів (залежно від можливостей учня);
- під контролем учителя використовувати у власному мовленні засвоєні слова;
- з допомогою вчителя орієнтуватися у структурних елементах художньої книжки (обкладинка, ілюстрації, зміст, сторінка, назва твору).

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної
1.		<p style="text-align: center;"><u>Українська мова</u></p> <p>Повторення. Просте речення. Речення непоширене і поширене. Поширення речень за запитаннями.</p> <p>Види речень за інтонацією: розповідні, питальні, окличні. Розділові знаки в кінці цих речень.</p>	<p>Учень: –знає основні ознаки простого речення (складається зі слів, виражає закінчену думку; перше слово пишеться з великої букви; в усному мовленні між реченнями робляться паузи; на письмі речення відокремлюються одне від одного крапкою, знаком питання, знаком оклику); – має уявлення про речення непоширені та поширені; – розрізняє на практиці непоширені та поширені речення (з допомогою вчителя); – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; (*з допомогою та за питаннями вчителя); – розрізняє на практиці речення за інтонацією та за метою висловлювання (розповідні, питальні, окличні); (*з допомогою вчителя, практично); – з допомогою вчителя розрізняє на слух і на письмі розповідні, питальні та окличні речення; – за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; (*з допомогою вчителя, повторюючи за ним); – дотримується правил написання відповідних розділових знаків у кінці речення (крапка, знак питання, знак оклику); (*під контролем учителя).</p>	<p>Розвиток практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку;</p> <p>розвиток довільної уваги, спостережливості;</p> <p>удосконалення слухового та зорового сприймання, уваги;</p> <p>розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;</p> <p>формування граматично правильного та інтонаційно виразного висловлювання думки;</p> <p>формування узагальненості сприймання (виділення в реченнях суттєвих властивостей та ознак);</p> <p>формування умінь контролювати та оцінювати власні дії;</p> <p>формування умінь застосовувати набуті знання на практиці.</p>

2.		<p>Мовленнєвий розвиток (протягом року)</p> <p>Усне та писемне мовлення. Основні ознаки усного мовлення (артикуляція, інтонація, паузи, літературна вимова).</p> <p>Залежність сили голосу і темпу мовлення від мети та умов спілкування.</p> <p>Основні ознаки писемного мовлення (вживання великої літери, розділових знаків).</p> <p>Культура мовлення і спілкування. Особливості національного мовленнєвого етикету. Правила мовленнєвої поведінки під час спілкування. Найпростіші українські формули мовленнєвого етикету (вітання, прощання, прохання). Українські форми звертання до дітей і дорослих</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *знає та розуміє, що спілкування між людьми здійснюється за допомогою мовлення; – *знає про необхідність говорити правильно та зв'язно; – знає основні ознаки усного мовлення (артикуляція, інтонація, паузи, літературна вимова); дотримується їх у власному мовленні (під контролем учителя); (*старається, під контролем учителя); – під керівництвом учителя (або за наслідкуванням) змінює силу голосу і темп (швидкість), залежно від мети та умов спілкування; – розрізняє усне та писемне мовлення; – знає основні ознаки писемного мовлення (вживання великої літери, розділових знаків), дотримується їх при письмі; (*дотримується під контролем учителя); – *пише велику букву на початку речення та крапку, знак питання чи знак оклику в кінці (при необхідності – з допомогою вчителя); – *практично володіє різними формими звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; (*під контролем учителя); – *знає і вживає (під контролем учителя) найпростіші українські форми мовленнєвого етикету вітання, прощання, прохання; українські форми звертання до дітей і дорослих; 	<p>Тренування у правильній вимові звуків рідної мови;</p> <p>розвиток слухової уваги та пам'яті;</p> <p>розвиток навичок диференційованого сприймання на слух (уміння розрізнити слова, близькі за звуковим складом);</p> <p>формування мислительних операцій порівняння;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення;</p> <p>регулювання інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>збагачення лексичного запасу;</p> <p>формування культури мовлення;</p> <p>розвиток мовленнєвої активності;</p> <p>формування уміння застосовувати здобуті знання та вміння на практиці;</p> <p>виховання любові до рідної мови;</p>
----	--	--	--	--

		<p>(Марійко, Іванку, Катерино Петрівно, Петре Григоровичу).</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення. Слухання та розуміння усного мовлення і читання вчителя, інших осіб. Розуміння фактичного змісту і смислу сприйнятого тексту. Розуміння значення вжитих у тексті слів, словосполучень, речень, висловлювань загалом.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – *включається в діалог з учителем, учнями; – за завданням учителя вміє самостійно (або після нагадування чи з допомогою педагога) запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись; – виявляє активність у спілкуванні з допомогою та за нагадуванням учителя; – *з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується необхідної інтонації при вимовлянні відповідних слів; – *з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – *уважно слухає та розуміє мовлення і читання вчителя, інших осіб; – *розуміє зміст прослуханого; – розуміє і пояснює (за питаннями вчителя) значення вжитих у тексті слів, словосполучень, речень, висловлювань загалом; – відповідає повним реченням на запитання за змістом прослуханого (<i>хто?, що?, де?, коли?</i> та ін.); (*відповідає на прості запитання); – визначає послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя; (*з допомогою вчителя, повторюючи за ним); – висловлює емоційне ставлення до описуваних подій; (*робить спроби з допомогою вчителя); – співвідносить зміст прослуханого з ілюстрацією, малюнком (предметним, сюжетним); – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; 	<p>виховання бажання читати, писати, говорити й спілкуватися українською мовою;</p> <p>виховання уміння та бажання дотримуватися правил національного мовленнєвого етикету під час спілкування;</p> <p>виховання культури поведінки.</p> <p>Розвиток уміння налаштуватися на сприймання мовлення;</p> <p>вдосконалення слухового та зорового сприймання;</p> <p>формування уміння пригадати значення знайомих слів, щоб зрозуміти зміст тексту;</p> <p>формування цілеспрямованості та усвідомленості сприймання;</p> <p>активізація аналізуючого спостереження, спрямованого на визначення в об'єктах основних властивостей (виділення в одиничному загальному, типового для певної групи предметів або</p>
--	--	---	---	--

		<p>Розпізнавання на слух окремих елементів мовлення (слово, речення). Розпізнавання схожих та відмінних за звучанням слів; нових і незрозумілих слів.</p> <p>Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному мовленні (пауза).</p> <p>Розпізнавання інтонацій усного мовлення (розповідної, питальної, окличної).</p> <p>Розуміння запитань, завдань, інструкцій та пояснень вчителя та інших осіб.</p> <p>Говоріння. Регулювання дихання і голосу в процесі усного мовлення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пояснює значення слів; (*розуміє значення знайомих слів); – розпізнає схожі та відмінні за звучанням слова після декількох прослуховувань; – практично розпізнає нові та незрозумілі слова після декількох прослуховувань; – виділяє речення з мовленнєвого потоку; – з допомогою вчителя практично розрізняє групи окремих слів і речення; – адекватно відповідає на запитання, про що йдеться в реченні; – з допомогою вчителя визначає межі речень в усному мовленні; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень в усному мовленні (пауза); – з допомогою вчителя сприймає та розпізнає розповідну, питальну та окличну інтонації; – *вміє вислухати запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб; – розуміє запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагує на них; – *з допомогою вчителя дотримується інструкцій до виконання практичних завдань. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадуванням учителя регулює дихання, силу голосу, темп мовлення під час відповідей на запитання, усного 	<p>явищ);</p> <p>виховання цілеспрямованої та довільної уваги;</p> <p>розвиток навичок слухання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>виховання емоційного ставлення до почутого;</p> <p>формування вміння уявляти те, що прослуховується;</p> <p>формування розумових операцій аналізу, порівняння, узагальнення;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>конкретизація уявлень про довкілля;</p> <p>формування навичок користування інструкціями вчителя при виконанні завдання;</p> <p>формування навичок довільної поведінки.</p> <p>Досягнення чіткої артикуляції всіх звуків, уточнення їх вимови;</p>
--	--	--	--	--

		<p><i>Діалогічне мовлення.</i> Слухання-розуміння реплік співрозмовника.</p> <p>Конструювання власних висловлювань: відповіді на запитання; ініціювання діалогу (звертання до співрозмовника, висловлення прохання, побажання), підтримання діалогу.</p>	<p>висловлювання, читання вголос; (*під контролем учителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – дотримується пауз між реченнями в усному мовленні (при необхідності – після нагадування вчителя); (*під контролем учителя); – *уважно сприймає і розуміє мовлення співрозмовника під час спілкування; – *відповідає на запитання повними реченнями (при необхідності – після нагадування вчителя); – *включається в діалог з учителем, учнями, батьками тощо; – буде репліки-відповіді та репліки-запитання, використовуючи знайомий мовленнєвий матеріал, у звичних ситуаціях та різних сферах спілкування (особистісна, навчальна, соціально-побутова, світ природи) з допомогою допоміжного матеріалу (мовленнєвих конструкцій, малюнків); – звертається до співрозмовника (вчителя, однокласників, батьків тощо) у звичних ситуаціях, висловлює прохання, побажання; (*під контролем та з допомогою вчителя); – бере участь у колективному обговоренні прослуханих казок (оповідань тощо), розглянутих ілюстрацій (малюнків тощо); (*робить спроби за спонуканням вчителя); – виявляє активність у спілкуванні з допомогою та за нагадуванням учителя: звертається із запитаннями та проханнями до вчителя, однокласників у навчальних і побутових ситуаціях; – *з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та 	<p>формування чіткості та виразності усного мовлення;</p> <p>розвиток зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування вміння формулювати та висловлювати власну думку (бажання, прохання тощо);</p> <p>формування навичок діалогічного й монологічного усного мовлення;</p> <p>формування вміння ініціювати та підтримувати діалог;</p> <p>формування вміння орієнтуватися на ситуацію спілкування (учасники діалогу, їх настрій, місце проведення діалогу);</p> <p>формування вміння змістовно, граматично правильно, логічно висловлюватися та доцільно використовувати слова в конкретному значенні;</p> <p>попередження вербалізму та механічного засвоєння мовленнєвого матеріалу;</p> <p>формування невербальних засобів спілкування (міміка, природні жести);</p>
--	--	--	---	---

		<p>Інценування діалогу (розуміння співрозмовника та відповіді на запитання, конструювання реплік діалогу (повними й неповними реченнями). Формулювання ініціативних реплік під час діалогу. Культура спілкування.</p> <p><i>Монологічне мовлення</i> (самостійне висловлювання). Конструювання висловлювань: опис (предметів, людей, явищ природи); повідомлення про діяльність; висловлення прохання, побажання. Розповідь (про події, що відбулися, особисті враження) за питаннями, за серією малюнків тощо.</p> <p>Декламування, переказ.</p>	<p>окличних речень;</p> <ul style="list-style-type: none"> – під керівництвом учителя бере участь в інценуванні діалогу (відповідає повними й неповними реченнями) в навчальних, ігрових, побутових ситуаціях (з використанням опорних слів, словосполучень); (*робить спроби з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя формулює ініціативні репліки під час діалогів (з використанням опорних слів, словосполучень); (*повторює за вчителем); – *з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування (слова ввічливості, увага до співбесідника, черговість висловлювань, стриманість); – будує висловлювання з допомогою вчителя (з використанням знайомого мовленнєвого матеріалу, в типових навчальних, ігрових, побутових ситуаціях); – словесно описує спостережувані предмети та явища (з допомогою та за питаннями вчителя, з опорою на малюнок, план); – *звертається по імені до дітей, по імені та по батькові – до дорослих; – розповідає про побачене, почуте, відповідаючи на запитання вчителя; – з допомогою та за питаннями вчителя коментує та пояснює власні дії; – за завданням учителя самостійно переказує вказані ним епізоди (частини) прочитаного тексту; – переказує прочитані або прослухані невеликі за обсягом уривки з букварних текстів, використовуючи слова тексту (з допомогою та 	<p>формування та розвиток емоційно та інтонаційно виразного мовлення;</p> <p>розвиток емоційного ставлення до побаченого, почутого;</p> <p>розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостереження;</p> <p>розвиток збережених аналізаторів;</p> <p>розвиток оперативної та довготривалої пам'яті;</p> <p>виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника;</p> <p>виховання мовленнєвої активності, ввічливості;</p> <p>розвиток культури спілкування.</p>
--	--	---	---	--

	<p>Заміна імен на займенники (без визначення термінології).</p> <p>Читання. Читання цілими словами з переходом до фразового читання. Читання вголос, пошепки, мовчки.</p> <p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними візуальними характеристиками.</p> <p>Вибір влучних слів і висловів, які характеризують дійових осіб, події, картини природи тощо (за завданням учителя).</p>	<p>за питаннями вчителя); – за питаннями переказує епізоди з переглянутої телепередачі, фільму тощо; – розповідає, з опорою на серію малюнків, про зображені події; – *декламує напам'ять вірші (по можливості); – з допомогою та за питаннями вчителя, (з використанням серій малюнків, опорних слів та словосполучень) переказує прослухане або прочитане; – з допомогою та за підказкою вчителя замінює імена у словосполученнях і реченнях на займенники.</p> <p>Учень: – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); – *читає вголос слова і прості речення з доступних текстів букваря у повільному темпі, розуміє їх зміст; – *читає пошепки; – читає мовчки нескладні, знайомі за змістом тексти; (*слова); – впізнає у тексті знайомі найуживаніші слова з двох-трьох букв; – розпізнає у тексті, не перчитуючи його, речення за певними характеристиками (велика буква на початку – крапка в кінці); (*з допомогою вчителя); – за завданням учителя вибирає в тексті влучні слова та вислови, які характеризують дійових осіб, події, картини природи тощо; – під керівництвом учителя намагається</p>	<p>Формування навичок правильного плавного читання цілими словами; розвиток навичок розпізнавання знайомих слів; розвиток виразності читання та усного мовлення; розвиток навичок читання-розуміння слів, речень, текстів; формування уміння вживати у власному мовленні слова і фрази з прочитаних текстів; формування навичок слухання-розуміння та читання-розуміння текстів різного призначення;</p>
--	---	--	--

	<p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Розвиток усвідомленості читання слів, речень, текстів.</p> <p>Писемне мовлення.</p> <p>Списування рукописного і друкованого текстів цілими словами. Вибіркове списування за завданням учителя.</p> <p>Написання під диктування речень і текстів.</p> <p>Складання речень за запитаннями, малюнками, на тему.</p>	<p>правильно інтонувати речення, що містять звертання, однорідні члени речення, питання, оклик; (*повторює, намагаючись наслідувати вчителя);</p> <p>– за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті;</p> <p>– розуміє значення слів, які відрізняються однією буквою;</p> <p>– розуміє значення речень, які відрізняються одним словом;</p> <p>– *розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі;</p> <p>– розуміє значення текстів, різних за інформаційним змістом (художніх творів, інструкцій та завдань підручника тощо).</p> <p>Учень:</p> <p>– списує короткий рукописний і друкований текст цілими словами; (*списує слова і короткі речення з рукописного тексту, проговорюючи слова по складах);</p> <p>– *робить спроби списувати з проговорюванням склади і слова з дошки після їх звукобуквеного аналізу;</p> <p>– за завданням та з допомогою вчителя знаходить у тексті і списує окремі нескладні слова, словосполучення, речення;</p> <p>– пише під диктування нескладні слова, речення і тексти; (*робить перші спроби письма на слух під диктування вчителя, після відповідної підготовчої роботи);</p> <p>– складає і записує прості речення за запитаннями, малюнками, на тему (з допомогою</p>	<p>розвиток здатності до усвідомленого читання;</p> <p>удосконалення граматичної організації мовлення учнів.</p> <p>Формування правильної граматичної будови мовлення;</p> <p>розвиток мислительних операцій аналізу, порівняння, синтезу;</p> <p>конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення;</p> <p>розвиток логічно зв'язного писемного мовлення;</p> <p>формування навичок самоконтролю;</p> <p>виховання охайності,</p>
--	--	---	---

3.		<p>Речення з правильним і неправильним порядком слів (деформоване речення).</p> <p>Перевірка власних письмових робіт.</p> <p>Знання про мову. Мовні вміння (протягом року)</p> <p>Мова як засіб спілкування. Рідна, державна та інші мови.</p> <p>Культура мовлення і спілкування в різних мовленнєвих ситуаціях.</p> <p>Звуки і букви. Алфавіт. Використання алфавіту під час роботи зі словником.</p>	<p>вчителя); (*складає з допомогою вчителя прості речення);</p> <p>– з допомогою вчителя упорядковує деформовані речення (слова даються у правильній граматичній формі), записує їх;</p> <p>– відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; (*з допомогою вчителя доповнює речення відповідним змісту словом).</p> <p>– з допомогою вчителя перевіряє власні письмові роботи, знаходить і виправляє помилки.</p> <p>Учень:</p> <p>– знає назву держави, її столицю, державні символи;</p> <p>– знає, що українська мова – державна мова України, мова спілкування українців;</p> <p>– відрізняє на слух українську мову від інших мов;</p> <p>– самостійно або після нагадування вітається, прощається; (*під контролем учителя);</p> <p>– *наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися відповідної інтонації при вимовлянні відповідних слів;</p> <p>– дотримується правил ввічливості при спілкуванні в колективі (за нагадуванням учителя).</p> <p>Учень:</p> <p>– *має уявлення про алфавіт; знає та правильно (залежно від мовленнєвих можливостей учнів)</p>	<p>самостійності.</p> <p>Формування шанобливого ставлення до української мови; бажання її вивчати;</p> <p>формування уміння застосовувати здобуті мовні знання та вміння на практиці;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення;</p> <p>регулювання інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>виховання культури мовлення.</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання;</p>
----	--	---	---	---

	<p>Голосні звуки і букви (сприймання та розрізнення, місце у слові, наголошені-ненаголошені).</p> <p>Приголосні звуки (сприймання на слух, порівняння артикуляції та звучання), позначення їх на письмі буквами.</p> <p>Розрізнення приголосних звуків (глухі та дзвінкі, тверді та м'які). Пом'якшення приголосних перед <i>я, ю, є, ї</i> та знаком м'якшення.</p>	<p>вимовляє алфавітні назви букв;</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя розташовує букви в алфавітному порядку з орієнтацією на першу букву (з опорою на зразок алфавіта); – уміє користуватися алфавітом під час роботи зі словником, визначати значення слова за допомогою тлумачного словника; – *розрізняє, правильно (залежно від мовленнєвих можливостей) вимовляє голосні звуки; – * називає голосні звуки і показує відповідні букви; – визначає місце голосного звука (букви) у слові; (*виділяє в словах заданий звук); – визначає наголос у двоскладових і трискладових словах (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя визначає наголошені та ненаголошені голосні у слові; – *знає та розрізняє приголосні звуки; з допомогою вчителя порівнює їх артикуляцію та звучання; – *виділяє з допомогою вчителя приголосні звуки і показує відповідні букви; – за питаннями вчителя визначає місце відповідного звука (букви) у слові; (*з допомогою вчителя визначає місце вивченого звука (букви) в слові); – розрізняє та називає глухі й дзвінкі приголосні у словах (з допомогою вчителя); (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя розрізняє на слух і на письмі м'які й тверді приголосні у словах; – позначає м'якість приголосних на письмі з допомогою знаку м'якшення; 	<p>корекція звуковимови;</p> <p>автоматизація правильної вимови звуків;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням, та букви, оптично схожі за написанням;</p> <p>формування навичок самоконтролю за вимовою;</p> <p>удосконалення навичок звукового, звуко-буквеного, складового аналізу слів;</p> <p>удосконалення способів написання та поєднання на письмі букв;</p> <p>формування уміння уважно сприймати інструкцію вчителя щодо виконання завдання, аналізувати зразок виконання завдання, оцінювати виконане завдання;</p> <p>розвиток навичок самоконтролю під час мовленнєвої діяльності;</p> <p>формування навички правильно обирати поставу під час письма;</p> <p>виховання довольної поведінки на</p>
--	--	--	--

		<p>Подвоєння приголосних у найуживаніших словах. Перенос таких слів.</p> <p>Слово. Розрізнення слів, що означають назви предметів.</p> <p>Велика буква у власних назвах.</p> <p>Слова в однині і множині.</p> <p>Заміна іменників на особові</p>	<p>– з допомогою вчителя розрізняє на слух і на письмі подвоєння приголосних у найуживаніших словах;</p> <p>– з допомогою та за наслідуванням учителя правильно вимовляє слова з подвоєнням приголосних;</p> <p>– вміє правильно записувати та переносити найуживаніші слова з подвоєнням приголосних.</p> <p>Учень:</p> <p>– розпізнає слова, що означають назви предметів (іменники), відповідаючи на питання <i>хто? що?</i>;</p> <p>– ставить до слів запитання <i>хто? що?</i>;</p> <p>– *співвідносить значення слова, що означає назву предмета (іменника), з відповідним предметом (особою, явищем тощо);</p> <p>– з допомогою вчителя та з опорою на наочність добирає слова до питань <i>хто? що?</i>;</p> <p>– дотримується правила вживання великої букви у власних назвах; (*пише імена людей і клички тварин з великої букви);</p> <p>– *застосовує у власному мовленні слова-назви міст, сіл, вулиць тощо;</p> <p>– з допомогою вчителя наводить приклади та знаходить у тексті слова, що означають власні імена;</p> <p>– розрізняє слова, що стоять у множині та однині за закінченнями, групує їх з допомогою вчителя;</p> <p>– співвідносить слова, що означають однину і множину з відповідною кількістю предметів; (*з допомогою вчителя);</p> <p>– з допомогою вчителя замінює іменники на</p>	<p>уроці;</p> <p>виховання уважності, дисциплінованості, відповідальності.</p> <p>Розвиток уявлень учнів про сигніфікативну функцію мовлення (функцію позначення);</p> <p>активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування та закріплення правильної вимови слів;</p> <p>розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;</p> <p>розвиток оперативної та довготривалої пам'яті;</p> <p>розвиток уміння використовувати набуті знання;</p> <p>розвиток усного та писемного</p>
--	--	---	---	--

	<p>займенники (практично, без визначення поняття). Розрізнення слів, що означають ознаки предметів. Узгодження їх зі словами-назвами предметів (практично).</p> <p>Розрізнення слів, що означають дії предметів. Узгодження їх зі словами-назвами предметів (практично).</p> <p>Роздільне написання прийменників зі словами; частки <i>не</i> з іменниками,</p>	<p>особові займенники (практично, без визначення поняття);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розпізнає слова, що означають ознаки предметів (прикметники); (*з допомогою вчителя); – ставить до слів запитання: <i>який? яка? яке? які?</i>; – знаходить у реченнях слова, що означають ознаки предметів, за питаннями; – з допомогою вчителя та з опорою на наочність добирає слова до питань <i>який? яка? яке? які?</i>; – узгоджує прикметники з іменниками в усному мовленні (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя, за питаннями, називає кілька ознак заданого предмета; – визначає предмет за рядом ознак (з допомогою вчителя); – порівнює два предмети за їх ознаками (з допомогою вчителя); – розпізнає слова, що означають дії предметів (дієслово), відповідаючи на питання <i>що робить? що роблять?</i>; (*з допомогою вчителя); – ставить до слів запитання <i>що робить? що роблять?</i>; – з допомогою вчителя та з опорою на наочність добирає слова до питань <i>що робить? що роблять?</i>; – знаходить дієслова у реченні за питаннями: <i>що робить? що робив? що зробив? що буде робити? (робитиме)? що зробить?</i>; – узгоджує дієслова з іменниками під час усного мовлення (практично, з допомогою вчителя); – знає та дотримується правила написання прийменників окремо від інших слів; частки 	<p>зв'язного мовлення;</p> <p>попередження вербалізації знань;</p> <p>формування та розвиток усвідомлення конкретного змісту слів;</p> <p>формування асоціативного мислення;</p> <p>розвиток операцій самоконтролю власного мовлення;</p> <p>розвиток стійкості уваги, можливості її розподілу та переключення;</p> <p>розвиток уміння пригадувати вивчений матеріал;</p> <p>розвиток навичок диференційованого сприймання;</p> <p>формування та розвиток умінь застосовувати набуті знання в нових ситуаціях;</p> <p>формування та розвиток здатності до словотворення, до змінювання слів та речень;</p> <p>систематизація знань і вмінь учнів;</p>
--	---	---	---

	<p>дієсловами.</p> <p>Вживання сполучників.</p> <p>Слова, протилежні й подібні за значенням (антоніми, синоніми).</p> <p>Будова слова. Корінь слова, закінчення.</p> <p>Спільнокореневі слова.</p> <p>Вимова та запис слів із йотованими, з апострофом, зі сполученнями <i>йо, ьо</i>.</p>	<p>невід іменників і дієслів (*під контролем учителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – *з допомогою вчителя знаходить у реченні прийменники, частку <i>не</i>; – знає та дотримується правила написання сполучників окремо від інших слів; – *з допомогою вчителя знаходить у реченні сполучники; – застосовує прийменники, сполучники і частку <i>не</i> у власному мовленні (по можливості); – розрізняє слова, протилежні за значенням; – з допомогою вчителя вибирає пари слів протилежного значення із запропонованих слів; – розрізняє слова, подібні за значенням; – знаходить слова, подібні за значенням, серед низки запропонованих слів (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя замінює слова у словосполученнях та реченнях словами подібного значення; – з допомогою вчителя розрізняє у слові корінь, закінчення; – *під керівництвом учителя складає слова з букв різної азбуки після попереднього звукобуквеного аналізу; – має уявлення про спільнокореневі слова; розрізняє і знаходить їх серед поданих слів; виділяє корінь у спільнокореневих (споріднених) словах (з допомогою вчителя); – спільно з учителем добирає 1-2 широко вживаних у дитячому мовленні слів із заданим коренем; – правильно вимовляє слова з йотованими, зі сполученнями <i>йо, ьо</i>, з апострофом; 	<p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>формування та розвиток навичок самодиктування слів при списуванні та написанні під диктовку;</p> <p>формування вміння виправляти допущені помилки, ефективно використовувати допомогу;</p> <p>виховання самостійності в роботі.</p>
--	--	--	---

		<p>Правила переносу слів (систематизація та узагальнення знань). Перенос слів зі сполученнями <i>йо,ьо</i>.</p> <p>Наголос у словах. Перевірка написання ненаголошених голосних зміною форми слова (<i>весна – весни</i>).</p> <p>Речення, словосполучення. Види речень за метою висловлювання та інтонацією. Виділення в них слів, у яких розкривається, про кого або про що в них говориться. Розділові знаки в кінці речень.</p>	<p>дотримується правил правопису таких слів; (*з допомогою вчителя вимовляє і читає по складах слова з м'яким знаком, апострофом, подвоєнням, пом'якшенням приголосних);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє роль голосних у творенні складів; – визначає кількість складів у слові за кількістю голосних; – поділяє слова на склади; – переносить слова із рядка в рядок; (*намагається практично переносити слова по складах з рядка в рядок); – вміє переносити слова з апострофом, сполученнями букв <i>ьо, йо</i> у словах; – має уявлення про наголошені й ненаголошені голосні; – правильно вимовляє слова з ненаголошеними звуками [e], [и] в корені слів; (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя перевіряє правильність написання слів із ними шляхом зміни форми слова. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розрізняє словосполучення і речення; (*з допомогою вчителя); – розрізняє на слух різні за інтонацією речення; – з допомогою вчителя називає інтонацію, з якою промовляється речення; (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя (або разом з ним) складає речення, різні за метою висловлювання (розповідні, питальні та окличні); – відповідаючи на запитання вчителя, знаходить у реченні слова, які вказують про кого або про 	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, пам'яті та уваги;</p> <p>формування уміння диференціювати речення за їх ритміко-інтонаційними особливостями;</p> <p>формування аналітико-синтетичної діяльності;</p> <p>формування уміння дотримуватися</p>
--	--	--	--	---

		<p>Речення з однорідними членами. Кома при переліку слів у реченні.</p> <p>Головні члени речення. Встановлення зв'язку між словами в реченнях (за допомогою запитань). Побудова речень зі слів, запропонованих учителем, до малюнків. Запис самостійно складених речень, підписів під малюнками, ілюстраціями.</p> <p>Побудова простих речень за зразком, запитаннями, малюнками та графічною моделлю. Поширення речень за запитаннями.</p>	<p>що говорить в реченні, що саме говорить; (*разом із учителем);</p> <ul style="list-style-type: none"> – добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення; (*під час списування речень дотримується розділових знаків); – пояснює правила написання відповідних розділових знаків та дотримується їх; – за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; (*намагається наслідувати вчителя); – *разом із учителем складає речення з однорідними членами (за опорними словами, за зразком); – дотримується правил написання коми при переліку слів у реченні; (*під час списування речень дотримується розділових знаків); – при переліку слів у реченні дотримується відповідної інтонації (за вказівкою вчителя); (*повторює за вчителем); – з допомогою вчителя визначає головні члени речення за питаннями; – разом з учителем, за допомогою запитань, встановлює зв'язки слів у реченні; – *складає речення із запропонованих слів, словосполучень (з допомогою вчителя); – з допомогою та за питаннями вчителя складає речення до малюнків; – з допомогою вчителя записує самостійно складені речення, робить підписи під малюнками, ілюстраціями; (*списує речення); – складає речення за зразком, запитаннями, малюнками (з допомогою вчителя); – будує графічні моделі речень з допомогою 	<p>правил правопису на письмі;</p> <p>формування вміння аналізувати речення;</p> <p>формування уміння виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою схем речення);</p> <p>формування ритміко-інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування уміння користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, обирати темп читання, інтонацію, вираз обличчя, та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту);</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій висловлювання;</p> <p>розвиток уміння користуватися допомогою у вигляді зразка, схеми, підказки тощо;</p> <p>формування вміння виправляти допущені помилки;</p> <p>стимулювання активності та самостійності в роботі;</p>
--	--	---	---	--

	<p>Упорядкування деформованих речень.</p> <p>Виконання практичних завдань з реченням (вставити потрібне слово, продовжити речення, виділити з речення певне слово; вибрати із кількох речень те, яке відповідає певному малюнку та ін.). Запис простих речень під диктування вчителя.</p> <p>Текст. Закріплення і розширення знань про текст. Визначення теми тексту (за заголовком, планом або змістом), основної думки тексту.</p>	<p>вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> – складає речення, що відповідають графічним моделям (з допомогою вчителя та з опорою на наочність); – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; – разом з учителем упорядковує деформовані речення; (*разом з учителем робить спроби упорядковувати деформовані речення з 3-4 слів); – під контролем учителя виконує практичні завдання з реченням (вставити потрібне слово, продовжити речення, виділити з речення певне слово; вибрати із кількох речень те, яке відповідає певному малюнку та ін.); – пишепід диктування прості речення після попереднього аналізу; <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практично розрізняє групи окремих речень і текст; – *відповідає на запитання, про що йдеться в тексті; – *знаходить заголовок тексту, називає його; – разом із учителем визначає тему та основну думку тексту (за заголовком, планом або змістом); – розуміє зв'язок заголовка зі змістом твору, його основною думкою (з допомогою вчителя); – за питаннями вчителя називає послідовність описаних у творі подій; (*повторює за 	<p>виховання уважності, сумлінності, старанності.</p> <p>Формування практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку (а також текст як завершений твір чи його фрагмент);</p> <p>формування осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається);</p>
--	---	--	---

	<p>Поділ текстів на логічно завершені частини за даним планом.</p> <p>Відновлення текстів із деформованою будовою.</p> <p>Практичне спостереження за роллю абзаців у текстах. Колективне складання плану тексту (під керівництвом учителя).</p> <p>Добір заголовків до текстів.</p> <p>Спостереження над засобами зв'язку речень у текстах.</p> <p>Спостереження над текстами різних типів: розповідь, опис (у зіставленні).</p> <p>Переказ тексту за запитаннями, за поданим планом, малюнками, самостійно.</p>	<p>вчителем);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя розташовує малюнки до тексту відповідно до перебігу подій у тексті; (*разом із вчителем); – з допомогою вчителя поділяє тексти на логічно завершені частини за даним планом; – разом з учителем відновлює тексти з деформованими частинами на основі встановлення логічних зв'язків між частинами тексту, з'ясування послідовності подій; – *разом з учителем знаходить абзаци у тексті, визначає їх кількість; – разом з учителем відслідковує зв'язок початку нової думки з новим абзацем; – бере участь у колективному складанні плану тексту разом з учителем (із використанням малюнків до тексту); – з допомогою вчителя добирає заголовки до нескладних знайомих текстів; – з допомогою вчителя з'ясовує на практиці наявність різних засобів зв'язку речень у тексті (слова <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слова, близькі за значенням); – розпізнає та називає відповідні слова при прослуховуванні або читанні тексту; (*повторює за вчителем); – застосовує засоби зв'язку речень у власних висловлюваннях, при відповідях на запитання (при потребі – після нагадування вчителя); – *уважно слухає (читає) тексти різних типів: розповідь, опис; – разом з учителем визначає різницю між ними; – *під керівництвом учителя переказує текст (за запитаннями, за даним планом, малюнками, 	<p>формування мисленнєвих операцій аналізу, синтезу, порівняння, спостереження за мовними явищами;</p> <p>розвиток логічного мислення;</p> <p>розвиток запам'ятовування та адекватного відтворення інформації;</p> <p>сприяння усвідомленню логічної послідовності побудови висловлювань;</p> <p>розвиток логічно послідовного писемного зв'язного мовлення;</p> <p>стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання творчої діяльності учнів;</p> <p>формування умінь переказувати, розповідати про щось за певним планом та самостійно, послідовно і детально передаючи зміст побаченого, прослуханого або прочитаного;</p> <p>формування навичок самостійного висловлювання;</p>
--	--	---	---

		<p>Складання текстів-описів нескладних знайомих предметів (речей, рослин, тварин) після їх розгляду, бесіди про характерні прикмети.</p> <p>Складання, під керівництвом учителя, поздоровлення (рідним, друзям). Адреса на конверті.</p>	<p>самостійно);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за питаннями вчителя складає (усно) текст-опис нескладних знайомих предметів (речей, рослин, тварин) після їх розгляду, бесіди про характерні прикмети; (*робить спроби з допомогою вчителя); – під керівництвом учителя складає та записує текст поздоровлення (рідним, друзям), розуміє та пояснює їх призначення; – під керівництвом учителя пише адресу на конверті (*робить спроби списувати за зразком). 	<p>формування вміння регулювати власні дії у відповідності з планом та інструкцією щодо виконання завдання;</p> <p>формування вміння виявляти і виправляти допущені помилки;</p> <p>формування позитивного ставлення до виконуваної роботи;</p> <p>стимулювання мовленнєвої і загальної активності;</p> <p>виховання уважного й турботливого ставлення до рідних і близьких;</p> <p>виховання культури мовлення та спілкування.</p>
4.		<p align="center">Повторення та узагальнення вивченого протягом року</p>		
5.		<p align="center">Правопис (протягом року)</p> <p>Українська абетка (алфавіт).</p> <p>Робота з орфографічним та іншими навчальними словниками.</p> <p>Розділові знаки в кінці речень.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає українську абетку (алфавіт); – *називає букви на позначення голосних і приголосних звуків; – *пише рядкові та великі літери в алфавітному порядку (з допомогою вчителя та за зразком); – знаходить потрібне слово у навчальному 	<p>Розвиток дрібної моторики кисті та пальців рук;</p> <p>розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень;</p> <p>корекція постави;</p>

6.		<p>Кома в реченнях з однорідними членами. Списування навчальних друкованих і рукописних текстів з дотриманням правил оформлення письмових робіт.</p> <p>Письмо під диктування слів, речень, текстів.</p> <p>Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт (протягом року)</p> <p>Технічні навички письма. Графічні навички письма. Закріплення й удосконалення письма великих, малих букв та пунктуаційних знаків.</p>	<p>словнику; (*разом із учителем); – правильно вживає розділові знаки в кінці речень; (*під контролем учителя); – уживає кому при однорідних членах речення; – списує текст із рукописного і друкованого текстів; – списує рукописний та друкований текст цілими словами у доступному для нього темпі, з дотриманням правил оформлення письмової роботи, правил правопису і каліграфії; (*під керівництвом учителя списує з проговорюванням слова з рукописного і друкованого тексту); – спільно з учителем зіставляє написане зі зразком, перевіряє правильність написання слів шляхом усного промовляння, виправляє допущені помилки; – записує під диктування слова, словосполучення, доступні речення з дотриманням правил правопису;</p> <p>Учень: – *з допомогою вчителя дотримується гігієнічних і технічних правил письма; – *при письмі рухає руку упродовж рядка; відтворює рухи пальцями і передпліччям під час письма у рядку;</p>	<p>удосконалення техніки і темпу письма; розвиток навичок самодиктування під час письма; розвиток оперативної пам'яті під час написання мовних одиниць різної довжини і складу; розвиток зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень та орієнтування в малому просторі; формування уміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком; виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності.</p> <p>Розвиток і координація рухів кисті руки та пальців; розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті; розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання</p>
----	--	--	---	--

		<p>Індивідуальні особливості письма. Розвиток швидкості письма.</p> <p>Оформлення письмових робіт.</p> <p>Письмо на дошці без графічної сітки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пишеш великі і малі літери алфавіту, дотримуючись відповідних поєднань їх у словах; пунктуаційні знаки (*під контролем учителя); – при письмі дотримується відповідного рядка, правильного нахилу, пише у нормальному темпі; (*під контролем учителя); – прискорює письмо у межах своїх фізіологічних можливостей, зберігаючи його розбірливість та дотримуючись гігієнічних і технічних правил; – *під контролем учителя дотримується поля правого краю сторінки, вертикальності лівого її краю; – *з допомогою вчителя робить акуратні виправлення; – виконує письмові завдання на дошці, намагаючись зберігати лінійність письма і пропорційність літер. 	<p>предмета, точності рухів);</p> <p>формування уміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком;</p> <p>розвиток зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень та орієнтування в малому просторі;</p> <p>виховання старанності, охайності, наполегливості.</p>
--	--	--	--	--

Орієнтовні вимоги до навчальних досягнень досягнень учнів на кінець року:

- уважно слухати, розрізняти та відтворювати мовленнєвий матеріал (звуки, склади, слова, словосполучення, речення, тексти), який відповідає можливостям учнів;
- розуміти зміст сприйнятого мовленнєвого матеріалу;
- відповідати повним реченням на запитання за змістом прослуханого, прочитаного, побаченого;
- визначати послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя;
- вміти відповісти на запитання співбесідника або запитати його про щось;
- підтримувати та ініціювати діалоги з учителем, однокласниками;
- знати і застосовувати на практиці певні формули мовленнєвого етикету;
- висловлювати емоційне ставлення до описуваних подій (з допомогою вчителя);
- з допомогою вчителя сприймати, розпізнавати та наслідувати розповідну, питальну, окличну та спонукальну інтонації;
- сприймати та розуміти запитання, завдання, інструкції, пояснення та зауваження вчителя, адекватно реагувати на них (здійснювати мовленнєві та практичні дії);
- розповідати про виконане завдання, побачене, почуте, відповідаючи на запитання вчителя, з його допомогою та під його контролем;
- брати участь в інсценуванні діалогів (1-3 репліки), які стосуються знайомих навчальних та побутових ситуацій, діалогів з казок, оповідань тощо;
- знати звуки і букви, що їх позначають;
- сприймати та розрізняти голосні і приголосні звуки; приголосні тверді і м'які, дзвінкі і глухі; голосні наголошені і ненаголошені;
- аналізувати слова за звуко-буквеним складом;
- перевіряти правильність написання ненаголошених голосних зміною форми слова (з допомогою вчителя);
- розрізняти та правильно вимовляти голосні й приголосні звуки;
- за питаннями та з допомогою вчителя визначати місце звука (букви) у слові;
- писати прийменник окремо з іншими словами;
- з допомогою вчителя визначати кількість складів у слові за кількістю голосних, ділити слово на склади, переносити частину слова на інший рядок;
- знаходити в тексті слова, що відповідають на запитання *хто? що? яке? яка? що робить? що роблять?*;
- писати велику букву на початку речення та у власних назвах;
- визначати вид речення за інтонацією (практично) і ставити відповідний розділовий знак (з допомогою вчителя);
- конструювати словосполучення та речення з уживанням іменників, прикметників, дієслів і прийменників (без визначення поняття) за зразком, із запропонованих слів, за малюнками, за демонстрацією дій;
- списувати речення і текст по складах і цілими словами з рукописного і друкованого тексту;
- писати під диктування слова, прості словосполучення, речення;

- упорядковувати деформовані речення та нескладні тексти (з допомогою вчителя);
- добирати заголовок до тексту;
- переказувати короткі тексти за запитаннями, за серією малюнків, за опорними словами;
- давати відповіді на запитання до тексту.

*Орієнтовні вимоги до стану сформованості життєвої компетентності учнів на кінець року:

- уважно слухати, розрізняти та відтворювати мовленнєвий матеріал (звуки, склади, слова, словосполучення, речення, тексти), який відповідає можливостям учнів;
- розуміти зміст сприйнятого мовленнєвого матеріалу;
- відповідати на прості запитання за змістом прослуханого, прочитаного, побаченого;
- вміти відповісти на запитання співбесідника або запитати його про щось (з допомогою вчителя);
- знати елементарні формули мовленнєвого етикету;
- інтонувати речення, наслідуючи вчителя;
- сприймати та розуміти запитання, завдання, інструкції, пояснення та зауваження вчителя, адекватно реагувати на них (здійснювати мовленнєві та практичні дії);
- знати звуки і букви, що їх позначають;
- розрізняти та правильно вимовляти голосні й приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі; голосні наголошені і ненаголошені звуки (з допомогою вчителя);
- аналізувати слова за звуко-буквеним складом (з допомогою вчителя);
- писати прийменник окремо з іншими словами (під контролем учителя);
- переносити частину слова на інший рядок (з допомогою вчителя);
- писати велику букву на початку речення та у власних назвах; ставити розділовий знак у кінці речення (з допомогою вчителя);
- списувати з проговорюванням слова з рукописного і друкованого тексту (під контролем учителя);
- упорядковувати прості деформовані речення з 3-4 слів (з допомогою вчителя);
- переказувати короткі тексти за запитаннями, за серією малюнків, за опорними словами (з допомогою вчителя);
- давати відповіді на запитання до тексту.

Орієнтовна тематика мовленнєвого матеріалу:

Родина (члени сім'ї, рід заняття членів родини, допомога дітей удома, стосунки в родині, сімейні традиції).

Квартира (будинок) (кількість кімнат, їх призначення, розташування, меблювання, прибирання тощо).

Меблі(види меблів, їх застосування, розташування, догляд за меблями).

Посуд(види посуду, миття та чищення, зберігання).

Друзі, дружба.

Події з власного життя, життя класу, школи.

Місто (село)(головні вулиці, установи тощо).

Школа (шкільні приміщення, обладнання приміщень, клас, меблі у класі, імена педагогів та дітей, професії працівників школи, навчальні речі, навчальна діяльність та правила поведінки у школі, зовнішній вигляд тощо)

Одяг і взуття (назви взуття та одягу, сезонний одяг і взуття, догляд за одягом і взуттям).

Гігієна і здоров'я (частини тіла людини, догляд за тілом, режим дня, дотримання правил гігієни, лікування, медичний огляд та ін.).

Канікули(планування дозвілля, основні заняття).

Державні та релігійні свята (назви свят, народні традиції).

Наша країна (столиця України, українська мова та мови національних меншин, міста й села, символи України).

Адреса (країна; місто чи село; вулиця та її назва; будинок, квартира та їхні номери; домашня і шкільна адреса).

Вулиця (будинки, парки, дороги, правила поведінки на вулиці; місто, село).

Транспорт (види транспорту, дорога від дому до школи, правила дорожнього руху).

Пори року, календар, погода (сезонні зміни в природі, погода, основні ознаки кожної пори року, діяльність людей у різні пори року, сезонний одяг, життя тварин і птахів у різні пори року, розваги дітей у різні пори року, праця і відпочинок, сезонні види робіт у саду чи на городі тощо).

Професії (назви професій, види робіт).

Рослини (види, місце існування, користь для людини, догляд за рослинами).

Овочі та фрукти(колір, форма, запах, смак, вирощування).

Тварини (частини тіла, свійські тварини, догляд за свійськими тваринами, де живуть і чим харчуються, користь для людей, дикі тварини, де живуть і чим харчуються, піклування про диких тварин).

Птахи (частини тіла, свійські птахи, догляд за ними, їхня користь для людей, дикі птахи, де живуть і чим харчуються, допомога диким птахам взимку).

Комахи (назви, зовнішній вигляд, де живуть, захист від комарів (мух, кліщів та ін.).

Орієнтування в часі (день, ніч, тиждень, місяць, рік тощо).

Орієнтування в просторі (основні напрямки руху, розташування предметів тощо).

Правила безпечної поведінки.

Правила культурної поведінки.